

Lokalna Strategia Rozwoju

na lata 2008-2015

**Stowarzyszenia Lokalna Grupa Działania
Czarnoziem na Soli**

**Dąbrowa
Biskupia**

Gniewkowo

Inowrocław

Janikowo

Kruszwica

Pakość

Rojewo

**Złotniki
Kujawskie**

SPIS TREŚCI

Rozdział 1: Charakterystyka lokalnej grupy działania (LGD) jako jednostki odpowiedzialnej za realizację lokalnej strategii rozwoju (LSR).....	3
Rozdział 2: Opis obszaru objętego LSR wraz z uzasadnieniem jego wewnętrznej spójności (maksymalnie 20 stron).....	21
Rozdział 3: Analiza SWOT dla obszaru LGD Czarnoziem na Soli.....	41
Rozdział 4: Cele ogólne i szczegółowe oraz planowane do realizacji przedsięwzięcia.....	45
Rozdział 5: Określenie misji LGD.....	66
Rozdział 6: Wykazanie spójności specyfiki obszaru z celami LSR.....	66
Rozdział 7: Uzasadnienie podejścia zintegrowanego dla przedsięwzięć planowanych w ramach LSR.....	69
Rozdział 8: Uzasadnienie podejścia innowacyjnego dla przedsięwzięć planowanych w ramach LSR.....	71
Rozdział 9: Określenie procedury oceny zgodności operacji z LSR, procedury wyboru operacji przez LGD, procedury odwołania od rozstrzygnięć organu decyzyjnego w sprawie wyboru operacji w ramach działania, o którym mowa w art. 5 ust. 1 pkt 21 ustawy z dnia 7 marca 2007 r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich, kryteriów, na podstawie których jest oceniana zgodność operacji z LSR, oraz kryteriów wyboru operacji, a także procedury zmiany tych kryteriów.....	72
Rozdział 10: Określenie budżetu LSR dla każdego roku jej realizacji.....	86
Rozdział 11: Opis procesu przygotowania i konsultowania LSR.....	87
Rozdział 12: Opis procesu wdrażania i aktualizacji LSR.....	89
Rozdział 13: Zasady i sposób dokonywania oceny (ewaluacji) własnej.....	94
Rozdział 14: Określenie powiązań LSR z innymi dokumentami planistycznymi związanymi z obszarem objętym LSR.....	95
Rozdział 15: Wskazanie planowanych działań, przedsięwzięć lub operacji realizowanych przez LGD w ramach innych programów wdrażanych na obszarze objętym LSR.....	99
Rozdział 16: Przewidywany wpływ realizacji LSR na rozwój regionu i obszarów wiejskich.....	101
Rozdział 17: Informacja o dołączanych do LSR załącznikach.....	

Rozdział 1: Charakterystyka lokalnej grupy działania (LGD) jako jednostki odpowiedzialnej za realizację lokalnej strategii rozwoju (LSR)

1.1 Nazwa i status prawny LGD oraz data wpisu do Krajowego Rejestru Sądowego i numer w tym rejestrze

Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania Czarnoziem na Soli posiada osobowość prawną i działa na podstawie przepisów ustawy z dnia 7 kwietnia 1989r. Prawo o Stowarzyszeniach (tj. Dz.U. z 2001r. Nr 79, poz.855, z późn. zm.), ustawy z dnia 7 marca 2007r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (Dz.U. Nr 64, poz.427), rozporządzenia Rady (WE)

nr 1698/2005 z dnia 20 września 2005r. w sprawie wsparcia rozwoju obszarów wiejskich przez Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (Dz. Urz. UE L 277 z 21.10.2005, str.1, z późn. zm.), oraz Statutu.

Ponadto Stowarzyszenie działa na podstawie regulaminów:

- Regulamin Rady (załącznik nr 1),
- Regulamin Zarządu (załącznik nr 2),
- Regulamin Biura LGD (załącznik nr 3),
- oraz procedur:
- Regulamin naboru pracowników (załącznik nr 4),
- Opisu stanowisk biura (załącznik nr 5),
- procedura przyjmowania wniosków o dofinansowanie projektów w ramach realizacji LSR (załącznik nr 6).

- 1) Nazwa: **Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania Czarnoziem na Soli**
2) Data rejestracji: **08.01.2009r**
3) numer w KRS: **0000320289**

1.2 Opis procesu budowania partnerstwa

Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania Czarnoziem na Soli powstało w wyniku wspólnego działania środowisk z ośmiu gmin powiatu inowrocławskiego: Dąbrowa Biskupia, Gniewkowo, Inowrocław, Janikowo, Kruszwica, Pakość, Rojewo i Złotniki Kujawskie. Spotkanie założycielskie Stowarzyszenia odbyło się w dniu 19 czerwca 2008 roku.

W Krajowym Rejestrze Sądowym stowarzyszenie zostało zarejestrowane w dniu 8 stycznia 2009 roku.

Kluczowe znaczenie dla utworzenia LGD miała aktywność Stowarzyszenia „Partnerstwo Powiatu Inowrocławskiego” (SPPI) jako realizatora projektu „*Mobilizacja i aktywizacja społeczności wiejskich poprzez opracowanie zintegrowanej strategii promującej rozwój oraz utworzenie Lokalnej Grupy Działania „CZARNOZIEM NA SOLI”* oraz realizacja przez Fundację LGD Czarnoziem na Soli projektu „*LGD Czarnoziem na Soli-wielosektorowe partnerstwo pięciu podinowrocławskich gmin dla realizacji zadań edukacyjnych, doradczych i promocyjnych*” sfinansowanych w ramach Schematu I i II Pilotażowego Programu LEADER+ .

Proces budowania partnerstwa został zapoczątkowany już w 2003 roku, gdy zarejestrowane zostało Stowarzyszenie „Partnerstwo Powiatu Inowrocławskiego”. Apolityczne

stowarzyszenie samorządowców i liderów wiejskich mające za główny cel bliską współpracę z gminami dla pozyskiwania tzw. środków „miękkich” na rozwój zasobów ludzkich oraz przedsiębiorczości w ramach programów PAOW oraz EFS.

Fundacja LGD Czarnoziem na Soli powstała w 26 kwietnia 2006 roku. Fundatorem LGD Czarnoziem na Soli było SPPI - jego przedstawiciel z tego tytułu jest jedynym stałym członkiem Rady Fundacji. Działalność Fundacji Lokalna Grupa Działania Czarnoziem na Soli jest naturalnym przedłużeniem i rozszerzeniem działalności SPPI. Na mocy poczynionych uzgodnień Fundacja LGD Czarnoziem na Soli korzystała ze wsparcia SPPI, które udostępniło częściowo swój potencjał biurowy i organizacyjny w trakcie realizacji projektu w ramach Schematu II Pilotażowego Programu LEADER+.

Gminy Dąbrowa Biskupia, Gniewkowo, Inowrocław, Rojewo i Złotniki Kujawskie są parterami Fundacji od momentu jej założenia. W czerwcu 2007 roku do Fundacji LGD dołączyła gmina Kruszwica, a w grudniu tego samego kolejne gminy powiatu inowrocławskiego, gmina Janikowo i gmina Pakość.

Dzięki dotychczasowej dobrej współpracy SPPI i Fundacji LGD Czarnoziem na Soli z gminami wchodzącymi w skład LGD, Stowarzyszenie jako kontynuator działań będzie korzystać ze wsparcia organizacyjnego i logistycznego samorządów gminnych (m.in. sale, dystrybucja materiałów informacyjnych itp.).

W związku z koniecznością dostosowania formy prawnej podmiotu aplikującego do wdrażania lokalnej strategii rozwoju w ramach PROW 2007-2013 wiosną 2008 roku podczas warsztatów i spotkań gminnych podjęta została decyzja o powołaniu Stowarzyszenia LGD Czarnoziem na Soli.

W dniu 19 czerwca 2008 roku odbyło się walne zebranie członków założycieli Stowarzyszenia, na którym przyjęto Statut oraz powołano Komitet Założycielski. Walne zebranie członków założycieli Stowarzyszenia w dniu 8 grudnia powołało Zarząd i Komisję Rewizyjną Stowarzyszenia, a na walnym zebraniu w dniu 9 stycznia 2009 roku powołano Radę i przyjęło Lokalną Strategię Rozwoju oraz przyjęło Regulaminy władz Stowarzyszenia.

1.3 Charakterystyka członków LGD albo jej partnerów i sposób rozszerzania lub zmiany składu LGD

Zgodnie ze statutem członkiem zwyczajnym Stowarzyszenia może być:

- **osoba fizyczna**, która działa na rzecz rozwoju obszarów wiejskich i złoży deklarację przystąpienia do LGD wraz z rekomendacją swojego środowiska w ilości minimum 10 osób – mieszkańców obszaru objętego LSR lub prowadzi działalność gospodarczą na obszarze objętym LSR i złoży deklarację przystąpienia do LGD.
- **osoba prawna**, w tym jednostka samorządu terytorialnego, która działa na obszarze, którego dotyczy Lokalna Strategia Rozwoju, zobowiązuje się do realizacji celów Stowarzyszenia oraz jest partnerem publicznym, gospodarczym lub społecznym w rozumieniu przepisów Rozporządzenia z dnia 23 maja 2008 r w sprawie szczegółowych kryteriów i sposobu wyboru lokalnej grupy działania do realizacji lokalnej strategii rozwoju w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013.

W § 13 Statutu Stowarzyszenia określono sposób rozszerzania składu członków Stowarzyszenia. Kandydat do Stowarzyszenia składa pisemną deklarację zawierającą oświadczenie lub uchwałę o przystąpieniu i zobowiązanie do opłacania składek, a podaje swoje dane dołączając pisemną rekomendację o której mowa w § 10 ust. 2 pkt. 1 ppkt. a).

O przyjęciu w poczet członków Stowarzyszenia decyduje Walne Zebranie Członków na wniosek Zarządu w formie uchwały. O podjętej decyzji Zarząd niezwłocznie powiadamia

pisemnie zainteresowany podmiot. Zachowana jest procedura odwoławcza - od decyzji odmownej zainteresowanemu przysługuje prawo odwołania do najbliższego Walnego Zebrania Członków, którego uchwała jest ostateczna.

Członkowie Założyciele Stowarzyszenia Lokalna Grupa Działania Czarnoziem na Soli

Podmioty Sektora Prywatnego - Społecznego		
Lp.	Nazwa podmiotu - organizacji członkowskiej	Osoba reprezentująca podmiot
1.	Fundacja Ekspert - Kujawy	Tadeusz Witold Osowiecki
2.	Stowarzyszenie Społeczno-Kulturalne „Cordis” Gniewkowo	Katarzyna Pawłowska
3.	Stowarzyszenie Partnerstwo Powiatu Inowrocławskiego	Tadeusz Kacprzak
4.	Wiktor Aleksander Skrzypczak	Wiktor Aleksander Skrzypczak
5.	Stowarzyszenie Rozwoju Wierzbiczan	Dariusz Nowak
6.	Regionalny Związek Rolników, Kółek i Organizacji Rolniczych w Bydgoszczy Oddział w Inowrocławiu	Urszula Szarpatowska
7.	Gniewkowska Drużyna Harcerska im. Władysława Białego	Piotr Ciemny
8.	Ludowy Klub Sportowy „Cukrownik” w Tucznie	Tomasz Murawa
9.	Fundacja Lokalna Grupa Działania Czarnoziem na Soli	Mariola Gapińska
10.	Towarzystwo Rozwoju Łojewa im. Stanisława Przybyszewskiego	Zenon Lewandowski
11.	Stowarzyszenie Przyjaciół Szkoły Podstawowej w Lisewie Kościelnym „Nasza Szkoła”	Andrzej Puc
12.	Stowarzyszenie na Rzecz Rozwoju Gminy Rojewo	Maciej Przeździek
13.	Ochotnicza Straż Pożarna Stanomin	Kazimierz Kuś
14.	Towarzystwo Miłośników Szadłowic	Przemysław Stefański
15.	Ludowy Zespół Sportowy w Palczynie z siedzibą w Pęchowie	Zbigniew Tylkowski
16.	Urszula Żurawska	Urszula Żurawska

Podmioty Sektora Prywatnego - Gospodarczego		
Lp.	Nazwa podmiotu - organizacji członkowskiej	Osoba reprezentująca podmiot
1.	Prywatny Ośrodek Muzyczny „ Forte Piano”	Wojciech Wrzeszczyński
2.	SPW Agromet Gopło w Sikorowie	Tadeusz Lesinski
3.	Fabryka Farb Kujawiak	Mieczysław Czeszyński
Podmioty Sektora Publicznego		
Lp.	Nazwa podmiotu - organizacji członkowskiej	Osoba reprezentująca podmiot
1.	Miasto i Gmina Pakość	Magdalena Barczykowska
2.	Gmina Dąbrowa Biskupia	Roman Wieczorek
3.	Gminna Biblioteka Publiczna w Jaksicach	Krystyna Sowińska
4.	Gmina i Miasto Janikowo	Jacek Duma
5.	Miasto i Gmina Kruszwica	Tadeusz Gawrysiak
6.	Gmina Inowrocław	Lech Skarbiński
7.	Miasto i Gmina Gniewkowo	Adam Roszak
8.	Gmina Rojewo	Błażej Mielcarek
9.	Gmina Złotniki Kujawskie	Zbigniew Tylkowski

1.4 Struktura rady lub innego organu LGD, do którego wyłącznej właściwości należy wybór operacji

Stowarzyszenia Lokalna Grupa Działania Czarnoziem na Soli zgodnie z § 25 Statutu posiada Radę. Pierwszy skład Rady wybrano 9 stycznia 2009 roku, uwzględniając w wyborze zapis Statutu mówiącym o tym, że Rada składa się w co najmniej 50% z przedstawicieli podmiotów o których mowa w art. 6 ust. 1 lit b i c rozporządzenia Rady (WE) nr 1698/2005 z dnia 20 września 2005 r. w sprawie wsparcia rozwoju obszarów wiejskich przez Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich, czyli partnerów gospodarczych i społecznych oraz innych odpowiednich podmiotów reprezentujących społeczeństwo obywatelskie, organizacje pozarządowe, w tym organizacje zajmujące się zagadnieniami z zakresu środowiska naturalnego, oraz podmiotów odpowiedzialnych za promowanie równości mężczyzn i kobiet, działających na obszarze, którego dotyczy Lokalna Strategia Rozwoju (parytet równowagi sektorów), przy czym

w składzie Rady nie może być mniej niż 40% kobiet i mniej niż 40% mężczyzn (parytet równowagi płci).

Członkowie Rady powinni ponadto spełniać następujące wymogi:

- a) posiadają wykształcenie wyższe lub średnie;
- b) ukończyli szkolenia lub kursy z zakresu rolnictwa, rozwoju obszarów wiejskich i podejścia Leader;
- c) legitymują się co najmniej 1 rokiem doświadczenia w strukturach podmiotu rekomendującego;
- d) uczestniczyli w realizacji projektów na rzecz rozwoju obszarów wiejskich.

Członkiem Rady nie może być osoba skazana prawomocnym wyrokiem za przestępstwo popełnione umyślnie.

1.5 Zasady i procedury funkcjonowania LGD oraz organu decyzyjnego

LGD Czarnoziem na Soli jest zobligowana do zapewnienia realizacji powierzonych jej zadań, zgodnie z celami określonymi w Programie Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007 - 2013 i mającymi zastosowanie zasadami krajowymi i wspólnotowymi, w szczególności w zakresie kwalifikowania wydatków, kontroli, konkurencji, pomocy publicznej i zamówień publicznych.

Ponadto wszelkie realizowane działania, Lokalna Grupa Działania, podejmuje z najwyższą starannością oraz najlepszą praktyką.

LGD działa zgodnie z:

- ustawą z dnia 7 marca 2007 r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich;
- Rozporządzeniem Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 23 maja 2008r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania pomocy finansowej w ramach działania „Funkcjonowanie lokalnej grupy działania” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich 2007-2013;
- Rozporządzeniem Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 23 maja 2008 w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania pomocy finansowej w ramach działania „Wdrażanie lokalnych strategii rozwoju” objętego Programem Rozwoju Obszarów i Wiejskich na lata 2007 – 2013;
- Statutem Stowarzyszenia;
- Regulaminem Rady;
- Regulaminem Zarządu,
- Regulaminem Biura LGD.

Stowarzyszenia Lokalna Grupa Działania Czarnoziem na Soli jest stowarzyszeniem, które funkcjonuje zgodnie z ideą Leadera w Polsce.

Rozdział funkcji pomiędzy poszczególne organy Stowarzyszenia opisany jest w § 17 Statutu.

Władzami Stowarzyszenia są:

1. Walne Zebranie Członków,
2. Zarząd,
3. Rada,
4. Komisja Rewizyjna.

Podstawową zasadą funkcjonowania LGD Czarnoziem na Soli jest oddzielenie funkcji decyzyjnej w procesie wyboru operacji od funkcji zarządczej.

Najważniejszym organem Stowarzyszenia jest **Walne Zebranie Członków**, do którego kompetencji zgodnie z **§ 22 Statutu** należy:

1. uchwalanie kierunków i programów organizacyjnej i finansowej działalności Stowarzyszenia, w tym budżetu Stowarzyszenia,
2. ustalanie liczby członków Zarządu, Rady i Komisji Rewizyjnej,
3. wybór i odwołanie członków Zarządu, Rady i Komisji Rewizyjnej,
4. rozpatrywanie i zatwierdzanie sprawozdań Zarządu, Rady i Komisji Rewizyjnej, w szczególności dotyczących projektów realizowanych w ramach Lokalnej Strategii Rozwoju,
5. wysłuchanie i zatwierdzenie sprawozdania Zarządu z działalności Stowarzyszenia,
6. wysłuchanie i zatwierdzanie sprawozdania Komisji Rewizyjnej z działalności Stowarzyszenia,
7. udzielenie, po wysłuchaniu wniosków Komisji Rewizyjnej, absolutorium Zarządowi,
8. rozpatrywanie odwołań od uchwał Zarządu i Rady oraz innych spraw i wniosków zgłoszonych przez członków Stowarzyszenia,
9. uchwalanie zmian Statutu,
10. podejmowanie uchwały w sprawie rozwiązania Stowarzyszenia oraz o przeznaczeniu jego majątku,
11. uchwalanie regulaminu obrad Walnego Zebrania Członków, regulaminów pracy Zarządu, Rady i Komisji Rewizyjnej, regulaminów konkursów grantowych,
12. zatwierdzanie Lokalnej Strategii Rozwoju opracowanej pod kierunkiem Zarządu,
13. nadawanie honorowego członkostwa, przyznawanie nagród i wyróżnień osobom zasłużonym dla realizacji celów obranych przez Stowarzyszenie lub dla samego Stowarzyszenia,
14. podejmowanie uchwał w zakresie rozszerzenia bądź zawężenia obszaru objętego Lokalną Strategią Rozwoju,
15. ustalenie wysokości składek członkowskich,
16. podejmowanie innych uchwał w sprawach nie przekazanych dla kompetencji innych organów.

Zgodnie z § 24 Statutu Stowarzyszenia **Zarząd** kieruje całokształtem działalności Stowarzyszenia zgodnie z uchwałami Walnego Zebrania Członków, reprezentuje je na zewnątrz i ponosi odpowiedzialność za swoją pracę przed Walnym Zebraniem Członków.

Kompetencje Zarządu określa § 24 ust. 8 Statutu:

- a) reprezentowanie Stowarzyszenia na zewnątrz i działanie w jego imieniu,
- b) kierowanie bieżącą pracą Stowarzyszenia,
- c) zwoływanie Walnego Zebrania Członków,
- d) powoływanie i odwoływanie dyrektora Biura Stowarzyszenia oraz zatrudnianie innych pracowników tego Biura,
- e) ustalanie wielkości zatrudniania i zasad wynagradzania pracowników Biura Stowarzyszenia,
- f) ustalanie regulaminu Biura Stowarzyszenia.
- g) opracowywanie LSR, oraz innych wymaganych przepisami Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich 2007-2013 dokumentów, celem przystąpienia do konkursu na realizację LSR,
- h) przygotowanie wniosku o dofinansowanie realizacji LSR i przystąpienie do konkursu na jej dofinansowanie, zgodnie z przepisami Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich 2007-2013,
- i) realizacja LSR zgodnie z zasadami wynikającymi z przepisów Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich 2007-2013, w tym ogłaszanie konkursów na projekty z zakresu działania 4.1 Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich 2007-2013, ich przyjmowanie i przedkładanie Radzie, celem dokonania wyboru projektów do realizacji w ramach LSR,

- j) opracowywanie wniosków i innych dokumentów w celu pozyskiwania środków na realizację celów z innych programów pomocowych,
- k) wykonywanie innych działań wymaganych przepisami, związanych z realizacją LSR w ramach osi LEADER Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich 2007-2013,
- l) nadzór nad przestrzeganiem postanowień niniejszego statutu,
- m) dwa razy do roku przygotowanie i dystrybucja wśród członków Stowarzyszenia informatora o działaniach i zamierzeniach Zarządu,
- n) Podejmowanie uchwał w sprawie przystąpienia Stowarzyszenia do innych organizacji, dla realizacji celów statutowych organizacji.

W skład Zarządu Stowarzyszenia Lokalna Grupa Działania Czarnoziem na Soli wchodzi następujące osoby:

Prezes –	Drzażdżewski Paweł
Wiceprezes, Skarbnik –	Woźnica Jolanta
Wiceprezes –	Koniczyński Sławomir
Sekretarz –	Dąbrowska Magdalena
Członek –	Lesinski Tadeusz
Członek –	Wojdak Agnieszka
Członek –	Pomianowski Grzegorz

Do wyłącznej kompetencji **Rady** należy wybór projektów do realizacji Lokalnej Strategii Rozwoju, co stanowi wymóg ustawy z 7 marca 2007r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich.

Zasady wyboru i funkcjonowania Rady określa § 25 Statutu:

1. Członkowie Rady są wybierani i odwoływani przez Walne Zebranie Członków spośród członków tego zebrania.
2. Liczba członków Rady ustalona jest każdorazowo przez Walne Zebranie Członków w liczbie nie mniejszej niż 8 osób. Rada składa się w co najmniej 50% z przedstawicieli podmiotów o których mowa w art. 6 ust. 1 lit b i c rozporządzenia Rady (WE) nr 1698/2005 z dnia 20 września 2005 r. w sprawie wsparcia rozwoju obszarów wiejskich przez Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich, czyli partnerów gospodarczych i społecznych oraz innych odpowiednich podmiotów reprezentujących społeczeństwo obywatelskie, organizacje pozarządowe, w tym organizacje zajmujące się zagadnieniami z zakresu środowiska naturalnego, oraz podmiotów odpowiedzialnych za promowanie równości mężczyzn i kobiet, działających na obszarze, którego dotyczy Lokalna Strategia Rozwoju (parytet równowagi sektorów), przy czym w składzie Rady nie może być mniej niż 40% kobiet i mniej niż 40% mężczyzn (parytet równowagi płci).
3. Rada może ze swego grona wybrać Przewodniczącego, dwóch Wiceprzewodniczących i Sekretarza.
4. Szczegółowe uprawnienia, organizację pracy oraz tryb obradowania określa regulamin Rady.
5. Rada składa się z co najmniej 50% członków, którzy posiadają doświadczenie w zakresie realizacji projektów z zakresu rozwoju obszarów wiejskich współfinansowanych ze środków unijnych.
6. Co najmniej jedna osoba spośród członków Rady powinna posiadać udokumentowaną znajomość przynajmniej jednego języka roboczego UE (angielski, francuski lub niemiecki) w stopniu umożliwiającym swobodne porozumiewanie się.
7. Co najmniej połowę składu członków Rady stanowią osoby zameldowane na pobyt stały na obszarze objętym LSR przez okres co najmniej 3 lat przed ich powołaniem.

8. **Do wyłącznej kompetencji Rady należy wybór operacji zgodnie z art. 62 ust. 4 rozporządzenia Rady (WE) nr 1698/2005 z dnia 20 września 2005 r. w sprawie wsparcia Rozwoju Obszarów Wiejskich przez Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (Dz. Urz. UE L 277 z 21.10.2005, str.1, z późn. zm.), które mają być realizowane w ramach opracowanej przez Stowarzyszenie Lokalnej Strategii Rozwoju.**
9. Wybór operacji, o których mowa w ust. 9, dokonywany jest w formie uchwały Rady, podjętej zwykłą większością głosów przy obecności co najmniej połowy członków uprawnionych do głosowania.
10. Od uchwały, o której mowa ust. 9 przysługuje wnioskodawcy odwołanie do Rady, za pośrednictwem Zarządu.
11. Członek Rady nie może być równocześnie członkiem Komisji Rewizyjnej ani Zarządu.
12. Członkowie Rady powinni ponadto spełniać następujące wymogi:
 - e) posiadać wykształcenie wyższe lub średnie;
 - f) ukończyć szkolenia lub kursy z zakresu rolnictwa, rozwoju obszarów wiejskich i podejścia Leader;
 - g) legitymować się co najmniej 1 rokiem doświadczenia w strukturach podmiotu rekomendującego;
 - h) uczestniczyć w realizacji projektów na rzecz rozwoju obszarów wiejskich.
13. Członkiem Rady nie może być osoba skazana prawomocnym wyrokiem za przestępstwo popełnione umyślnie.
14. Członkowie Rady nie mogą pozostawać z członkami Zarządu, oraz członkami Komisji Rewizyjnej w związku małżeńskim, ani też w stosunku pokrewieństwa, powinowactwa lub podległości z tytułu zatrudnienia.

W skład Rady Decyzyjnej wchodzi przedstawiciele wszystkich gmin będących członkami LGD

Skład organu decyzyjnego:

1. Ewa Czyżewska	– sektor publiczny, gm. Złotniki Kujawskie
2. Teresa Kwiatkowska	- sektor publiczny, gm. Inowrocław
3. Roman Wieczorek	- sektor publiczny, gm. Dąbrowa Biskupia
4. Błażej Mielcarek	- sektor publiczny, gm. Rojewo
5. Adam Roszak	- sektor publiczny, gm. Gniewkowo
6. Jacek Duma	- sektor publiczny, gm. Janikowo
7. Tadeusz Gawrysiak	- sektor publiczny, gm. Kruszwica
8. Marek Nieznalski	- sektor publiczny, gm. Pakość
9. Dorota Rutkowska	- sektor społeczny, gm. Kruszwica
10. Mariola Gapińska	- sektor społeczny, gm. Inowrocław
11. Mirosława Kucol	- sektor społeczny, gm. Dąbrowa Biskupia
12. Urszula Szarpatowska	- sektor społeczny, gm. Gniewkowo
13. Katarzyna Pawłowska	- sektor społeczny, gm. Gniewkowo
14. Tadeusz Kacprzak	- sektor społeczny, gm. Inowrocław
15. Przemysław Stefański	- sektor społeczny, gm. Gniewkowo
16. Maciej Przeździek	- sektor społeczny, gm. Rojewo
17. Mieczysław Czeszyński	- sektor gospodarczy, gm. Rojewo

Funkcjonowanie Rady oparte jest o Regulamin Rady załączony do LSR-u.

W ramach Stowarzyszenia powołano **Komisję Rewizyjną**, która sprawdza poprawność realizacji zadań przez Zarząd Stowarzyszenia. Sposób jej funkcjonowania został określony w **§ 26 Statutu**:

1. Komisja Rewizyjna jest organem kontrolnym Stowarzyszenia.
2. Liczba członków Komisji Rewizyjnej wynosi od 3 do 5 członków Stowarzyszenia.
3. Komisja Rewizyjna wybiera ze swego grona Przewodniczącego i Sekretarza.
4. Szczegółowe uprawnienia, organizację pracy oraz tryb obradowania określa regulamin Komisji Rewizyjnej.
5. Członkiem Komisji Rewizyjnej nie może być osoba skazana prawomocnym wyrokiem za przestępstwo popełnione umyślnie.
6. Członkowie Komisji Rewizyjnej nie mogą pozostawać z członkami Zarządu w związku małżeńskim, ani też w stosunku pokrewieństwa, powinowactwa lub podległości z tytułu zatrudnienia.
7. Do kompetencji Komisji Rewizyjnej, oprócz innych spraw wymienionych w niniejszym statucie, należy:
 - a) kontrola bieżącej pracy Stowarzyszenia,
 - b) przeprowadzenie co najmniej raz w roku kontroli merytorycznej i finansowej działalności Zarządu, ze szczególnym uwzględnieniem gospodarki finansowej,
 - c) składanie sprawozdań Walnemu Zebraniu Członków wraz z oceną działalności Stowarzyszenia i zgłaszanie wniosków w przedmiocie absolutorium Zarządowi,
 - d) występowanie z wnioskiem o zwołanie Walnego Zebrania Członków,
 - e) dokonywanie wyboru podmiotu mającego zbadać sprawozdanie finansowe,
 - f) przedstawienie Zarządowi uwag dotyczących jego działalności oraz protokołów pokontrolnych wraz z wnioskami,
 - g) prowadzenie okresowych kontroli opłacania składek członkowskich.

W skład Komisji Rewizyjnej Stowarzyszenia Lokalna Grupa Działania Czarnoziem na Soli weszły następujące osoby:

1. Sowińska Helena
2. Wiktorko Janina
3. Ewleszyn Karolina

W ramach funkcjonującego Stowarzyszenia powołane jest biuro LGD mające swoją siedzibę w Inowrocławiu w budynku Starostwa Powiatowego. Wybór odnośnie lokalizacji siedziby został podjęty w wyniku uzyczenia przez Starostę Inowrocławskiego odpowiedniego lokalu.

W ramach biura planowane jest docelowo zatrudnienie 2 osób o odpowiednich kwalifikacjach na etacie oraz realizacja zadań jak księgowość, czy wsparcie eksperckie poprzez umowy podpisywane z osobami posiadającymi odpowiednie kwalifikacje.

Nabór pracowników dokonany zostanie na podstawie odpowiednich procedur, określonych w Regulamin Zarządu LGD oraz Regulamin Biura LGD, załączonych do LSR-U.

Mając na uwadze duży zakres zadań i odpowiedzialności osoby te będą musiały również znać specyfikę obszaru LGD, oraz odpowiadać specyfikacji wymagań koniecznych i pożądanych.

Wymagania konieczne i pożądane od zatrudnionych osób:

Dyrektor biura stowarzyszenia – pełen etat

- wykształcenie wyższe
- udokumentowane doświadczenie w przygotowaniu projektów finansowanych ze środków europejskich

- bardzo dobra znajomość obszaru LGD Czarnoziem na Soli
- znajomość procedur funkcjonowania organizacji społecznych
- udokumentowana znajomość podejścia Leader w ramach PROW 2007-2013
- dyspozycyjność
- kreatywność i umiejętność bycia liderem

Asystent ds. organizacyjnych i koordynowania projektów – pełen etat

- wykształcenie średnie lub wyższe
- wiedza z zakresu funduszy europejskich skierowanych na obszary wiejskie
- dobra znajomość obszaru LGD Czarnoziem na Soli
- znajomość podstaw co najmniej jednego języka obcego
- znajomość zasad funkcjonowania administracji publicznej
- bardzo dobra organizacja czasu pracy
- umiejętności organizatorskie

Biuro Rachunkowe – umowa

- znajomość podstaw księgowości budżetowej
- umiejętność rozliczania projektów finansowanych ze źródeł zewnętrznych
- wiedza z zakresu podejścia leader w ramach PROW 2007-2013

Eksperti – umowa o dzieło lub zlecenie w zależności od zakresu zadań

- w zależności od zakresu prac będą brane pod uwagę odpowiednie kwalifikacje jak również znajomość specyfiki obszaru LGD

Procedura naboru pracowników:

W związku z tym, że LGD jest nowo powstałym stowarzyszeniem nabór pracowników zostanie dokonany zgodnie z opisem:

Opracowanie i zatwierdzenie specyfikacji na poszczególne stanowiska lub zakres zadań odpowiednich kompetencji lub kwalifikacji na posiedzeniu Zarządu. Odnośnie zakresu kompetencji i oczekiwań od kandydatów na Dyrektora Biura lub Księgowego propozycje składa Prezes Zarządu, natomiast odnośnie innych pracowników czy współpracowników Dyrektor Biura Stowarzyszenia. Po dokonaniu oceny i ustaleniu przez Zarząd harmonogramu konkursu podanie do publicznej wiadomości na stronie internetowej LGD lub urzędów gmin wchodzących w skład LGD ogłoszenia o naborze na dane stanowisko lub zakres współpracy w ramach wykonania zlecenia. Po dwóch tygodniach od ogłoszenia zamknięcie zgłoszeń i w przeciągu dwóch tygodni odbędzie się spotkanie zarządu w celu oceny kandydatów pod względem spełniania wymagań formalnych przedstawionych w ogłoszeniu. Po dokonaniu selekcji formalnej w ciągu dwóch tygodni rozmowa z zaproszonymi kandydatami na pracowników lub współpracowników. Po rozmowach na tym samym posiedzeniu dokonywany jest wybór odpowiednich osób w formie uchwały podjętej przez Zarząd LGD. Zawiadamianie kandydatów, tworzenie listy pytań dla kandydatów jak również przygotowanie projektu umowy lub zlecenia należy w pierwszym etapie do Dyrektora Biura. Po dokonaniu wyboru księgowego do zadań tej osoby będzie należało przygotowywanie odpowiednich projektów umów lub zleceń. Pracownik zatrudniany na okres dłuższy niż 3 miesiące w pierwszej kolejności podpisuje umowę na czas określony od 3 do 6 miesięcy po czym dokonywana jest ocena jego pracy przez Zarząd i podjęta dalsza decyzja co do współpracy z tą osobą.

Opis zakresu stanowisk zawarty jest w Regulaminie Biura LGD załączonym do LSR-u.

Warunki techniczne i lokalowe

Warunki techniczne i lokalowe biura LGD zapewniają możliwość przyjmowania i obsługi interesantów oraz możliwość archiwizowania dokumentów i organizacji spotkań. Wynika to z tego, że na biuro LGD zostały przeznaczone pomieszczenia w budynku Starostwa Powiatowego w Inowrocławiu. **Składa się ono z 2 pokoi i łazienki.** W wyniku adaptacji jedno pomieszczenie jest przeznaczone na miejsce dla 2 pracowników, a w drugim będzie urządzona salka spotkań z beneficjentami oraz wykonana zostanie zabudowa ścian szafami na archiwum.

Na mocy poczynionych uzgodnień Stowarzyszenie LGD będzie korzystać ze wsparcia Fundacji, które udostępni częściowo swój potencjał biurowy i organizacyjny w trakcie realizacji projektu.

Pełne wyposażenie w sprzęt biurowy planowane jest po wygraniu konkursu i podpisaniu umowy na realizację LSR . Planowany jest zakup 2 laptopów z oprogramowaniem, niszczarki dokumentów, kserokopiarki z drukarką-kolor, aparatu fotograficznego, aparatu telefonicznego oraz zastawy kawowej i odpowiedniego wyposażenia w meble (biurka, szafy, krzesła, komody), rolety okienne, karnisze.

1.6. Kwalifikacje i doświadczenie osób wchodzących w skład organu decyzyjnego

LP	Nazwisko i Imię	Wiedza i Doświadczenie	Dokumenty poświadczające Wiedzę i Doświadczenie	Język roboczy UE i dokument poświadczający jego znajomość	Oświadczenie o co najmniej 3-letnim zamieszkanu na obszarze LGD	Nazwa Reprezentowanej Gminy	Sektor, którego przedstawicielem jest członek organu decyzyjnego LGD	Dokument potwierdzający przedstawicielstwo danego sektora
1	Duma Jacek	doświadczenie z zakresu podejścia Leader	1) zaświadczenie uczestnictwa w szkoleniu "Cele PROW na lata 2007-2013"; 2) szkolenie nt. podstaw instytucjonalnych dla rozwoju obszarów wiejskich; 3) zaświadczenie o ukończeniu szkolenia "Oś 4 Leader PROW na lata 2007-2013"	brak	tak	Gmina Janikowo	samorządowy	uchwała Rady Miejskiej
2	Czeszyński Mieczysław	wiedza z zakresu podejścia Leader, członek Rady Fundacji LGD Czarnoziem na Soli realizującej Schemat II PP Leader+	zaświadczenie o ukończeniu szkolenia "Oś 4 Leader PROW na lata 2007-2013"	brak	tak	Gmina Rojewo	gospodarczy	odpis aktualny KRS, zaświadczenie REGON
3	Czyżewska Ewa	wiedza i doświadczenie z zakresu rozwoju obszarów wiejskich, realizacji projektów na terenie Gminy Złotniki Kujawskie	1) certyfikat z warsztatów z metodologii przygotowywania i wdrażania projektów współfinansowanych z funduszy europejskich realizowanych na terenie województwa kujawsko-pomorskiego; 2) certyfikat ze szkolenia Specjalista ds. pozyskiwania	brak	tak	Gmina Złotniki Kujawskie	samorządowy	uchwała Rady Gminy, rekomendacja

			funduszy unijnych na inwestycje; 3) Zaświadczenie o ukończeniu szkolenia, „Oś 4 Leader Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013”					
4	Gapińska Mariola	wiedza i doświadczenie z zakresu rozwoju obszarów wiejskich, realizacja projektów na obszarze LGD, Prezes Zarządu Fundacji LGD Czarnoziem na Soli	1)zaświadczenie o ukończeniu szkolenia, „Oś 4 Leader PROW na lata 2007-2013; 2)Zaświadczenie o ukończeniu szkolenia Programu Liderzy PAFW w ramach „Zarządzania Zespołem”; 3) zaświadczenie o ukończeniu szkolenia w ramach Programu Liderzy PAFW, „Budowania Partnerstwa Lokalnego”; 4) zaświadczenie o ukończeniu szkolenia, „Planowanie i Realizacja Projektów na Rzecz Społeczności Lokalnych”	brak	tak	Gmina Inowrocław	społeczny	Uchwała Zarządu Towarzystwa Rozwoju Łojewa, rekomendacja
5	Gawrysiak Tadeusz	wiedza z zakresu rozwoju obszarów wiejskich i podejścia Leader	1)zaświadczenie o ukończeniu szkolenia, „Oś 4 Leader PROW na lata 2007-2013”; 2)zaświadczenie o ukończeniu szkolenia, „Cele PROW na lata 2007-2013 oraz Osi 4 Leader”	brak	tak	Gmina Kruszwica	samorządowy	uchwała Rady Miejskiej
6	Kacprzak Tadeusz	wiedza i doświadczenie z zakresu rozwoju obszarów wiejskich, realizacja Schematu	1)zaświadczenie o ukończeniu szkolenia, „Zasad finansowania działalności biura LGD w ramach Oś 4	brak	tak	Gmina Inowrocław	społeczny	uchwała Zarządu SPPI

		I PP Leader+, współpraca przy realizacji Schematu II PP Leadre+	Leader PROW na lata 2007- 2013";2)zaświadczenie o ukończeniu szkolenia,,Zasad opracowania i oceny LGD w ramach Osi 4 LEADER na lata 2007- 2013";3)zaświadczenie o ukończeniu szkolenia,,Planowanie realizacja projektów na rzecz społeczności lokalnej"					
7	Kucol Miroslawa	wiedza z zakresu rozwoju obszarów wiejskich i podejścia Leader, członek Rady Fundacji LGD Czarnoziem na Soli realizującej projekt w ramach PP Leader+	1)zaświadczenie o ukończeniu szkolenia przygotowujące do prowadzenia zajęć nt przedsiębiorstw gospodarki społecznej działających w obszarze turystyki,zorganizowanie w ramach programu „Mała Szkoła na Turystycznym Szlaku";2)zaświadczenie o ukończeniu szkolenia,,Oś 4 Leader PROW na lata 2007- 2013"	brak	tak	Gmina Dąbrowa Biskupia	społeczny	uchwała Zarządu Fundacji LGD Czarnoziem na Soli, rekomendacja
8	Kwiatkowska Teresa	wiedza z zakresu rozwoju obszarów wiejskich i podejścia Leader	1) zaświadczenie o ukończeniu szkolenia „Oś 4 leader PROW na lata 2007-2013"	brak	tak	Gmina Inowrocław	samorządowy	uchwała Rady Gminy, rekomendacja
9	Mielcarek Błażej	wiedza z zakresu rozwoju obszarów wiejskich i podejścia Leader, członek Rady Fundacji LGD Czarnoziem na Soli realizującej projekt w ramach PP Leader+	1) zaświadczenie o ukończeniu szkolenia „Oś 4 leader PROW na lata 2007-2013"	brak	tak	Gmina Rojewo	samorządowy	uchwała Rady Gminy

10	Nieznalski Marek	wiedza z zakresu rozwoju obszarów wiejskich i podejścia Leader	1) zaświadczenie o ukończeniu szkolenia „Oś 4 leader PROW na lata 2007-2013"	brak	tak	Gmina Pakość	samorządowy	uchwała Rady Miejskiej, rekomendacja
11	Pawłowska Katarzyna	wiedza z zakresu rozwoju obszarów wiejskich i podejścia Leader	1) zaświadczenie o ukończeniu szkolenia „Oś 4 leader PROW na lata 2007-2013"	brak	tak	Gmina Gniewkowo	społeczny	uchwała Zarządu SSK Cordis
12	Przeździek Maciej	wiedza z zakresu rozwoju obszarów wiejskich i podejścia Leader	1) zaświadczenie o ukończeniu szkolenia „Oś 4 leader PROW na lata 2007-2013"; 2) CERTYFIKAT SZKOLENIA "Zarządzanie projektami Unii Europejskiej"	Język angielski-zaświadczenie o ukończeniu Etapu 11 Matody Callana	tak	Gmina Rojewo	społeczny	uchwała Zarządu Stowarzyszenia na Rzecz Rozwoju Gminy Rojewo
13	Roszak Adam	wiedza z zakresu rozwoju obszarów wiejskich i podejścia Leader, członek Rady Fundacji LGD Czarnoziem na Soli realizującej projekt w ramach PP Leader+	1) zaświadczenie o ukończeniu szkolenia „Oś 4 leader PROW na lata 2007-2013"	brak	tak	Gmina Gniewkowo	samorządowy	uchwała Rady Miejskiej,
14	Rutkowska Dorota	wiedza z zakresu rozwoju obszarów wiejskich i podejścia Leader	1) zaświadczenie o ukończeniu szkolenia „Oś 4 leader PROW na lata 2007-2013"	język angielski-wpis z indeksu	tak	Gmina Kruszwica	społeczny	uchwała Zarządu Fundacji Ekspert-Kujawy, rekomendacja
15	Stefański Przemysław	wiedza z zakresu rozwoju obszarów wiejskich i podejścia Leader, członek Rady Fundacji LGD Czarnoziem na Soli realizującej projekt w ramach PP Leader+	1) zaświadczenie o ukończeniu szkolenia „Oś 4 leader PROW na lata 2007-2013"; 2) zaświadczenie ukończenia kursu "Tworzenie i funkcjonowanie inkubatorów przedsiębiorczości"	brak	tak	Gmina Gniewkowo	społeczny	uchwała zarządu Stowarzyszenia Towarzystwa Miłośników Szadłowic

16	Szarpatowska Urszula		1) zaświadczenie o ukończeniu szkolenia „Oś 4 leader PROW na lata 2007-2013"	brak	tak	Gmina Gniewkowo	społeczny	uchwała Zarządu Regionalnego Związku Rolników, Kółek i Organizacji Rolniczych w Bydgoszczy z siedzibą w Inowrocławiu
17	Wieczorek Roman		1) zaświadczenie o ukończeniu szkolenia „Oś 4 leader PROW na lata 2007-2013"	brak	tak	Gmina Dąbrowa Biskupia	samorządowy	uchwała Rady Gminy

1.7. Doświadczenie LGD i członków LGD albo jej partnerów w realizacji operacji

Lp	Nazwa członka/partnera	Nazwa realizowanego projektu lub jego ogólny zarys	Czas realizacji projektu	Miejsce realizacji projektu	Koszt realizacji projektu	Źródło finansowania/ Program
1	Fundacja Lokalna Grupa Działania Czarnoziem na Soli	LGD Czarnoziem na Soli - wielosektorowe partnerstwo pięciu podinowrocławskich gmin dla realizacji zadań edukacyjnych, doradczych i promocyjnych, objętych Zintegrowaną Strategią Rozwoju Obszarów Wiejskich.	30.03.2007 - 30.04.2008	teren 5 gmin powiatu inowrocławskiego gminy wiejskie - Dąbrowa Biskupia, Inowrocław, Rojewo, Złotniki Kujawskie i gminę miejsko-wiejską Gniewkowo.	750 000 zł	2.7 Pilotażowy Program Leader +
2	Stowarzyszenie Partnerstwo Powiatu Inowrocławskiego	Mobilizacja i aktywizacja społeczności wiejskich poprzez opracowanie zintegrowanej strategii promującej rozwój oraz utworzenie Lokalnej Grupy Działania „CZARNOZIEM NA SOLI”. umowa L/01/153/2005 Projekt realizowany w ramach Schematu I Pilotażowego Programu Leader +	28.10.2005 – 22.05.2006	Teren 5 gmin powiatu inowrocławskiego gminy wiejskie - Dąbrowa Biskupia, Inowrocław, Rojewo, Złotniki Kujawskie i gminę miejsko-wiejską Gniewkowo.	43 282,17 zł	2.7 Pilotażowy Program Leader +
3	Stowarzyszenie Partnerstwo Powiatu Inowrocławskiego	„Zacznijmy od tego co posiadamy ...– nowe metody wykorzystywania lokalnych zasobów” realizowanego w ramach umowy nr RR.III.3040-UE-8/2005 z dnia 8 czerwca 2005 r.	04.2005- 12.2006	powiat inowrocławski- wieś Łojewo, powiat nakielski	35 000 euro	Urząd Marszałkowski Województwa Kujawsko-Pomorskiego Program INTERREG IIIC Adep w ramach Inicjatywy Wspólnoty Europejskiej INTERREG III.

4	Fundacja Ekspert-Kujawy	"Perspektywy dla rolników"	01.11.2006 - 30.09.2007	5 powiatów: inowrocławski, mogileński, radziejowski, nakielski, żniński (obszary wiejskie i miasta do 20 tys. mieszkańców)	697 962,27 zł	EFS, Działanie 2.3 "Reorientacja zawodowa osób odchodzących z rolnictwa"
5	Fundacja Ekspert-Kujawy	"Krok do przodu"	01.11.2006 - 30.11.2007	6 powiatów: inowrocławski, mogileński, żniński, świecki, tucholski i chełmiński (obszary wiejskie i miasta do 20 tys. mieszkańców)	638551,04	EFS, Działanie 2.3 "Reorientacja zawodowa osób odchodzących z rolnictwa"
6	Urząd Gminy Inowrocław	Uczenie się przez całe życie - Comenius	01.10.2007 - 31.07.08r	Szkoła Podstawowa w Łojewie	5000 EUR	POKL
7	Gmina Złotniki Kujawskie	Budowa zespołu mini boisk i urządzeń sportowych do rekreacji we wsi Złotniki Kujawskie	12.09.2005 - 21.08.2006 r.	Złotniki Kujawskie	199 958 zł	Sektorowy Program Operacyjny „Restrukturyzacja i modernizacja sektora żywnościowego oraz rozwój obszarów wiejskich 2004 - 2006"
8	Gmina Kruszwica	Adaptacja budynku na świetlicę w Sławsku Wielkim	12.12.2005 - 13.11.2006	Sławsk Wielki	244 870,44 zł	SPO ROL
9	Fundacja Lokalna Grupa Działania Czarnoziem na Soli	Edukacja-wybor dla przyszłości podinowrocławskich społeczności wiejskich	01.06.2008 - 31.03.2009	8 gmin powiatu inowrocławskiego	50 000,00 zł	EFS, POKL, Działania 9.5

Rozdział 2: Opis obszaru objętego LSR wraz z uzasadnieniem jego wewnętrznej spójności (maksymalnie 20 stron).

2.1. Wykaz gmin wchodzących w skład LGD albo będących jej partnerami.

Obszar działalności Lokalnej Grupy Działania „Czarnoziem na Soli” obejmuje osiem gmin powiatu inowrocławskiego w województwie kujawsko-pomorskim (do LGD nie należy Gmina Miejska Inowrocław) . Cztery z nich to gminy wiejskie, a cztery miejsko-wiejskie:

1. Gniewkowo	- gmina miejsko-wiejska
2. Janikowo	- gmina miejsko-wiejska
3. Kruszwica	- gmina miejsko-wiejska
4. Pakość	- gmina miejsko-wiejska
5. Dąbrowa Biskupia	- gmina wiejska
6. Inowrocław	- gmina wiejska
7. Rojewo	- gmina wiejska
8. Żółtniki Kujawskie	- gmina wiejska

2.2. Uwarunkowania przestrzenne (mapa), geograficzne, przyrodnicze, historyczne i kulturowe

Gminy wchodzące w skład LGD Czarnoziem na Soli

Uwarunkowania geograficzne

Obszar LGD znajduje się w południowej części województwa kujawsko-pomorskiego. **Od północy** sąsiaduje z powiatem bydgoskim (gm. Nowa Wieś Wielka i gm. Solec Kujawski), **od wschodu** z dwoma powiatami: toruńskim (gm. Wielka Nieszawka) i aleksandrowskim (gm. Aleksandrów Kujawski, gm. Koneck i gm. Zakrzewo), **od południa** gmina Kruszwica graniczy z powiatem radziejowskim (gm. Dobrze, gm. Radziejów, gm. Piotrków Kujawski) i powiatem mogileńskim (gm. Jeziora Wielkie i gm. Strzelno), a **od zachodu** gminy Złotniki Kujawskie, Pakość i Janikowo graniczą z powiatem mogileńskim (gm. Dąbrowa i gm. Mogilno) oraz z powiatem żnińskim (gm. Barcin i gm. Łabiszyn).

Powierzchnia obszaru, na którym działa LGD to 1195 km², co stanowi 97,6% ogólnej powierzchni powiatu. Na tym terenie mieszka 88 869 osób (około 54 % ludności powiatu).

LGD „Czarnoziem na Soli” obejmuje prawie 1200 km² na Kujawach (region historyczny) we wschodniej części Pojezierza Wielkopolskiego. Na tym obszarze znajdują się tereny położone głównie na Równinie Inowrocławskiej i częściowo w Kotlinie Toruńskiej, z którą obszar LGD graniczy od północy. Obszar Kujaw jest uznawany za najbardziej płaski teren w Polsce. Jest to typowa równina wznosząca się przeciętnie od 80 do 90 m n.p.m. Nie występują tu duże urozmaicenia terenu.

Dzięki występowaniu żyznych czarnych ziem obszar posiada bardzo dobre warunki naturalne do rozwoju produkcji rolnej. Około 75% obszaru LGD zajmują użytki rolne, a 14% lasy. Rozmieszczenie obszarów leśnych jest nierównomierne. Największe ich skupienie, należące do kompleksu Puszczy Bydgoskiej, znajduje się w północnej i wschodniej części obszaru LGD w gminach: Rojewo, Gniewkowo i Dąbrowa Biskupia.

Uwarunkowania przyrodnicze/środowiskowe

Klimat

Warunki klimatyczne obszaru LGD wynikają z jego położenia w strefie przejściowej, między klimatem morskim a kontynentalnym. Klimat określa się jako umiarkowany, ciepły przejściowy. Jest on w dużej mierze uwarunkowany wpływami mas powietrza polarno-morskiego i polarno-kontynentalnego. Przeważają wiatry zachodnie i południowo-zachodnie. Klimat charakteryzuje się stosunkowo chłodnym latem i dość łagodną zimą. Średnioroczne temperatury wahają się w granicach 7° – 8°C, w niektórych rejonach powyżej 8° C (płn-wsch).

Obszar LGD leży w rejonie, który charakteryzuje się **najmniejszymi opadami w kraju – poniżej 500 mm rocznie** (Kujawy i część Wielkopolski), co powoduje przesuszenie gleb.

Gleby

Największym zasobem naturalnym obszaru LGD są gleby. **Wysoka jakość gleb, wysoki poziom gospodarowania i silne tradycje rolnicze gwarantują osiąganie bardzo dobrych wyników w produkcji rolniczej.** W powszechnej opinii mówi się „czarne i żyzne Kujawy - kraj pachnący miodem i mlekiem płynący”. Do najbardziej urodzajnych gleb należą czarne ziemie Równiny Inowrocławskiej, które zajmują znaczną powierzchnię na obszarze LGD. Występują one jako skupiska wśród gleb brunatnych, obok występujących również gleb biellicowych. Przeważają gleby brunatne, charakteryzujące się dobrymi warunkami powietrzno – wodnymi. Słabsze gleby występują głównie w części północnej Gminy Rojewo co spowodowało zaliczenie jej obszaru do ONW. Południowa część Gminy Rojewo posiada bardzo dobre gleby pozwalające na prowadzenie intensywnej produkcji rolnej.

Na obszarze LGD w większości występują gleby zaliczane do II-IIIa klasy bonitacji, gleby orne bardzo dobre i gleby orne dobre. Jakość gleb jest bardzo istotnym czynnikiem dla rozwoju rolnictwa, warunkującym w dużym stopniu wysokość i jakość uzyskiwanych plonów. **Obszar działalności LGD jest częścią większego obszaru, który jest zaliczany w kraju do posiadających bardzo korzystne warunki naturalne dla rozwoju rolnictwa – tj. gleby, agroklimat, stosunki wodne i ukształtowanie terenu.**

Zagrożeniem dla wartości rolniczej żyznych gleb Kujaw jest jednak postępujące stepowanie i przesuszenie gleb (zbyt mała liczba opadów) oraz degradacja wywołana działalnością gospodarczą (kopalnie odkrywkowe).

Bogactwa naturalne

Na obszarze LGD surowce mineralne występują nielicznie. **Podstawowym surowcem jest sól kamienna, występująca pod Równiną Inowrocławską**, oraz kruszywo naturalne (piaski i żwiry). Sól kamienna wydobywana jest metodą górniczą, a kruszywo metodą odkrywkową. Złoża soli kamiennej zalegają pod Równiną Inowrocławską do głębokości 4.500 - 6.000 m. Na południu obszaru LGD, w okolicach Inowrocławia, występują złoża soli kamiennej o zasobach pozwalających na ich eksploatację na skalę przemysłową. Zasoby te przyczyniły się do rozwoju silnego przemysłu chemicznego w Inowrocławiu i w Janikowie oraz utworzenia Uzdrowiska Inowrocław. Sól kamienna jest aktualnie pozyskiwana w postaci solanki z otworowej kopalni w miejscowości Góra w gminie Inowrocław i

wykorzystywana na potrzeby przemysłu chemicznego. Kopalnia Soli i Podziemny Magazyn Ropy i Paliw „Góra” to zakład produkcyjny Inowrocławskich Kopalni Soli SOLINO S.A. O istnieniu pokładów soli kamiennej w Inowrocławiu wiadano już w XIXw. W latach 1835-1837 podczas wierceń w poszukiwaniu wody pitnej, na głębokości ponad 13 metrów natrafiono na czysty gips, a na głębokości 111,5 m na solankę.

Lesistość

Obszar działania LGD leży w powiecie inowrocławskim, w którym lasy i grunty leśne stanowią ok. 10% ogólnej powierzchni powiatu. **Wskaźnik lesistości**, liczony jako udział powierzchni lasów w ogólnej powierzchni danego obszaru **wynosi dla obszaru LGD 14,4%**. W obszarze działania LGD duże kompleksy leśne występują w gminie Gniewkowo (wskaźnik lesistości 25,4%) oraz w gminach Rojewo i Dąbrowa Biskupia (blisko 20% lesistości). W przeważającej części są to bory sosnowe i mieszane.

Zasoby wodne

Na obszarze LGD znajdują się dwa duże zbiorniki wodne: jezioro Gopło o powierzchni 2.154,5 ha i objętości 71.500 tys.m³ oraz jezioro Pakoskie o powierzchni 753,7 ha i objętości 40.581,5 tys.m³. Ponadto występuje wiele mniejszych jezior takich jak: Szarlej, Mielno, Tuczo, Tryszczyn, Piotrkowickie i Węgiereckie.

Większość z nich to jeziora rynnowe, pochodzenia polodowcowego, o południkowym przebiegu i rozwidlonym południowym końcu. Linia brzegowa jest niska, urozmaicona, z licznymi zatokami i półwyspami. Potoczna nazwa „Małe Gopło” dla Jez. Szarlej – wiąże się z jego bliskim sąsiedztwem z dużym, rynnowym Jeziorem Gopło, roztaczającym się na południe od obszaru LGD. Jego nazwa wiąże się ze słowiańskim plemieniem Goplan. Na obszarze LGD występuje sporo cieków i rowów, które funkcjonują okresowo ze względu na zbyt niską sumę rocznych opadów.

Obszar LGD znajduje się w dorzeczu dwóch rzek – wschodnia jego część w dorzeczu Wisły, a zachodnia - w dorzeczu Odry. Przez południową część obszaru LGD przepływa Noteć. Zachodnia część terenu LGD graniczy z obszarem, który jest zaliczany do obszarów zagrożonych deficytem wody dla rolnictwa.

Wody ujmowane do eksploatacji pochodzą z utworów czwartorzędowych, trzeciorzędowych i kredowych. Największe znaczenie użytkowe ma poziom czwartorzędowy, gdyż stanowi podstawowe źródło zaopatrzenia w wodę zarówno odbiorców indywidualnych, jak i zbiorowych. W mniejszym stopniu korzysta się z poziomu trzeciorzędowego, natomiast wody poziomu kredowego stanowią niewielki procent ogólnego poboru wód podziemnych.

Uwarunkowania kulturowe

Obszar LGD jest związany historycznie i kulturowo z Kujawami (Kujawy Zachodnie). Mieszkańcy tego regionu - Kujawiacy, byli postrzegani jako odrębna grupa etnograficzna, posiadająca swoją gwarę, zwyczaje, obrzędy, sztukę oraz stroje, muzykę i tańce.

HERB KUJAW

STROJE KUJAWSKIE

W literaturze spotyka się następujący opis herbu Kujaw:

„W polu złotym, dwudzielnym w słup, połulew czarny i połurzeł czerwony, zwieńczone wspólną koroną złotą.”

Charakterystyczne dla tego regionu: haft kujawski, pieśni i tańce, stroje kujawskie oraz rzemiosło, takie jak rzeźbiarstwo, kowalstwo, ceramikę można spotkać na obszarze LGD do dzisiaj. Kulturowane są również niektóre obrzędy i zwyczaje oraz przygotowywane tradycyjne potrawy kujawskie. Znajomość gwary kujawskiej jest obecnie coraz mniej powszechna, coraz rzadziej też można spotkać osoby posługujące się nią na co dzień.

Kulturowanie regionalnych tradycji, zwyczajów i obrzędów oraz przekazywanie ich młodym pokoleniom to zasługa przede wszystkim mieszkańców społeczności lokalnych i nauczycieli, szczególnie aktywne są kobiety. Aktywność ta na terenie LGD przejawia się głównie poprzez działalność szkół oraz różnych organizacji pozarządowych – m.in. zespołów folklorystycznych, kół gospodyń wiejskich, klubów seniora oraz stowarzyszeń na rzecz rozwoju wsi/gminy czy szkoły.

Aktywnie działają też na obszarze LGD koła gospodyń wiejskich (KGW), które kulturowują tradycje regionalne głównie w dziedzinie kulinarnej. Za swoje wypieki i potrawy tradycyjnej kuchni kujawskiej zdobywają wyróżnienia na różnych konkursach związanych z zachowaniem dziedzictwa kulinarnego – np. za „Drożdżówkę z Pojinciem”, prezentowaną w 2005r. na wojewódzkim konkursie „Nasze Kulinarne Dziedzictwo”. Najczęściej jednak tradycyjne kujawskie potrawy można poznać i skosztować na lokalnie organizowanych spotkaniach i imprezach, np. majówkach czy dożynkach wiejskich.

Wiele wydarzeń i imprez organizowanych na terenie LGD wiąże się z tradycjami i zwyczajami regionalnymi, często związanymi z kalendarzem kościelnym. Poniżej wymieniono najbardziej popularne tradycje i obrzędy związane z kulturą Kujaw.

Haft kujawski

Geneza ludowych wyszyć na Kujawach związana jest ze strojem kobiecym. Szczególnie trzy części odświętnego stroju: czepce, kołnierzyki i fartuchy, domagały się zdobnictwa hafciarskiego. Czepce (zw. „kopkami”) były obowiązkowym nakryciem mężatek i wdów. Główną cechą haftów kujawskich jest stosowanie krótkich ściegów, tj. sznureczek, ścieg atłaskowy wypukły; wałeczek czyli wąski atłasek na podkładzie; kładziony; dziergany oraz haft dziureczkowy. Wszystkie wymienione ściegi, z wyjątkiem sznureczka, wykonuje się ściegiem - przed igłą. Najczęściej podwleka się ścieg dwa razy, co nadaje ściegom wypukłości. W haftach kujawskich dominują ornamenty roślinne o różnej, bardzo indywidualizowanej stylizacji – od prostych motywów wynikających z inwencji hafciarki do wyszukanych form kwiatów, gałązek i liści skopiowanych z wzorników. W kolorystyce strojów dominują: niebieski, granatowy, czerwony, biały i czarny. Na terenie LGD tradycja haftu kujawskiego jest podtrzymywana i rozwijana, zajmuje się nim wiele pań – haftujących często dla własnej przyjemności jak również upiększających stroje ludowe.

Kujawska Koza

Obrzęd związany z zakończeniem karnawału. W ostatni dzień karnawału orszak przebierańców, w tym maszkar zwierzęcych, tańcząc i śpiewając obchodził wieś. Wśród zwierząt znajdowały się te, które symbolizowały życie i wegetację - "koza", "bocian", "koń" i "niedźwiedź". Mężczyźni poprzebierani za kobiety, czarne rogate diabły i inne cudacznie przyodziane postacie, zaczepiały przechodniów, porywając ich do tańca, ściskając i całując, a przy okazji czerniąc im twarze i ubrania sadzą. Charakterystyczne były specyficzne zachowania postaci z korowodu - tańce, skoki, bodzenie, szczypanie itd., którym towarzyszyły głośne dzwonki mające na celu odpędzenie wszelkiego zła, a szczególnie zimy. Wesoły orszak zbierał datki, składając życzenia wszelkiej pomyślności i zapraszając wieczorem na tzw. zabawę podkoziołkową.

Do dnia dzisiejszego na terenie LGD zachował się zwyczaj „chodzenia Kozy” – orszaku przebierańców, zbierających datki i składających życzenia gospodarzom. Organizują go różne organizacje, stąd uczestnikami orszaku są zarówno dorośli jak i młodzież.

Podkoziołek

Obrzęd zwany na Kujawach „podkoziołkiem” był to jeden z obrzędów zapustnych, kończących okres karnawału. Dziewczyny, które nie wydały się podczas karnawału, brały udział w zabawie - obrzędzie zwanej podkoziołkiem. W ostatni wtorek przed Popielcem zbierały się w karczmie, opłacały muzykę i tańczyły ze sobą, podczas każdego tańca rzucając pieniądze na talerz ustawiony w pobliżu orkiestry, na beczce z piwem, pod umieszczoną na niej figurką drewnianą, wyobrażającą chłopca lub kozła (symbol męskości i płodności), czyli pod koziołka. Mówiono że dają w ten sposób swój *podkoziołek* - czyli okup za uciechy wolnego stanu, ale także i okup składany w intencji swego przyszłego, możliwie szybkiego zamążpójścia. Obecnie podtrzymywana jest tradycja ostatniej zabawy w karnawale, zwanej „podkoziołkiem”.

Dożynki

Dożynki – to największe w roku święto rolników, które stanowi uwieńczenie ich całorocznego trudu. Obchodzone jest po zakończeniu wszystkich najważniejszych prac polowych i zebraniu plonów, a głównie plonu zbóż. Była to zabawa, poczęstunek i tańce - w nagrodę za dobrze wykonaną pracę przy żniwach i zebrane plony. Początkowo urządzali ją dla żniwiarzy właściciele majątków ziemskich, a u schyłku XIX w. wzorem dożynek dworskich, zaczęto urządzać dożynki chłopskie. Obchody dożynkowe rozpoczynały się wiciem wieńca, z pozostawionych na polu zbóż, z kiści czerwonej jarzębiny, orzechów, owoców, kwiatów i kolorowych wstążek. Wieńce dożynkowe miały zwykle kształt wielkiej korony lub koła. Wieniec dożynkowy nazywany był plonem (bo uosabiał wszystkie zebrane plony i urodzaj).

Obecnie organizowane są dożynki wiejskie, gminne, powiatowe itp. Tradycyjne spotkanie na zakończenie żniw poprzedzone jest uczestnictwem w mszy dziękczynnej za uzyskane plony. Na dożynkach nie może zabraknąć wieńców dożynkowych, chleba i soli, tradycyjnych potraw kujawskich oraz występów zespołów folklorystycznych z okolicznościowymi przyspiewkami. Jest to przede wszystkim okazja do tradycyjnej wspólnej zabawy.

Uwarunkowania historyczne

Już od IV wieku p.n.e. ściągali na te ziemie osadnicy zwabieni urodzajną glebą, słonymi źródłami i lasami pełnymi zwierzyny. Przez te tereny przebiegał szlak bursztynowy i solny. Tędy również prowadziły szlaki wojenne oraz drogi łączące ówczesne ośrodki władzy Książęcej i Królewskiej. Goplańska droga wodna prowadząca poprzez system połączeń wodnych do Wisły i na Pomorze pozwalała na docieranie do Małopolski, Czech, Moraw, Rusi i Pomorza. Drogą tą wożono sól, zboże, ryby, sukna, różnorodne metale, wosk, bursztyn, wyroby szklane, kamień budowlany i wiele, wiele innych towarów.

Kujawy Zachodnie to kolebka naszej państwowości. W IX wieku mieszkało tu plemię Goplan. Od legendarnego Piasta Kołodzieja wywodzi się historyczna królewska dynastia Piastów. Na terenie Kujaw Zachodnich znajduje się najstarszy z grodów, Kruszwica-pierwsza stolica Polski oraz Jezioro Gopło. W czasie rozbicia dzielnicowego Kujawy należały do diecezji we Włocławku, dzieląc się administracyjnie (1267) na dwa księstwa: inowrocławskie i brzesko-kujawskie. **Od połowy XIII wieku istniało na terenach Kujaw Zachodnich Księstwo Inowrocławskie należące do książąt piastowskich. Od początku XV wieku funkcjonowało województwo inowrocławskie z powiatami w Inowrocławiu i Bydgoszczy. Organizm ten przetrwał aż do końca XVIII wieku, do pierwszego rozbioru Polski.**

W 1793 tereny te znalazły się pod zaborem pruskim. **Po kongresie wiedeńskim 1815** północne **Kujawy zostały wcielone do Prus**, południowe Kujawy pozostały w Królestwie Polskim. W XIX wieku tereny te znalazły się w „pruskim” Wielkim Księstwie Poznańskim. **Od 1918 roku Kujawy w całości należą do Polski. Obecnie wchodzą w obręb województwa kujawsko-pomorskiego.**

Ważnym elementem wpływającym na tożsamość historyczną terenu LGD leżącego na terenie byłego zaboru pruskiego, jest **związanie silnymi więzami z regionem Wielkopolski**. Spowodowało to przenikanie na teren Inowrocławia i okolic różnego rodzaju inicjatyw politycznych, gospodarczych i społecznych charakterystycznych dla sytuacji w tym zaborze, a podejmowanych w ramach „najdłuższej wojny nowoczesnej Europy”. Aktywność gospodarcza przejawiała się w **przejmowaniu poznańskiego modelu gospodarki rolnej i kreowaniu ważnych inicjatyw gospodarczych** takich jak ruch spółdzielczy. W 1869 powstał Bank Spółdzielczy w Inowrocławiu, a w roku 1875 w Łojewie i Szymborzu powstało pierwsze Kółko Rolnicze na terenie Kujaw Zachodnich.

Przejawem związków z Wielkopolską regionu zlokalizowanego wokół Inowrocławia jest **udział w zwieńczonym sukcesem Powstaniu Wielkopolskim w 1918/1919**. Wiele walk toczyło się w rejonie Inowrocławia. Pamięć tego wydarzenia jest ciągle żywa wśród mieszkańców, ponieważ uczestnikami tego zrywu niepodległościowego byli dziadkowie obecnych założycieli LGD.

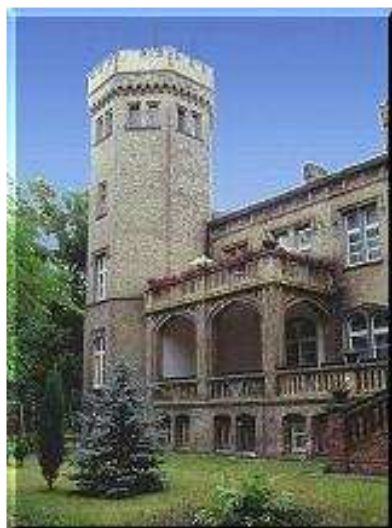
Z ziemią tą części swych losów związało wielu znamienitych Polaków jak pisarze Stanisław Przybyszewski i Jan Kasprówicz, profesor retoryki na Akademii Krakowskiej Jan z Ludziska, działacze niepodległościowi Jakub Jasiński i Ludwik Mierosławski, generał Władysław Sikorski, czy też prymas Polski ks. Kard. Józef Glemp.

Znaczne połacie lasów i szlaki wodne czynią Gminę Dąbrowa Biskupia bardzo atrakcyjnym miejscem

Tego typu widoki są charakterystyczne dla Jeziora Szarlej

Pałac w Kawęczynie, obecnie Dom Pomocy Społecznej

W przystani w Janikowie cumuje wiele jachtów i łódek.

Widok na Mysią Wieżę w Kruszwicy

Jedna z kaplic wchodząca w skład Kalwarii Pakoskiej

Zasoby wodne (na zdjęciu rzeka Noteć) należą do najważniejszych atrakcji Gminy Pakość

Jezioro w miejscowości Leszcze

2.3. Ocena społeczno-gospodarcza obszaru, w tym potencjału demograficznego i gospodarczego obszaru oraz poziomu aktywności społecznej

Gminy z obszaru LGD stanowią w miarę **spójny obszar pod względem problemów rozwojowych** – są to **gminy rolnicze, uzależnione od koniunktury na produkty przetwórstwa rolnego**, zasadniczo nie posiadające na swoim terenie żadnych wiodących i rozwijających się zakładów przemysłowych, poza zakładami przetwórstwa rolnego, dających mieszkańcom szanse na stabilne zatrudnienie. Ich wspólnym mianownikiem jest intensywna produkcja rolna. **Wspólne problemy** to poza **dalszą intensyfikacją produkcji rolniczej, poprawa warunków życia na wsi i poszukiwanie źródeł dochodu poza rolnictwem poprzez znajdowanie zatrudnienia w okolicznych miastach i podejmowanie własnej działalności gospodarczej.**

Powiat inowrocławski został uznany za rejon zagrożony bezrobociem strukturalnym. Stopa bezrobocia na koniec listopada 2008 wynosiła 18,7%, przy 12,6 % w województwie oraz 9,1 % w kraju.

Obszar LGD Czarnoziem na Soli, pomimo dużych atutów rozwojowych, boryka się z poważnymi problemami społecznymi i gospodarczymi. Niedostatki rozwojowe wynikają z braku umiejętności wykorzystania lokalnych zasobów, zwłaszcza w kontekście szans wynikających z wejścia Polski do UE.

Potrzeba realizacji Projektu wynika z aktualnego niedostatecznego stanu aktywności środowisk wiejskich na terenie gmin wiejskich Kujaw Zachodnich.

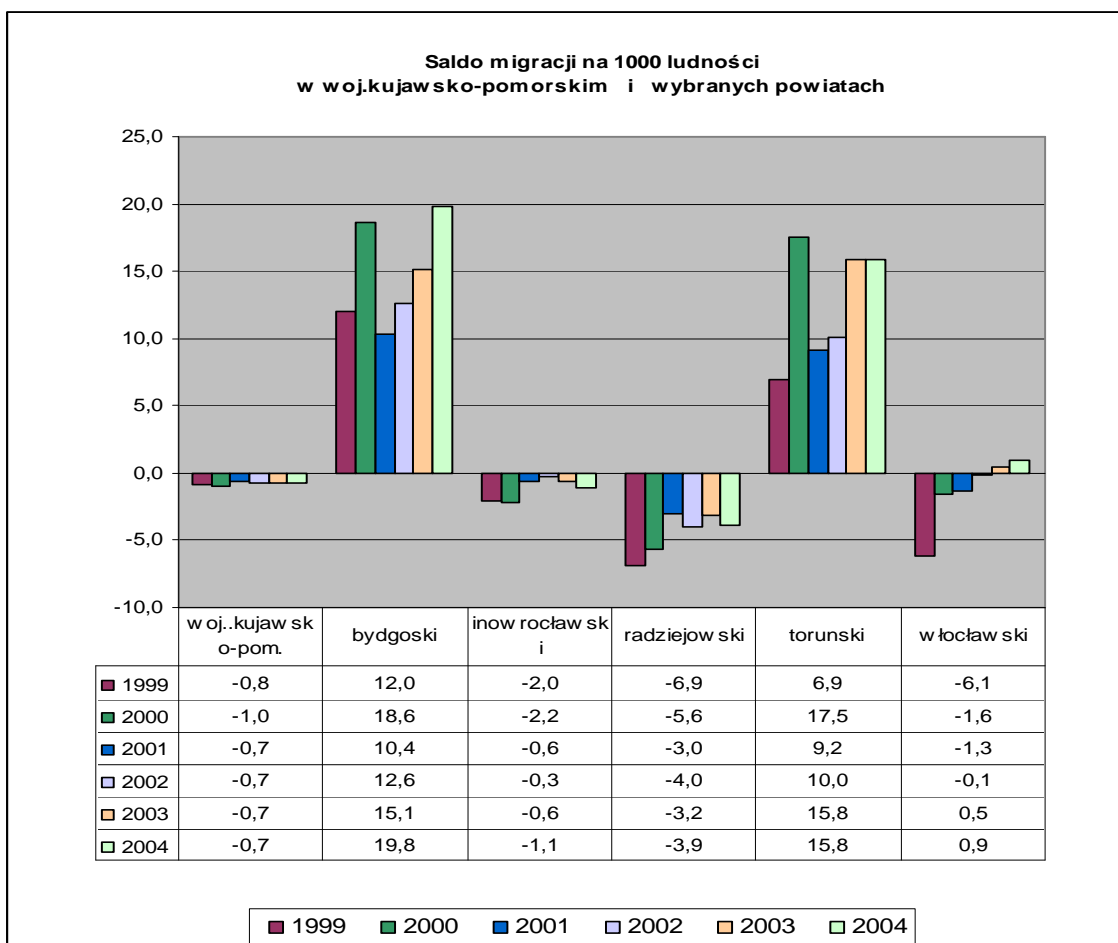
Obszar Lokalnej Grupy Działania Czarnoziem na Soli ma **charakter typowo wiejski**, gdyż 97% powierzchni gmin wchodzących w jej skład, stanowią obszary wiejskie (wg klasyfikacji statystycznej), a ludność zamieszkała na wsi stanowi ponad 64 % ogółu ludności obszaru LGD.

Zauważalne w kraju **trendy demograficzne polegające na zmniejszaniu się liczby ludności**, są również notowane na terenie LGD. Liczba ludności w 2004r. na obszarze działania LGD zmniejszyła się o ok. 0,5 tys. (547), tj. o 1,2% w porównaniu do roku 1999. Na terenie LGD **procesy wyludniania się** najbardziej są nasilone w Gniewkowie (zmniejszenie o 455 osób), co rzutuje na wskaźniki w całej LGD. Przeciwnie procesy notowane są w gminie wiejskiej Inowrocław, okalającej miasto. Można tu zauważyć trend do zwiększania się liczby ludności, co jest wynikiem ogólnego procesu przenoszenia się lepiej sytuowanych rodzin na tereny podmiejskie, leżące bezpośrednio za granicami dużych miast, co zapewnia korzystne połączenie dwóch walorów – zamieszkiwania na wsi z jednoczesnym łatwym dostępem do miejsc pracy i infrastruktury dużego miasta.

Procesy demograficzne w dużej mierze zależą od przyrostu naturalnego i migracji ludności. Porównanie danych z lat 1999 i 2004, dotyczących elementów składających się na **przyrost naturalny**, wskazuje na **stabilizację w tym zakresie, ale jednak z tendencją malejącą**. Podobnie jak w przypadku innych danych i wskaźników, obszar LGD nie ma tak złych wskaźników jak cały powiat i miasto Inowrocław.

Wskaźnik **przyrostu naturalnego** na 1000 ludności kształtuje się w okresie 1999-2005 w obszarze LGD **niezmiennie na dodatnim poziomie**, a tym samym zdecydowanie korzystniej w porównaniu z powiatem inowrocławskim i miastem Inowrocław.

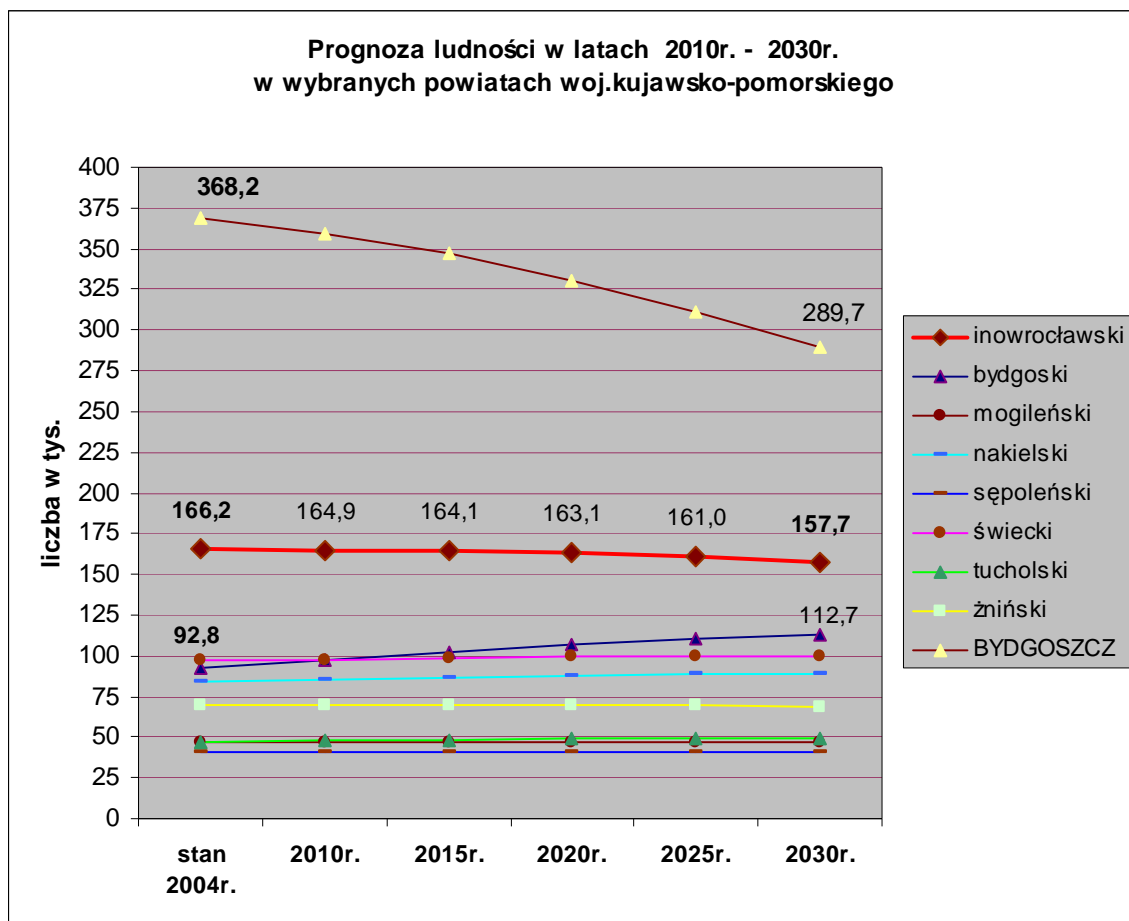
Poziom wskaźnika przyrostu naturalnego na 1000 ludności dla województwa kształtował się w latach 1999 - 2004 poniżej 1 (jedności), natomiast na obszarze LGD nastąpił **wyraźny spadek wskaźnika: z poziomu 2 – 2,3, do poziomu poniżej jedności tj. 0,7- 0,5.**

Warto odnotować, że na poziom ogólnego salda migracji, które kształtuje się na ujemnym poziomie w województwie i w powiecie inowrocławskim, ma przede wszystkim wpływ **ujemne saldo migracji w miastach, w odróżnieniu od wsi, gdzie saldo migracji jest dodatnie** (napływ ludności na wieś przewyższa odpływ ze wsi).

Według **prognoz demograficznych do 2030r.** - w woj. kujawsko-pomorskim **liczba ludności będzie ulegała zmniejszeniu**. Przewidywana liczba ludności w 2030r. wyniesie 1.949,2 tys., co oznacza ok. 6% spadek w stosunku do 2004r. (2.068,3tys.). Na podobnym poziomie przewidywany jest również spadek liczby ludności w powiecie inowrocławskim do roku 2030r. Prognozowany jest ok. 5% spadek, co oznacza zmniejszenie liczby ludności o 8,5 tys. w stosunku do 2004r.

Należy się spodziewać, że analogiczne trendy dotyczące liczby mieszkańców będą dotyczyły obszaru gmin tworzących LGD. Dodatkowo trzeba także uwzględnić wyjazdy do pracy za granicą, co jest efektem wstąpienia Polski do UE w roku w 2004. W szczególności dotyczą one ludzi młodych stosunkowo dobrze wykształconych.

Struktura ludności wg aktywności zawodowej i wykształcenia, bezrobocie

Dane dotyczące ludności pod względem struktury wiekowej i aktywności zawodowej pokazują potencjał gospodarczy mieszkańców obszaru LGD. Wskaźnik ludności w wieku produkcyjnym w obszarze LGD utrzymuje się na niższym poziomie w porównaniu do powiatu i województwa. Oznacza to względnie niższą dostępność zasobów pracy na terenie LGD.

Zmniejszenie się liczby osób w wieku przedprodukcyjnym wskazuje z kolei na proces zmniejszania liczby osób wchodzących na rynek pracy w dalszych latach, ale też starzenie się społeczeństwa. Biorąc pod uwagę przewidywany spadek liczby ludności do 2030r. (wg prognoz demograficznych) oraz coraz niższy przyrost naturalny można wnioskować, że nasila się proces starzenia się społeczeństwa. Od 2004r. zintensyfikują się niekorzystne pod tym względem zmiany – będzie malał udział ludności w wieku przedprodukcyjnym, a zwiększy się udział ludności w wieku poprodukcyjnym.

Niekorzystne zmiany w strukturze wieku nieprodukcyjnego dotyczą zarówno obszaru LGD, powiatu inowrocławskiego oraz całego woj. kujawsko-pomorskiego.

Dla kształtowania procesów rozwoju społecznego i gospodarczego danego obszaru istotny jest poziom wykształcenia jego mieszkańców. Szczególnie ważny jest poziom wykształcenia osób w fazie aktywności zawodowej.

Dane dotyczące wykształcenia wyraźnie wskazują na znacząco niższy poziom wykształcenia mieszkańców terenu LGD.

Struktura populacji osób bezrobotnych wskazuje na to, że najliczniejszą grupę wśród bezrobotnych stanowią osoby z wykształceniem zasadniczym zawodowym. Łącznie 76,9% z grupy bezrobotnych to osoby z wykształceniem zasadniczym zawodowym i niższym.

Cały obszar LGD jest zagrożony bezrobociem strukturalnym, gdyż wszystkie gminy tego obszaru zostały zaliczone do gmin zagrożonych szczególnie wysokim bezrobociem strukturalnym (na podstawie wykazu, stanowiącego załącznik do Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 21.12.1999r. w sprawie określenia powiatów (gmin) zagrożonych szczególnie wysokim bezrobociem strukturalnym z późn.zm. - Dz.U. Nr 110, poz. 1264).

Stopa bezrobocia na koniec listopada 2008 wynosiła 18,7%, przy 12,6 % w województwie oraz 9,1 % w kraju.

Aktywność zawodowa w gospodarstwach rolnych

Informacje o aktywności ekonomicznej ludności, uwzględniające również osoby pracujące w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie dostępne są wg danych Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań z 2002r. - wg stanu z 20.05.2002r..

Wynika z nich, że na obszarze LGD osoby pracujące wyłącznie lub głównie w swoim gospodarstwie rolnym stanowią 14% (wskaźnik dla wsi wynosi 38%) ogółu pracujących, a w odniesieniu do woj. kujawsko-pomorskiego - 15% (wskaźnik dla wsi 39%).

Wynika z tego, że w obszarze LGD własne gospodarstwa rolne dla ok. 2/3 pracujących w wieku 15 lat i więcej, nie stanowią już jedynego miejsca zatrudnienia.

Stan rozwoju infrastruktury wiejskiej

Dochód ogółem w przeliczeniu na 1 mieszkańca obszaru LGD, wg dochodów gmin tworzących obszar działania LGD, kształtuje się na **poziomie średniego dochodu w gminach woj. kujawsko-pomorskiego** - w 2008r. wynosił 1 018,75 zł , przy wskaźniku gminnym G dla kraju równym 1.119,20.

Wskaźniki dochodów podatkowych w przeliczeniu na jednego mieszkańca dla poszczególnych gmin (wskaźniki G)

DĄBROWA BISKUPIA	779,82
GNIEWKOWO	889,15
INOWROCŁAW	1 783,00
JANIKOWO	1 221,66
KRUSZWICA	886,52
PAKOŚĆ	913,35
ROJEWO	708,21
ZŁOTNIKI KUJAWSKIE	688,25

Na dochody budżetów gmin składają się w ogólnym zarysie: dochody własne, dotacje celowe i subwencja ogólna. W dochodach własnych uwzględniane są środki na dofinansowywanie zadań własnych, pozyskiwane przez gminy ze źródeł pozabudżetowych.

Dominujący udział dochodów własnych w strukturze dochodów ogółem w obszarze LGD nie jest jednak typowy dla wszystkich, tworzących go gmin. Tylko w dwóch gminach udział dochodów własnych jest wyższy niż subwencji ogólnej, a szczególnie w gminie Inowrocław i Janikowo . W gminie Dąbrowa Biskupia udział dochodów własnych jest nieznacznie wyższy od subwencji ogólnej, dzięki środkom pozyskanym przez gminę ze źródeł pozabudżetowych na realizację zadań własnych, które są zaliczone do dochodów własnych.

Jednakże ponad 20% udział wydatków inwestycyjnych w gminach nie należy do sporadycznych. W skali województwa ok. 30% gmin przeznaczają na inwestycje więcej niż 20% ogółu wydatków (głównie gminy wiejskie), a tylko 6% powyżej 30%.

W budżetach gminnych oświata i wychowanie stanowi podstawową pozycję zarówno w obszarze LGD, jak również w województwie i powiecie inowrocławskim. Wydatki na

oświatę i wychowanie stanowią ponad 40% ogółu wydatków gmin - średnio w gminach województwa 43,3%, a w gminach powiatu inowrocławskiego 40,7%.

Kolejna znacząca część wydatków w obszarze LGD, w porównaniu z innymi działami, jest przeznaczana na pomoc i opiekę społeczną – 14,7%, na administrację publiczną – 12% oraz na gospodarkę komunalną i ochronę środowiska – 9,9%.

Infrastruktura społeczna

Ochrona zdrowia i opieki społecznej

Opiekę zdrowotną na obszarze LGD zabezpieczają publiczne i niepubliczne zakłady opieki zdrowotnej, zlokalizowane w poszczególnych gminach. Zapewniają one zasadniczo tylko podstawową opiekę zdrowotną poprzez poradnie ogólne. W niektórych gminach są też poradnie dziecięce, stomatologiczne i ginekologiczno-położnicze. Z poradni specjalistycznych mieszkańcy obszaru LGD korzystają najczęściej w Inowrocławiu, Toruniu lub Bydgoszczy, gdzie dostępność jest znacznie większa.

Na obszarze LGD nie funkcjonuje szpital, najbliższy znajduje się w Inowrocławiu – Szpital Powiatowy. Szpital świadczy usługi dla pacjentów ubezpieczonych w NFZ, a w przypadku nagłego zachorowania każdemu pacjentowi, który potrzebuje pomocy.

Bezpieczeństwo publiczne

Nadzór nad bezpieczeństwem publicznym na obszarze LGD należy do Komendy Powiatowej Policji w Inowrocławiu. Dysponuje ona na obszarze LGD siedmioma Posterunkami Policji. Spośród 8 gmin, tworzących obszar LGD tylko na terenie gminy Inowrocław nie ma posterunku policji w żadnej z miejscowości. Nadzór nad bezpieczeństwem i zachowaniem porządku w gminie podlega bezpośrednio Komendzie Powiatowej Policji w Inowrocławiu.

Na całym obszarze LGD działają jednostki OSP (Ochotnicza Straż Pożarna), które również mają swój udział w zachowaniu bezpieczeństwa publicznego, zwłaszcza w obliczu zagrożenia pożarowego.

Edukacja i wychowanie

Dane dotyczące sieci szkół na obszarach wiejskich wykazują stałą tendencję do zmniejszania się liczby szkół podstawowych. Wynika to wprost ze niskiego trendu w zakresie demografii oraz reformy ustroju szkolnego, wprowadzającej min. system gimnazjalny (od 1.09.1999r.)

Na obszarze LGD występuje duże zróżnicowanie jeśli chodzi o średnią liczbę uczniów w szkole. W najtrudniejszej sytuacji są gminy o małym zaludnieniu i dużym rozproszeniu ludności na terenie gminy. W szczególności dotyczy to gminy Rojewo.

Sport i rekreacja

Na obszarze działania LGD działalność sportowo-rekreacyjna jest dość powszechna. Niektóre imprezy mają charakter gminny, inne są organizowane w poszczególnych sołectwach przez lokalne organizacje, szkoły czy stowarzyszenia.

W każdej gminie funkcjonują zespoły sportowe, zorganizowane w różnych formach – najczęściej są to ludowe zespoły sportowe (LZS) oraz uczniowskie kluby sportowe (UKS). W największej gminie wiejskiej obszaru LGD – Inowrocław, funkcjonuje 16 takich klubów sportowych (LZS i UKS). Na swoją działalność sportową i popularyzację czynnego wypoczynku na terenach wiejskich otrzymują one wsparcie finansowe z gminy w postaci dotacji zadania publicznego. Organizowane turnieje ogólnospornościowe, turnieje piłki nożnej, tenisa stołowego, biegi przełajowe są adresowane zarówno do dzieci i młodzieży, nauczycieli jak i dorosłych mieszkańców wsi.

Zagospodarowanie terenu służące działalności sportowo-rekreacyjnej w gminach wiejskich obszaru LGD jest skromne. Wykorzystywane są zazwyczaj boiska szkolne i różne tereny plenerowe (np. teren parków). Boiska utrzymane są różnym stanie i nie zawsze towarzyszy im odpowiednio rozległy teren do organizacji imprez o szerszym zasięgu. Niedostateczny rozwój infrastruktury w tym zakresie przejawia się m.in. w postaci trudności związanych z przygotowaniem terenu, poborem energii elektrycznej (do nagłośnienia, czy oświetlenia w czasie imprezy), brakiem terenów utwardzonych oraz zadaszonych obiektów przystosowanych do organizacji imprez rekreacyjnych (np. scena).

Kultura

Rozwój działalności kulturalnej na obszarze LGD zależy przede wszystkim od aktywności jej mieszkańców, gdyż to oni są głównymi animatorami imprez kulturalnych na wsi. Bardzo dużą rolę na terenach wiejskich odgrywają nauczyciele, którzy prowadzą w szkole różne kółka zainteresowań (muzyka, taniec, plastyka itp.) oraz zajmują się poznawaniem i utrwalaniem wiedzy o kulturze wsi, tradycyjnych zwyczajach i obrzędach.

Organizowane przez szkoły konkursy międzyszkolne i gminne dotyczące stanowią jeden z głównych elementów działalności kulturalnej na obszarze LGD.

Przygotowywane przez dzieci i młodzież występy artystyczne stanowią niejednokrotnie oprawę artystyczną lokalnych imprez rekreacyjnych. Dają też im możliwość zaprezentowania swoich umiejętności szerszej widowni - społeczności lokalnej. Dlatego tak istotne jest utrzymywanie szkół w miejscowościach wiejskich, zwłaszcza bardzo aktywnie działających, wykraczających ze swoją działalnością poza obowiązkowe ramy szkolne.

Realizacją działań z zakresu kultury zajmują się z jednej strony sami mieszkańcy, działający w różnych organizacjach, stowarzyszeniach i zespołach, a z drugiej - również instytucje, powołane do realizacji w tym zakresie zadań własnych gminy (biblioteki, świetlice itp.).

Świetlice wiejskie stanowią zazwyczaj miejsce spotkań mieszkańców podczas zebrań wiejskich, kobiet z Koła Gospodyń Wiejskich i są wykorzystywane do organizacji imprez okolicznościowych (muszą jednak posiadać odpowiednie zaplecze). Więcej dzieje się w świetlicach środowiskowych, gdzie odbywają się różne zajęcia dla dzieci i dorosłych, organizowane są zabawy oraz pomoc w nauce. **Większość świetlic wymaga remontu, wykonania odpowiedniego zaplecza, wyposażenia w sprzęt, a także zatrudnienia pracownika, który zapewni atrakcyjną ofertę spędzania wolnego czasu zarówno dla młodych i dorosłych mieszkańców wsi.**

Imprezy cykliczne

Mieszkańcy obszaru objętego LSR mają nieliczne okazje do uczestnictwa w imprezach kulturalnych, aktywizujących i integrujących społeczność na terenie swoich gmin.

Podstawową przyczyną jest brak środków finansowych oraz zaplecza organizacyjnego.

Obecnie niewiele jest stałych imprez kulturalno-rekreacyjnych na obszarze LGD o zasięgu gminnym. Wśród nich można wymienić dożynki gminne organizowane corocznie, gminne imprezy okolicznościowe o charakterze festynu oraz turnieje sportowe.

Organizacje pozarządowe

Aktywnie działające **organizacje pozarządowe** na terenie obszaru LGD wspierają działalność kulturalną, edukacyjną i rekreacyjno-sportową. Organizują lub współuczestniczą w organizacji działań kulturalnych, edukacyjnych i rekreacyjnych, mających na celu pobudzenie aktywności społecznej, integrację pokoleń, poczucie tożsamości i zachowanie tradycji regionalnych i dziedzictwa kulturowego.

Są to imprezy lokalne, o mniejszym zasięgu odbiorców, wynikające często z realizacji różnych projektów. Finansowane są z uzyskiwanych dotacji od instytucji wspomagających, a

także dzięki lokalnym sponsorom, wspomagających finansowo lub rzeczowo podejmowane działania. Nieodzownym elementem przy organizacji takich imprez jest duże zaangażowanie i wkład własny członków organizacji, a niekiedy i ich rodzin.

Infrastruktura techniczna

Sieć wodociągowa

Na terenie LGD rozdzielcza sieć wodociągowa liczyła 1234,3 km przy jednoczesnym funkcjonowaniu 17.857 połączeń prowadzących do budynków mieszkalnych.

W 2001 roku zużycie wody z wodociągów na 1 mieszkańca dało 34,3 m³. Jest to wynik bardzo zbliżony do wskaźników wśród powiatów ziemskich województwa kujawsko-pomorskiego. Średnia dla województwa wyniosła w tym przypadku 35,3m³ wody.

Wskaźnik długości sieci na 100 km² wynosi 100,76 km (dane w dniu 31.12.2001r) podczas gdy średnia krajowa to 69,75 km. Długość sieci wodociągowej przypadającej na 1000 mieszkańców wynosi 7,29 km, przy średniej krajowej 5,65 km.

Kanalizacja i oczyszczalnie ścieków

Na obszarze LGD (w dniu 31.12.2001) rozdzielcza sieć kanalizacji liczyła 230,1 km przy jednoczesnym funkcjonowaniu 6.513 połączeń prowadzących do budynków mieszkalnych. Na terenie miast wchodzących w skład powiatu aż 91,4% mieszkańców korzysta z sieci kanalizacyjnej. Jest to jeden z najwyższych wskaźników wśród powiatów ziemskich wchodzących w skład województwa kujawsko-pomorskiego. Średnia dla województwa w tym wypadku kształtuje się na poziomie 84,0%.

Na terenie powiatu znajduje się 6 oczyszczalni ścieków obsługujących Miasto Inowrocław oraz gminy: Gniewkowo, Pakość, Dąbrowa Biskupia, Złotniki Kujawskie oraz Kruszwica. Ponadto istnieje 39 innych oczyszczalni ścieków (zakładowych, osiedlowych). W Gminie Inowrocław od roku 2003 planowana jest budowa sieci kanalizacyjnej o całkowitej długości 33 km. Zadania gmin związane z dostarczaniem wody do gospodarstw domowych są praktycznie zrealizowane. Ostatnie odcinki nowych wodociągów są w trakcie realizacji procesu inwestycyjnego.

W kolejnych latach konieczne stanie się przeprowadzenie modernizacji wielu odcinków wodociągów zbudowanych w przeszłości z użyciem rur azbestowych.

Gospodarka odpadami

Na terenie LGD eksploatowanych jest sześć składowisk odpadów komunalnych:

- Giebnia, Gmina Pakość – obsługuje teren Miasta i Gminy Pakość i Janikowo,
- Jaszczółtowo, Gmina Rojewo – obsługuje teren Gminy Rojewo i Złotniki Kujawskie,
- Karczyn, Gmina Inowrocław – obsługuje teren Gminy Inowrocław,
- Kaczkowo, Gmina Gniewkowo – obsługuje teren Miasta i Gminy Gniewkowo,
- Stanomin, Gmina Dąbrowa Biskupia – powyższy mogilnik jest nieczynny, przeznaczony do likwidacji
- Skotniki, Gmina Kruszwica – obsługuje teren Miasta i Gminy Kruszwica,

Transport i Komunikacja

Podstawą dla prawidłowego funkcjonowania transportu jest odpowiednia sieć dróg. Obsługę komunikacyjną obszaru LGD zapewnia system dróg o znaczeniu regionalnym, powiatowym i lokalnym.

Przez teren LGD przebiegają:

- 3 drogi krajowe:

droga nr 25 – Bydgoszcz- Inowrocław- Strzelno- Ostrów Wielkopolski

droga nr 15 – Inowrocław – Toruń – Ostróda

droga nr 62- Strzelno- Kobylniki – Radziejów – Brześć Kujawski
Łączna długość dróg wynosi 86.637 m a ich stan techniczny należy ocenić jako średni.

- 10 dróg wojewódzkich:

droga nr 246- Łabiszyn – Złotniki Kujawskie – Gniewkowo – Dąbrowa Biskupia

droga nr 251- Barcin- Inowrocław

droga nr 252 – Inowrocław – Zakrzewo

droga nr 255- Pakość- Broniewice- Strzelno

droga nr 284 – Złotniki Kujawskie

droga nr 299- Gniewkowo

droga nr 398 – Złotniki Kujawskie – Liszkowo

droga nr 399 - Liszkowo – Żelechlin

droga nr 400- Latkowo – Więclawice

droga nr 412 – Tupadły – kobylniki

Łączna długość dróg wynosi 112.850 m a ich stan techniczny należy ocenić jako średni.

- 144 drogi powiatowe

Łączna długość dróg wynosi 543.200m a ich stan techniczny należy ocenić jako: dobry- 3,2%; zadowalający- 38%, , niezadowalający- 41,5%, zły- 17,3%.

Drogi powiatowe zamiejskie posiadają 96% nawierzchni twardych. Najlepsza sytuacja kształtuje się w Gminie Pakość i Rojewo, gdzie 100% dróg posiada nawierzchnię twardą. Najgorsza sytuacja ma miejsce w Gminie Dąbrowa Biskupia- 90%. Na terenie powiatu znajduje się dodatkowo 13 dróg z nawierzchnią gruntową lub tłuczniową o łącznej długości 28 km oraz 10 dróg z nawierzchnią brukową o łącznej długości 17 km. Na przeważającej części dróg powiatowych położona jest nawierzchnia bitumiczna - 451 km.

Telekomunikacja

Poziom telefonizacji obszaru LGD jest zadowalający, jednakże poziom techniczny sieci telekomunikacyjnej nie zabezpiecza w stopniu wystarczającym zapotrzebowania na szybki dostęp do Internetu. Dotyczy to zarówno instytucji jak i osób prywatnych.

Ze strony operatorów sieci telekomunikacyjnych nie widać żadnych inicjatyw zmierzających do zmiany stanu rzeczy. Wszystkie inwestycje podejmowane przez TPSA i Netię dotyczą dużych miast i terenów bezpośrednio do nich przyległych. Także lokalni dostawcy Internetu, tacy jak Telewizja Kablowa Inowrocław, oferują alternatywne systemy dostępu do Internetu jedynie w Inowrocławiu i w jego bezpośrednim pobliżu.

Sieci telefonii komórkowej także preferują duże skupiska miejskie. Wg uzyskanych informacji inwestycje związane z modernizacją sieci komórkowych do standardu UMTS, nie są w najbliższych 2-3 latach planowane na terenie Inowrocławia. Dostępne są jedynie wolne systemy GPRS.

Rolnictwo na obszarze LGD

Obszar działania LGD leży w powiecie inowrocławskim, w którym użytki rolne (UR) stanowią ponad 70% ogólnej powierzchni, wobec 61% w województwie i 54% w skali kraju. W województwie największy udział UR występuje w powiecie radziejowskim – 82%, a najniższy w tucholskim – 40% powierzchni powiatu.

Powiaty o najniższym udziale użytków rolnych: tucholski, bydgoski i świecki charakteryzują się natomiast wysokim wskaźnikiem lesistości, liczonym jako udział powierzchni lasów w ogólnej powierzchni powiatu/województwa/gminy.

Przeważają gospodarstwa indywidualne, które stanowią 99,7% ogólnej liczby gospodarstw rolnych i które skupiają 94,1% ogólnej powierzchni gospodarstw.

Średnia powierzchnia gospodarstw indywidualnych w obszarze LGD jest prawie 2-krotnie wyższa w porównaniu do średniej krajowej i wyższa od średniej w województwie - o

ok.2 ha (tj. ok. 20%). W grupie gospodarstw posiadających powyżej 1 ha użytków rolnych różnica w porównaniu do średniej wojewódzkiej jest wyższa - wynosi ponad 3 ha .

Wyszczególnienie	Ogółem grunty	Użytkowanie gruntów ogółem					
		użytki rolne		las i grunty leśne		pozostałe grunty	
		w ha	w %	w ha	w %	w ha	w %
Polska	31 268 502	16 899 297	54%	9 089 469	29%	5 279 736	17%
Województwo kujawsko-pomorskie	1 796 972	1 090 443	61%	408 471	23%	298 058	17%
<i>wybrane powiaty:</i>							
bydgoski	139 480	58 869	42%	57 937	42%	22 674	16%
inowrocławski	122 494	88 479	72%	12 412	10%	21 603	18%
mogileński	67 586	45 732	68%	10 927	16%	10 927	16%
nakielski	112 048	70 572	63%	25 632	23%	15 844	14%
sępoleński	79 086	47 701	60%	18 682	24%	12 703	16%
świecki	147 278	73 130	50%	53 053	36%	21 095	14%
tucholski	107 527	42 668	40%	52 281	49%	12 578	12%
żniński	98 455	66 034	67%	16 569	17%	15 852	16%
radziejowski	60 700	49 595	82%	2 730	4%	8 375	14%
aleksandrowski	47 561	36 821	77%	3 629	8%	7 111	15%

W skali całego kraju przeważa liczba gospodarstw o pow. 1-5 ha UR (39%), natomiast w obszarze LGD ich udział jest 2-krotnie niższy w porównaniu do średniej krajowej. Obszar LGD, na tle kraju, wyróżnia się natomiast wysokim udziałem gospodarstw o powierzchni UR 10 ha i więcej (10-15 ha oraz 15 ha i więcej), które stanowią łącznie ok. 33% w obszarze LGD, a w skali całego kraju tylko 13%.

Gospodarstwa wielkoobszarowe - o pow. 15 ha i więcej, które stanowią 20% ogólnej liczby gospodarstw skupiają aż ok. 70% ogólnej powierzchni gospodarstw indywidualnych w obszarze LGD.

W strukturze gruntów gospodarstw indywidualnych w obszarze LGD dominują użytki rolne, które stanowią 95% ogółu gruntów, podobnie jak powiecie inowrocławskim (95%), w woj. kujawsko-pomorskim (92%) oraz w skali całego kraju (92%).

Wysoki udział gruntów ornych w strukturze użytków rolnych świadczy o przeważającej produkcji roślinnej w gospodarstwach indywidualnych obszaru LGD, co jest charakterystyczne również dla całego województwa i powiatu inowrocławskiego.

Swoiste „zagłębienie” sadownicze w obszarze LGD stanowi **gmina Złotniki Kujawskie**, gdzie sady zajmują **3,2% powierzchni** użytków rolnych, wobec ok. 1% udziału sadów w strukturze UR gospodarstw indywidualnych w powiecie i województwie.

W **gospodarstwach indywidualnych** obszaru LGD ponad 70% gruntów znajduje się pod zasiewami zbóż ogółem, łącznie z kukurydzą na ziarno. Wśród pięciu zbóż podstawowych ponad połowę struktury ich zasiewów stanowią zasiewy pszenicy, co przedstawiono na poniższym wykresie (dane wg siedziby gospodarstwa).

W strukturze zasiewów zwraca uwagę wysoka pozycja uprawy warzyw gruntowych, stanowiąca ok. 5% powierzchni zasiewów. Największy udział uprawy warzyw gruntowych mają gminy Gniewkowo i Dąbrowa Biskupia, co wynika z bezpośredniego oddziaływania firmy BONDUELLE zlokalizowanej w Gniewkowie.

Poza zbożami ogółem (łącznie z kukurydzą na ziarno), pozostałe główne ziemniaki stanowią kilkuprocentowy udział w strukturze zasiewów w obszarze LGD. Do upraw charakterystycznych dla obszaru LGD należą jeszcze buraki cukrowe, ziemniaki oraz warzywa gruntowe.

Aktualnie na terenie powiatu inowrocławskiego funkcjonuje jedna Cukrownia, jako Oddział Krajowej Spółki Cukrowej S.A. – Cukrownia w Kruszwicy. Zbyt dla warzyw gruntowych rolnicy znajdują w dwóch znanych na rynku krajowym firmach: Bonduelle Sp. z o.o. w Gniewkowie i w ZPC „Cykoria” SA w Wierzchosławicach gm.Gniewkowo. Ziemniaki są kontraktowane do PPZ w Bronisławiu powiat mogileński i do PPZ w Trzemesznie w woj. wielkopolskim.

Część gospodarstw rolnych obszaru LGD poza produkcją roślinną zajmuje się również produkcją zwierzęcą. Najczęściej utrzymywane zwierzęta gospodarskie to bydło i trzoda chlewna. W obszarze LGD więcej było gospodarstw rolnych utrzymujących trzodę chlewną – ok. 39%, niż bydło – ok. 29% gospodarstw rolnych.

Wobec nowych warunków gospodarowania w sytuacji gospodarki rynkowej i pojawiających się trudnościach utrzymania wyłącznie z działalności rolniczej, gospodarstwa rolne dostosowują się do zmieniających się warunków poprzez podejmowanie dodatkowo działalności pozarolniczej lub przechodząc wyłącznie na działalność pozarolniczą.

Przedsiębiorczość na obszarze LGD

Na terenie obszaru LGD znajduje się stosunkowo mniej podmiotów gospodarki (GN) narodowej, nie licząc indywidualnych gospodarstw rolnych, w porównaniu do powiatu inowrocławskiego i województwa.

Zdecydowanie dominują firmy sektora prywatnego, które w obszarze LGD, powiecie inowrocławskim jak i w województwie stanowią 96-97% ogólnej liczby podmiotów zarejestrowanych w systemie REGON. Z punktu widzenia formy prowadzenia działalności generalnie najliczniejszą grupę stanowią osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą” - w obszarze działania LGD stanowią ok. 82%, w powiecie ok. 81%, a w województwie ok. 80% ogółu podmiotów gospodarczych. Spółki prawa handlowego stanowią w powiecie ok.4% udział, a w skali województwa ok.5%. W obszarze LGD udział spółek prawa handlowego wynosi 3,7% i jest nieznacznie niższy w porównaniu do powiatu (3,8%) i miasta Inowrocław (4,1%).

Na terenie obszaru LGD jak również w jego otoczeniu funkcjonuje wiele firm przetwórstwa rolniczego, m.in.:

w obszarze LGD :

BONDUELLE Polska – Gniewkowo, „CYKORIA” S.A., Zakłady Mięsne VIANDO w Radojewicach, Wytwórnia Pasz i Koncentratów w Kruszy Podlotowej, Mieszalnia Pasz „Sobol” w Ośniszczewie, Cukrownia Kruszwica SA, Zakłady Tłuszczowe „Kruszwica” SA, ZUPH „SKOLEJ” w Kościelcu Kuj. (przetwórstwo rzepaku), Zakłady Przetwórstwa Zbożowo-Młynarskiego w Kruszwicy Sp. z o.o., KOM-ROL Sp. z o.o. w Kobylnikach, Przedsiębiorstwo Przemysłu Ziemniaczanego „Trzemeszno” Sp. z o.o., PPZ w Bronisławiu, OSM w Inowrocławiu CUIAVIA.

w otoczeniu obszaru LGD - OERLEMANS Foods Polska Sp. z o.o. w Strzelnie,

2.4.Specyfika obszaru.

1. Rozwinięta gospodarka rolna i przetwórstwo rolne oraz przemysł i usługi zlokalizowane w miastach stanowią o stosunkowo wysokim poziomie rozwoju obszaru LGD. Problemem są szanse rozwojowe w przyszłości i pozarolnicze źródła dochodów dla osób odchodzących z rolnictwa oraz szanse młodego pokolenia, a także jakość życia. Uzasadnienie:

- Gminy tworzące LGD stanowią spójny obszar pod względem gospodarczym - są to gminy rolnicze, uzależnione od koniunktury na produkty przetwórstwa rolnego dającej mieszkańcom szanse na stabilne zatrudnienie. Ich wspólnym mianownikiem jest

intensywna produkcja rolna. Teren ten jest nasycony dużymi i prężnymi zakładami przetwórstwa rolnego. Obszar LGD to urodzajne gleby, wykwalifikowani rolnicy, rozwinięta produkcja zbożowa, warzywna, sadownicza i zwierzęca – silne, wysokotowarowe rolnictwo.

- Pod względem ekonomicznym kluczowym problemem dla mieszkańców obszarów wiejskich jest dalsza intensyfikacja produkcji rolniczej i poszukiwanie źródeł dochodu poza rolnictwem poprzez znajdowanie zatrudnienia w miastach oraz podejmowanie własnej działalności gospodarczej.
- Pod względem społecznym najważniejszym problemem postrzeganym przez mieszkańców jest poprawa warunków życia na wsi i szanse rozwojowe w przyszłości w szczególności dla młodego pokolenia. Obszar LGD charakteryzuje niewystarczająca oferta edukacji pozaszkolnej, brak przedszkoli i świetlic w wielu miejscowościach, słabe wyposażenie istniejących świetlic wiejskich.

2. Bogate dziedzictwo przyrodnicze, kulturowe, historyczne Kujaw Zachodnich. Kultywowanie tradycji, aktywność społeczna. Uzasadnienie:

- Uwarunkowania historyczne (brak przesiedleń) sprawiły, że teren ten jest obszarem zamieszkania w miarę jednorodnej grupy etnicznej „Kujawiaków”. Kultywowanie tradycji kujawskich jest bardzo ważnym elementem lokalnego patriotyzmu. Kujawskie tradycje to również duży potencjał rozwojowy coraz lepiej wykształconych mieszkańców – wyraźnie zauważalna jest rosnąca aktywność społeczna i gospodarcza.
- Ważnym elementem charakteryzującym obszar LGD jest dziedzictwo historyczne związane z początkami państwowości polskiej – Kruszwica i Gopło. Materialne zabytki historii liczące kilkaset lat są kluczowym elementem oferty turystycznej regionu. Ciekawe dziedzictwo historyczne Kujaw Zachodnich to szlaki: Piastowski, Romański i Łokietka; Kruszwica, Księstwo Gniewowskie; Szlaki Kasprowicza i Przybyszewskiego (w tym takie zabytki jak Mysia Wieża i Kolegiata w Kruszwicy).
- Ważnym dziedzictwem obszaru LGD pozostają jego walory przyrodnicze: rzeka Noteć i liczne duże i małe jeziora (Gopło „Natura 2000” – Nadgoplański Park Tysiąclecia, Pakoskie, Szarlej, Tuczo i inne) oraz tereny leśne (Gniewkowo, Pakość i Dąbrowa Biskupia); szlak wodny: Gopło, Noteć, Jezioro Pakoskie - część wodniackiej tzw. Wielkiej Pętli Wielkopolski (Warta-Noteć-Gopło-Warta); imprezy żeglarskie, wioślarskie i motorowodniackie; ośrodki wioślarskie i żeglarskie.

3. Obszar o dużych, niewykorzystanych walorach dla rozwoju kwalifikowanej turystyki wodnej, historycznej i prozdrowotnej. Uzasadnienie:

- Ważnym elementem gospodarczym istotnym dla specyfiki obszaru LGD jest umiejscowienie w centrum tego obszaru dużego miasta. Ponad siedemdziesiątletni Inowrocław jest ważnym ośrodkiem przemysłowym a jednocześnie dużym rozwijającym się uzdrowiskiem. Specyfika obszaru LGD to także jego walory rekreacyjno – lecznicze: bliskość Uzdrowiska Inowrocław; ośrodki rekreacyjne nad jeziorami oraz walory agroturystyczne.
- Rejon działania LGD to także słabo rozwinięty sektor turystyczny – małe zaplecze hotelarskie, słabo rozwinięta lub zdewastowana infrastruktura rekreacyjno-turystyczna, słaba oferta usług, brak lokalnych produktów turystycznych, słaba promocja – niska świadomość znaczenia walorów historycznych i kulturowych obszaru LGD.

Rozdział 3: Analiza SWOT dla obszaru LGD Czarnoziem na Soli

MOCNE STRONY

1. Urodzajne gleby, wykwalifikowani rolnicy, rozwinięta produkcja zbożowa, warzywna, sadownicza i zwierzęca – silne, wysokotowarowe rolnictwo.
2. **Silna tożsamość regionalna: zachowane dziedzictwo kulturowe (zabytki kultury - Kalwaria Pakoska, wiatrak, kościoły, zespoły pałacowo-parkowe); kulinarne (gęś kołodzka, sandacz z Gopła), folklorystyczne (liczne zespoły).**
3. **Ciekawe dziedzictwo historyczne Kujaw Zachodnich – Szlaki: Piastowski, Romański i Łokietka; Kruszwica, Księstwo Gniewckie; Szlaki Kasprowicza i Przybyszewskiego (w tym takie zabytki jak Mysia Wieża i Kolegiata w Kruszwicy).**
4. **Walory przyrodnicze: rzeka Noteć i liczne duże i małe jeziora (Gopło „Natura 2000” – Nadgoplański Park Tysiąclecia, Pakoskie, Szarlej, Tuczno i inne) oraz tereny leśne (Gniewkowo, Pakość i Dąbrowa Biskupia);**
5. **Szlak wodny: Gopło, Noteć, Jezioro Pakoskie - część wodniackiej tzw. Wielkiej Pętli Wielkopolski (Warta-Noteć-Gopło-Warta); imprezy żeglarskie, wioślarskie i motorowodniackie; ośrodki wioślarskie i żeglarskie.**
6. **Walory rekreacyjno – lecznicze: bliskość Uzdrowiska Inowrocław; ośrodki rekreacyjne nad jeziorami: walory agroturystyczne.**
7. **Duży potencjał rozwojowy coraz lepiej wykształconych mieszkańców - rosnąca aktywność społeczna i gospodarcza.**
8. Zróżnicowane i silne firmy przetwórstwa rolnego na terenie LGD i w najbliższym otoczeniu
9. Lokalizacja w pobliżu dużego miasta (Inowrocławia) i głównych miast województwa (Bydgoszczy i Torunia), bliskość lotniska w Bydgoszczy.
10. Dobra sieć szkolnictwa ponadgimnazjalnego w otoczeniu gmin wiejskich (głównie Inowrocław).
11. **Stosunkowo dobrze rozwinięta baza społeczna i sportowo-rekreacyjna w miasteczkach i większych miejscowościach – hale sportowe, świetlice, szkoły, biblioteki.**
12. Stosunkowo dobrze rozwinięta infrastruktura techniczna – rozwinięta sieć komunikacyjna (w tym bliskość autostrady A1 i drogi S10) i wodociągowa.

SŁABE STRONY

1. **Nierówny start dzieci wiejskich – dostęp do edukacji, kultury, sportu.**
2. Słabo wykorzystanie istniejących obiektów kultury.
3. **Niewystarczająco rozwinięta baza sportowa i rekreacyjna na obszarach wiejskich, w małych miejscowościach.**
4. Niewystarczająca współpraca samorządów.

5. **Słabo rozwinięty sektor turystyczny – małe zaplecze hotelarskie, słabo rozwinięta lub zdewastowana infrastruktura rekreacyjno-turystyczna, słaba oferta usług, brak lokalnych produktów turystycznych, słaba promocja – niska świadomość walorów historycznych i kulturowych obszaru LGD.**
6. **Niewystarczająca oferta edukacji pozaszkolnej, brak przedszkoli i świetlic w wielu miejscowościach, słabe wyposażenie istniejących świetlic wiejskich.**
7. Wyludnianie się wielu wsi i starzenie się społeczności.
8. **Niewystarczająco rozwinięta sieć internetowa.**
9. Niski poziom wykształcenia dużej części społeczności wiejskich – niedostosowany do współczesnych wymagań w gospodarce.
10. Niedostateczny rozwój istniejących zakładów pracy - ograniczony lokalny rynek pracy.
11. Stosunkowo wysoki poziom bezrobocia – w tym głównie kobiet.
12. Stosunkowo ubogie społeczności wiejskie.
13. Stosunkowo liczne środowiska zagrożone wykluczeniem społecznym (głównie popegeerowskie) – postawy roszczeniowe, „dziedziczenie biedy”.
14. Niska świadomość ekologiczna – stosunkowo niski stan sanitarny pod względem gospodarki odpadami.
15. Zły stan jakości wód – zanieczyszczenie Gopła, Noteci i innych wód.
16. Zagrożenie dla środowiska ze strony zakładów chemicznych zlokalizowanych w Inowrocławiu i okolicy.
17. Rejon rolniczy zagrożony suszą (stepowanie Kujaw).
18. Niewystarczająco rozwinięta sieć kanalizacyjna i zły stan dróg - niski poziom bezpieczeństwa na drogach, brak ścieżek rowerowych i chodników.
19. Niewystarczający dostęp do usług medycznych.

SZANSE

1. **Możliwości pozyskiwanie środków z zewnątrz – głównie z funduszy Unii Europejskiej.**
2. Zmiany społeczne i gospodarcze w kraju – polityka wobec obszarów wiejskich.
3. **Rosnące nakłady na turystykę i sport.**
4. **Istniejący trend do poznawania wsi i jej kultury przez mieszkańców dużych miast- moda na „ludowość” i agroturystykę.**
5. **Otwarte granice sprzyjające pozytywnym zmianom w mentalności mieszkańców wsi.**
6. Eksport dobrej, zdrowej żywności do Unii Europejskiej.
7. Rozwijające się przetwórstwo rolne.
8. Pozytywne trendy w edukacji młodzieży dorosłych, rozwijająca się oferta edukacji przedszkolnej.
9. Możliwość tworzenia miejsc pracy w oparciu o lokalne zasoby.

10. Nowe technologie i trendy w energetyce „zielona energia” – wiatraki, biopaliwa.
11. Narastające pozytywne trendy w zakresie ochrony środowiska.
12. Napływ nowych technologii.
13. Pozytywny trend do osadnictwa na wsi zamożnych mieszkańców miast – migracja z miast na wieś.
14. Współdziałanie w ramach Związku Gmin Nadnoteckich i Kujawsko-Pałuckiego Związku Gmin.
15. Rosnące nakłady na budowę i remonty dróg.
16. Możliwość skorzystania z Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki.
17. Budowa autostrady i obwodnicy Inowrocławia – zapotrzebowanie na usługi i tereny pod obiekty logistyczno- magazynowe i usługowe.

ZAGROŻENIA

1. **Emigracja młodzieży (zwłaszcza wykształconej) ze wsi do miast i za granicę.**
2. **Odptyw wykwalifikowanej siły roboczej z obszarów wiejskich.**
3. **Słabe rozeznanie potrzeb edukacyjnych mieszkańców wsi.**
4. **Malejące poczucie bezpieczeństwa, wzrost patologii społecznych.**
5. **Narastający problem wykluczenia społecznego.**
6. **Narastająca konkurencja w rolnictwie - spadające dochody gospodarstw rolnych.**
7. Globalizacja – zalew tanich towarów z zagranicy.
8. Zagrożenia ze strony dużych i wielkich inwestycji o charakterze przemysłowym (fermy tuczu, kopalnia węgla brunatnego) i niewłaściwej lokalizacji inwestycji (wiatraki i biogazownie) bezpowrotnie naruszających walory przyrodnicze i krajobrazowe oraz zagrażających możliwościom rozwojowym społeczności lokalnych.
9. Zmienne priorytety regionalnej polityki rozwoju - niewystarczające środki w dyspozycji samorządów lokalnych.
10. Rosnące zagrożenia dla zdrowia i bezpieczeństwa wynikające z narastającego lawinowo ruchu drogowego.

Wnioski wynikające z przeprowadzonej analizy SWOT i kierunki działania

Wnioski ze SWOT	Kierunki wykorzystania -cele
1. Wykorzystanie silnych stron obszaru LGD w postaci walorów przyrodniczych i bogatego dziedzictwa kulturalnego i historycznego koreluje z szansą jaką jest zapotrzebowanie na powrót do tradycji, historii i ludowości . Umożliwi to rozwój zatrudnienia w branży turystycznej . Wiąże się to także bezpośrednio z potrzebą zachowania i waloryzacji istniejącego dziedzictwa , jako ważnego waloru promowanych produktów turystycznych i jednocześnie czynnika bezpośrednio wpływającego na	Zachowanie dziedzictwa historycznego, kulturowego Tworzenie pozarolniczych miejsc pracy w turystyce

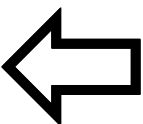
<p>postrzeganie jakości życia (wizerunek wsi, estetyka otoczenia).</p>	<p>Poprawa jakości życia</p>
<p>2. Gospodarka Kujaw Zachodnich oparta na zasobnych glebach, bogatych tradycjach rolniczych i rozwiniętym przetwórstwie rolnym powoduje, że mieszkańcy tych obszarów mają stosunkowo dobrą sytuację materialną. Jednocześnie słabe strony w postaci niedostatków infrastruktury społecznej, zarówno w postaci niedoboru obiektów jak i ubogiej oferty kulturalnej, sportowej i rekreacyjnej powodują postrzeganie swojej sytuacji życiowej jako niewystarczającej pod względem jakości życia.</p>	<p>Poprawa jakości życia:</p> <ul style="list-style-type: none"> • obiekty infrastruktury społecznej • aktywne formy działalności w obszarze kultury, sportu i rekreacji <p>Budowanie kapitału społecznego poprzez aktywizację społeczności lokalnych</p>
<p>3. Połączenie silnej strony obszaru LGD jaką jest bogata kultura i silna tożsamość regionalna mieszkańców, z dużą aktywnością społeczną i potrzebą wzbogacenia swojego życia, wymaga stworzenia zarówno odpowiedniej bazy technicznej (świetlice, boiska, place zabaw) jak i zorganizowanej na odpowiednim poziomie oferty kulturalnej i rekreacyjnej sprzyjającej także integracji lokalnych społeczności.</p>	<p>Poprawa jakości życia:</p> <ul style="list-style-type: none"> • obiekty infrastruktury społecznej • oferta kulturalna i rekreacyjna <p>Budowanie kapitału społecznego poprzez aktywizację społeczności lokalnych</p>
<p>4. Zidentyfikowane jako słaba strona postępujące rozwarstwienie społeczności wiejskich, postrzegane także jako zagrożenia dla jakości życia (zagrożenie wykluczeniem społecznym), wymaga podjęcia działań w zakresie wyrównywania dostępu do edukacji (w tym także poprzez Internet) zarówno w odniesieniu do dzieci i młodzieży jak i osób dorosłych (kwalifikacje zawodowe).</p>	<p>Poprawa jakości życia:</p> <ul style="list-style-type: none"> • obiekty infrastruktury społecznej • wyrównywanie szans edukacyjnych <p>Tworzenie pozarolniczych miejsc pracy w turystyce – dodatkowe dochody</p>

Rozdział 4: Cele ogólne i szczegółowe oraz planowane do realizacji przedsięwzięcia

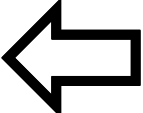
WIZJA ROZWOJU DLA OBSZARU LGD CZARNOZIEM NA SOLI

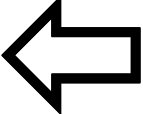
**Zachowane dziedzictwo, czyste środowisko naturalne,
aktywni i zintegrowani mieszkańcy.
Bezpieczne, estetyczne i atrakcyjne miejsce do zamieszkania i życia –
swobodny dostęp do kultury, edukacji i rekreacji.
Aktywność gospodarcza oparta na
przedsiębiorczości mieszkańców i walorach Kujaw Zachodnich
- nowe miejsca pracy i dodatkowe źródła dochodów w turystyce.**

CELE OGÓLNE I SZCZEGÓŁOWE - PRZEDSIĘWZIĘCIA

Cel ogólny nr 1		
Poprawa jakości życia - podniesienie standardów cywilizacyjnych		
Cele szczegółowe		Przedsięwzięcia wdrażające cele
1.1. Ożywienie życia społecznego i kulturalnego wsi.		➤ Przedsięwzięcie nr 1: TU SIĘ SPOTYKAMY I WYPOCZYWAMY. Zagospodarowanie terenów i obiektów na cele sportowe i rekreacyjne
1.2. Poprawa organizacji ładu przestrzennego wsi i jej wizerunku.		➤ Przedsięwzięcie nr 2: NASZA ŚWIETLICA. Rozwój aktywnych form działalności edukacyjnej, kulturalnej, rekreacyjnej i sportowej w świetlicach wiejskich
1.3. Stworzenie bezpiecznych stref zabawy i wypoczynku dla dzieci i młodzieży oraz dorosłych.		➤ Przedsięwzięcie nr 3: TUTAJ ŻYJEMY. Poprawa jakości życia na wsi i wzrost integracji społeczności lokalnych - spotkania, festyny, obrzędy
1.4. Podniesienie atrakcyjności wsi i poprawa estetyki wsi.		➤ Przedsięwzięcie nr 4: KUJAWY - STĄD NASZ RÓD. Zachowanie dziedzictwa historycznego, kulturowego i przyrodniczego
1.5. Promowanie zdrowego stylu życia i aktywnych form wypoczynku.		
1.6. Wzrost tożsamości lokalnej społeczności, promowanie dorobku wsi i społeczności lokalnej.		

Cel ogólny nr 2		
Budowanie kapitału społecznego poprzez aktywizację społeczności lokalnych - samoorganizacja mieszkańców dla lepszego wykorzystania istniejącego potencjału i lokalnych zasobów.		
Cele szczegółowe		Przedsięwzięcia wdrażające cele
2.1. Wspieranie i promowanie różnorodnych aktywności lokalnych, aktywizacja społeczności lokalnych, wzrost integracji społeczności lokalnej.		<p>➤ Przedsięwzięcie nr 2: NASZA ŚWIETLICA. Rozwój aktywnych form działalności edukacyjnej, kulturalnej, rekreacyjnej i sportowej w świetlicach wiejskich</p> <p>➤ Przedsięwzięcie nr 3: TUTAJ ŻYJEMY. Poprawa jakości życia na wsi i wzrost integracji społeczności lokalnych - spotkania, festyny, obrzędy</p> <p>➤ Przedsięwzięcie nr 4: KUJAWY - STĄD NASZ RÓD. Zachowanie dziedzictwa historycznego, kulturowego i przyrodniczego</p> <p>➤ Przedsięwzięcie nr 5: NASZA HISTORIA I PRZYRODA. Turystyka źródłem dochodów dla mieszkańców wsi</p>
2.2. Samoorganizacja wiejskich społeczności dla lepszego wykorzystania istniejących obiektów kultury, sportu i rekreacji - ożywianie oraz rozwój aktywnych form działalności kulturalnej i sportowej.		
2.3. Promowanie tożsamości lokalnej i dziedzictwa kulturowego - kultywowanie tradycji dożynkowej, kultury i obyczajów wiejskich, promowanie osiągnięć rolnictwa.		
2.4. Promocja uprawiania sportów wodnych, integracja środowisk sportowych, zdobycie uprawnień do uprawiania sportów wodnych - efektywne wykorzystanie istniejącej walorów przyrodniczych, bazy sportowej i doświadczonych instruktorów.		
2.5. Promowanie pozytywnych wzorców aktywnego i pożytecznego spędzania wolnego		
2.6. Wzrost umiejętności i wiedzy mieszkańców, wyrównywanie szans rozwojowych społeczności wiejskiej, w szczególności dzieci i młodzieży - zwiększenie oferty zajęć szkoleniowych.		
2.7. Podniesienie atrakcyjności turystycznej obszaru LGD – budowanie stałej oferty cyklicznych imprez wykorzystujących lokalne zasoby i dziedzictwo.		

Cel ogólny nr 3		
Różnicowanie działalności gospodarczej - tworzenie pozarolniczych miejsc pracy w turystyce		
Cele szczegółowe		Przedsięwzięcia wdrażające cele
3.1. Wsparcie rozwoju produktów turystycznych będących specjalnością poszczególnych obszarów LGD.		➤ Przedsięwzięcie nr 1: TU SIĘ SPOTYKAMY I WYPOCZYWAMY. Zagospodarowanie terenów i obiektów na cele sportowe i rekreacyjne
3.2. Stworzenie nowych miejsc pracy i źródeł dochodu dla mieszkańców obszarów wiejskich LGD.		➤ Przedsięwzięcie nr 3: TUTAJ ŻYJEMY. Poprawa jakości życia na wsi i wzrost integracji społeczności lokalnych - spotkania, festyny, obrzędy
3.3. Wypromowanie walorów turystycznych obszaru LGD i opartych o nie usług turystycznych.		➤ Przedsięwzięcie nr 4: KUJAWY - STĄD NASZ RÓD. Zachowanie dziedzictwa historycznego, kulturowego i przyrodniczego
3.4. Wypromowanie atrakcyjnych i oryginalnych produktów turystycznych dla obszaru gmin leżących wokół Inowrocławia, bazujących na lokalnych zasobach przyrodniczych, historycznych i leczniczych Kujaw Zachodnich.		➤ Przedsięwzięcie nr 5: NASZA HISTORIA I PRZYRODA. Turystyka źródłem dochodów dla mieszkańców wsi
3.5. Rozwój oferty i poprawa jakości usług turystycznych na obszarze LGD.		

Cel ogólny nr 4		
Zachowanie dziedzictwa historycznego, kulturowego i przyrodniczego obszaru LGD - waloryzacja lokalnych zasobów Kujaw Zachodnich		
Cele szczegółowe		Przedsięwzięcia wdrażające cele
4.1. Zachowanie i ochrona dziedzictwa kulturowego i historycznego.		➤ Przedsięwzięcie nr 1: TU SIĘ SPOTYKAMY I WYPOCZYWAMY. Zagospodarowanie terenów i obiektów na cele sportowe i rekreacyjne
4.2. Aktywizacja i integracja społeczności lokalnych poprzez kultywowanie wspólnych tradycji i poszanowanie obiektów kultury materialnej.		➤ Przedsięwzięcie nr 4: KUJAWY - STĄD NASZ RÓD. Zachowanie dziedzictwa historycznego, kulturowego i przyrodniczego
4.3. Poprawa dostępności do dziedzictwa i atrakcji turystycznych.		➤ Przedsięwzięcie nr 5: NASZA HISTORIA I PRZYRODA. Turystyka źródłem dochodów dla mieszkańców wsi
4.4. Promocja obszaru LGD, a w szczególności jego historii, tradycji, walorów przyrodniczych i folkloru.		

Zbieżność LSR z celami Osi 4 Leader		Cele osi 4 Leader PROW					
Nr	Cel ogólny LSR 2008-2013	Poprawa jakości życia	Różnicowanie działalności gospodarczej, tworzenie pozarolniczych miejsc pracy	Aktywizacja mieszkańców, wzmocnienie kapitału społecznego	Zachowanie dziedzictwa i kulturowego i przyrodniczego o wsi	Polepszenie zarządzania lokalnymi zasobami i ich waloryzacja	Poprawa samorganizacji i zarządzania na poziomie lokalnym
1	Poprawa jakości życia - podniesienie standardów cywilizacyjnych						
2	Budowanie kapitału społecznego poprzez aktywizację społeczności lokalnych - samoorganizacja mieszkańców dla lepszego wykorzystania istniejącego potencjału i lokalnych zasobów.						
3	Różnicowanie działalności gospodarczej - tworzenie pozarolniczych miejsc pracy w turystyce						
4	Zachowanie dziedzictwa historycznego, kulturowego i przyrodniczego obszaru LGD - waloryzacja lokalnych zasobów Kujaw Zachodnich.						

PRZEDSIĘWZIĘCIA WDRAŻAJĄCE STRATEGIĘ LSR

Przedsięwzięcie nr 1: **TU SIĘ SPOTYKAMY I WYPOCZYWAMY**. Zagospodarowanie terenów i obiektów na cele sportowe i rekreacyjne

Przedsięwzięcie nr 2: **NASZA ŚWIETLICA**. Rozwój aktywnych form działalności edukacyjnej, kulturalnej, rekreacyjnej i sportowej w świetlicach wiejskich

Przedsięwzięcie nr 3: **TUTAJ ŻYJEMY**. Poprawa jakości życia na wsi i wzrost integracji społeczności lokalnych - spotkania, festyny, obrzędy

Przedsięwzięcie nr 4: **KUJAWY - STĄD NASZ RÓD**. Zachowanie dziedzictwa historycznego, kulturowego i przyrodniczego

Przedsięwzięcie nr 5: **NASZA HISTORIA I PRZYRODA**. Turystyka źródłem dochodów dla mieszkańców wsi

NIEZBĘDNE WARUNKI WDRAŻANIA DLA OPERACJI

DOFINANSOWYWANYCH W RAMACH LSR

1. Zachowanie spójności działań i efektów operacji z uwarunkowaniami przestrzennymi, historycznymi, przyrodniczymi lub geograficznymi obszaru LSR oraz ze specyfiką obszaru obejmowanego przez LGD Czarnoziem na Soli.
2. Optymalne wykorzystanie zasobów przestrzennych, przyrodniczych, kulturowych i historycznych oraz przyczynianie się do ich waloryzacji.
3. Przyczynianie się efektów operacji do osiągnięcia celów LSR – określenie konkretnych mierników efektów operacji poprzez zaproponowanie adekwatnych dla rodzaju operacji wskaźników produktu, rezultatu i oddziaływania.
4. Zastosowanie zintegrowanego podejścia poprzez uwzględnienie podmiotów z sektora gospodarczego, społecznego i publicznego na etapie planowania, wdrażania lub użytkowania/eksploatacji efektów projektu oraz analizy oddziaływania projektu.
5. Zastosowanie rozwiązań niestosowanych na danym obszarze lub uwzględnienie w przygotowywanych operacjach innowacyjnych rozwiązań z wykorzystaniem lokalnych zasobów, które mogłyby być wykorzystane na innych obszarach.
6. Zapewnienie zgodności z celami strategii gmin dotyczących obszaru realizacji operacji, a w szczególności komplementarność z innymi projektami na terenie realizacji operacji wdrażanymi w ramach planów odnowy wsi, inwestycji infrastrukturalnych gmin i powiatu, a zwłaszcza innych projektów realizowanych przez LGD.
7. Brak aktualnych i potencjalnych sprzeczności, przeciwwskazań i konfliktów z celami LSR i wdrażanymi przedsięwzięciami, zwłaszcza w zakresie budowania i rozwoju specyficznych produktów turystycznych obszaru LGD.

OPIS PRZEDSIĘWZIĘĆ

Przedsięwzięcie nr 1

TU SIĘ SPOTYKAMY I WYPOCZYWAMY.

Zagospodarowanie terenów i obiektów na cele sportowe i rekreacyjne

Przedsięwzięcie przyczynia się do realizacji:

Celu ogólnego nr 1: Poprawa jakości życia - podniesienie standardów cywilizacyjnych

Celu szczegółowego nr:

- 1.2. Poprawa organizacji ładu przestrzennego wsi i jej wizerunku.

- 1.3. Stworzenie bezpiecznych stref zabawy i wypoczynku dla dzieci i młodzieży oraz dorosłych.
- 1.4. Podniesienie atrakcyjności wsi i poprawa estetyki wsi.

Celu ogólnego nr 3: Różnicowanie działalności gospodarczej - tworzenie pozarolniczych miejsc pracy w turystyce

Celu szczegółowego:

- 3.1. Wspieranie rozwoju produktów turystycznych będących specjalnością poszczególnych obszarów LGD.
- 3.2. Stworzenie nowych miejsc pracy i źródeł dochodu dla mieszkańców obszarów wiejskich LGD.
- 3.3. Wypromowanie walorów turystycznych obszaru LGD i opartych o nie usług turystycznych.
- 3.4. Wypromowanie atrakcyjnych i oryginalnych produktów turystycznych dla obszaru gmin leżących wokół Inowrocławia, bazujących na lokalnych zasobach przyrodniczych, historycznych i leczniczych Kujaw Zachodnich.
- 3.5. Rozwój oferty i poprawa jakości usług turystycznych na obszarze LGD.

Celu ogólnego nr 4: Zachowanie dziedzictwa historycznego, kulturowego i przyrodniczego obszaru LGD - waloryzacja lokalnych zasobów Kujaw Zachodnich.

Celu szczegółowego:

- 4.3. Poprawa dostępności do dziedzictwa i atrakcji turystycznych.

Uzasadnienie:

Operacje realizowane w ramach przedsięwzięcia nr 1 będą wpływać na poprawę jakości życia na obszarach wiejskich przez zaspokojenie podstawowych potrzeb społecznych i kulturalnych mieszkańców wsi oraz promowanie zdrowia. Umożliwią także upowszechnianie aktywnych form spędzania wolnego czasu i przyczynią się do integracji społeczności lokalnych. Ponadto wpłyną na wzrost atrakcyjności turystycznej i inwestycyjnej obszarów wiejskich.

Rodzaje operacji w ramach przedsięwzięcia nr 1:

Operacje o charakterze inwestycyjnym polegającym na budowie, remoncie i wyposażeniu takich obiektów jak: place zabaw, boiska sportowe, ścieżki rowerowe, miejsca rekreacji, wypoczynku i spotkań, grzybki taneczne, tereny zieleni urządzonej, plaże i kąpieliska, łowiska rekreacyjne, ścieżki rekreacyjne i inne obiekty o podobnym charakterze.

Aktywizacja i nabywanie umiejętności:

Szkolenia z zakresu budowania planów działania, przygotowywania projektów i wniosków do funduszy. Doradztwo w zakresie przygotowywania i wdrażania projektów aktywizujących społeczności lokalne. Szkolenia i doradztwo dla organizacji pozarządowych.

Projekty współpracy:

Nie przewiduje się.

Preferowane rodzaje operacji:

Odnowa wsi i Małe projekty - preferowane będą operacje dotyczące obiektów, dla których sporządzono programy ich długofalowego wykorzystania w oparciu o potrzeby lokalnych społeczności (w tym zwłaszcza środowisk zagrożonych wykluczeniem) i działające w tych społecznościach organizacje społeczne i stowarzyszenia. Programy te mogą wykorzystywać granty z „małych projektów” w ramach przedsięwzięć objętych LSR lub uzyskiwanych z innych źródeł. Budowane lub modernizowane obiekty powinny uwzględniać istniejące warunki w bezpośrednim otoczeniu i wpisywać się w całość zagospodarowania terenu oraz w miarę możliwości wspierać inne działania w ramach LSR zwłaszcza w zakresie przedsięwzięcia nr 5 dotyczącego rozwoju turystyki.

Grupy docelowe - uprawnieni beneficjenci:

Odnowa Wsi:

Podmioty uprawnione do skorzystania z dotacji w ramach Osi IV LEADER „odnowa Wsi” tj. samorządy, parafie lub związki wyznaniowe oraz organizacje pozarządowe, które są zainteresowane rozwijaniem infrastruktury w zakresie sportu i rekreacji z obszaru LGD Czarnoziem na Soli.

Małe projekty:

Podmioty uprawnione do skorzystania z dotacji w ramach Osi IV LEADER „Małe Projekty”, w tym samorządy, instytucje kultury, szkoły i stowarzyszenia oraz przedsiębiorcy i rolnicy tj. podmioty, które są zainteresowane rozwijaniem infrastruktury w zakresie sportu i rekreacji z obszaru LGD Czarnoziem na Soli.

Wskaźniki

Rodzaj wskaźnika	Wskaźnik			Wartość w 2015 roku
Oddziaływania	<ul style="list-style-type: none">• Zmiana opinii mieszkańców na temat swojej sytuacji życiowej – badania ankietowe• Saldo migracji – dane statystyczne			<ul style="list-style-type: none">• 20% opinii pozytywnych• + 500 osób
Rezultatu	Ilość zbudowanych, wyremontowanych i wyposażonych obiektów takich jak: place zabaw, boiska sportowe, ścieżki rowerowe, miejsca rekreacji, wypoczynku i spotkań, grzybki taneczne, tereny zieleni urządzonej, plaże i kąpieliska, łowiska rekreacyjne, ścieżki rekreacyjne i inne obiekty o podobnym charakterze.			44
Produktu	Działanie	Ilość operacji	Zakres kwotowy operacji	Łącznie wartość operacji
	Odnowa wsi	33		3 566 381,00 zł
	Małe projekty	11		178 000,00 zł

Przedsięwzięcie nr 2

NASZA ŚWIETLICA.

Rozwój aktywnych form działalności edukacyjnej, kulturalnej, rekreacyjnej i sportowej w świetlicach wiejskich

Przedsięwzięcie przyczynia się do realizacji:

Celu ogólnego nr 1: Poprawa jakości życia - podniesienie standardów cywilizacyjnych

Celu szczegółowego:

- 1.1. Ożywienie życia społecznego i kulturalnego wsi,
- 1.5. Promowanie zdrowego stylu życia i aktywnych form wypoczynku.
- 1.6. Wzrost tożsamości lokalnej społeczności, promowanie dorobku wsi i społeczności lokalnej.

Celu ogólnego nr 2: Budowanie kapitału społecznego poprzez aktywizację społeczności lokalnych - samoorganizacja mieszkańców dla lepszego wykorzystania istniejącego potencjału i lokalnych zasobów.

Celu szczegółowego:

- 2.1. Wspieranie i promowanie różnorodnych aktywności lokalnych, aktywizacja społeczności lokalnych, wzrost integracji społeczności lokalnej.
- 2.2. Samoorganizacja wiejskich społeczności dla lepszego wykorzystania istniejących obiektów kultury, sportu i rekreacji - ożywianie oraz rozwój aktywnych form działalności kulturalnej i sportowej.
- 2.3. Promowanie tożsamości lokalnej i dziedzictwa kulturowego - kultywowanie tradycji dożynkowej, kultury i obyczajów wiejskich, promowanie osiągnięć rolnictwa.
- 2.5. Promowanie pozytywnych wzorców aktywnego i pożytecznego spędzania wolnego
- 2.6. Wzrost umiejętności i wiedzy mieszkańców, wyrównywanie szans rozwojowych społeczności wiejskiej, w szczególności dzieci i młodzieży - zwiększenie oferty zajęć szkoleniowych.

Uzasadnienie:

Wdrożenie przedsięwzięcia przyczyni się do integracji społeczności lokalnej dzięki organizacji imprez kulturalnych, sportowych i rekreacyjnych w świetlicach wiejskich postrzeganych jako główne miejsce wypoczynku i życia społeczno-kulturalnego wsi. Wyposażenie świetlic wiejskich w sprzęt sportowy, rekreacyjny i place zabaw dla dzieci pozwoli na wdrażanie pozytywnych wzorców spędzania czasu wolnego i zapobieganie negatywnym zjawiskom wśród młodzieży. Świetlica wiejska jako miejsce pracy, odpoczynku i nauki pozwoli na zorganizowanie zajęć pozalekcyjnych dla dzieci i młodzieży oraz stworzeniu miejsca spotkań mieszkańców wsi. Wyposażenie sal komputerowych i instalacja łącza internetowego pozwoli na nabycie i upowszechnienie umiejętności informatycznych i przyczyni się do lepszego wykorzystania Internetu. Wzmocnienie organizacji społecznych poprzez szkolenia i kursy będzie skutkowało rozwojem aktywności społeczności lokalnej

Rodzaje operacji w ramach przedsięwzięcia nr 2:

1. Operacje o charakterze inwestycyjnym polegającym na modernizacji i remoncie

świećlic i placów zabaw, budowie nowych świećlic i placów zabaw, oraz doposażeniu tego rodzaju obiektów.

2. Operacje prowadzące do lepszego wykorzystania istniejących i budowanych obiektów kultury, sportu i rekreacji, w tym głównie świećlic wiejskich. Ożywianie obiektów oraz rozwój aktywnych form działalności edukacyjnej, kulturalnej i sportowej poprzez organizowanie takich działań jak:

- organizowanie imprez kulturalnych, sportowych i rekreacyjnych.
- wyposażenie świećlic wiejskich w sprzęt sportowy, rekreacyjny,
- zorganizowanie i wyposażenie placów zabaw dla dzieci zlokalizowanych w bezpośrednim sąsiedztwie świećlic,
- organizowanie imprez i akcji edukacyjnych, wdrażających pozytywne wzorce spędzania czasu wolnego, zapobiegającym negatywnym zjawiskom wśród młodzieży,
- wyposażenie sali komputerowej i instalacja łącza internetowego, tam gdzie nie ma możliwości wykorzystania istniejących szkolnych pracowni komputerowych,
- organizowanie szkoleń służących nabyciu umiejętności informatycznych i korzystania z Internetu.
- różnego rodzaju formalne szkolenia i kursy, zarówno dla osób młodych jak i dorosłych, uzupełniające wiedzę i kwalifikacje uczestników.
- programy edukacyjne podnoszące wiedzę ogólną i rozwijające zdolności dzieci i młodzieży oraz zainteresowanych osób dorosłych w tym takie jak: zajęcia warsztatowe, prelekcje, koła zainteresowań.
- zajęcia zorganizowane dla dzieci wiejskich - kolonie, półkolonie i inne formy.
- organizacja działań edukacyjnych (szkolenia i kursy, wyjazdy studyjne) służących wzmocnieniu organizacji społecznych.
- programy wsparcia działalności organizacji społecznych wykorzystujące obiekty infrastruktury społecznej.

Aktywizacja i nabywanie umiejętności:

Szkolenia z zakresu budowania planów działania, przygotowywania projektów i wniosków do funduszy. Doradztwo w zakresie przygotowywania i wdrażania projektów aktywizujących społeczności lokalne. Szkolenia i doradztwo dla organizacji pozarządowych.

Projekty współpracy:

Nie przewiduje się.

Preferowane rodzaje operacji:

Odnowa Wsi - preferowane będą operacje dotyczące obiektów, dla których sporządzono programy ich długofalowego wykorzystania w oparciu o potrzeby lokalnych społeczności i działające w tych społecznościach organizacje społeczne i stowarzyszenia. Programy te mogą wykorzystywać granty z „małych projektów” w ramach przedsięwzięcia lub innych przedsięwzięć objętych LSR lub uzyskiwanych z innych źródeł.

Małe projekty - preferowane będą operacje przewidujące jak najliczniejsze zaangażowanie społeczności lokalnych w realizację operacji, uniwersalność oferty, zasięg oddziaływania, współpracę innych podmiotów i uwarunkowania środowiskowe. Operacje powinny przewidywać wykorzystanie istniejących i powstających świećlic oraz obiektów sportowych, edukacyjnych, kulturalnych oraz terenów rekreacyjnych na terenie LGD.

Grupy docelowe - uprawnieni beneficjenci:

Odnowa Wsi:

Podmioty uprawnione do skorzystania z dotacji w ramach Osi IV LEADER „odnowa Wsi” tj. samorządy, parafie lub związki wyznaniowe oraz organizacje pozarządowe, które są zainteresowane promowaniem aktywności społeczności lokalnych z obszaru LGD Czarnoziem na Soli.

Małe projekty:

Podmioty uprawnione do skorzystania z dotacji w ramach Osi IV LEADER „Małe Projekty”, w tym samorządy, instytucje kultury, szkoły i stowarzyszenia oraz przedsiębiorcy i rolnicy tj. podmioty, które są zainteresowane promowaniem aktywności społeczności lokalnych z obszaru LGD Czarnoziem na Soli.

Wskaźniki

Rodzaj wskaźnika	Wskaźnik	Wartość w 2015 roku
Oddziaływania	<ul style="list-style-type: none">• Zmiana opinii mieszkańców na temat swojej sytuacji życiowej – badania ankietowe• Saldo migracji – dane statystyczne	<ul style="list-style-type: none">• 20% opinii pozytywnych + 500 osób
Rezultatu	<ol style="list-style-type: none">1. Liczba obiektów poddanych modernizacji lub remoncie takich jak świetlice i place zabaw.2. Liczba zbudowanych nowych świetlic i placów zabaw.3. Liczba wyposażonych świetlic i placów zabaw.4. Liczba zorganizowanych działań takich jak:<ul style="list-style-type: none">• imprezy kulturalne, sportowe i rekreacyjne,• wyposażenie świetlic wiejskich w sprzęt sportowy, rekreacyjny,• zorganizowanie i wyposażenie placów zabaw dla dzieci zlokalizowanych w bezpośrednim sąsiedztwie świetlic,• organizowanie imprez i akcji edukacyjnych, wdrażających pozytywne wzorce spędzania czasu wolnego, zapobiegającym negatywnym zjawiskom wśród młodzieży,• wyposażenie sali komputerowej i instalacja łącza internetowego, tam gdzie nie ma możliwości wykorzystania istniejących szkolnych pracowni komputerowych,• organizowanie szkoleń służących nabyciu umiejętności informatycznych i korzystania z Internetu.• różnego rodzaju formalne szkolenia i kursy, zarówno dla osób młodych jak i dorosłych, uzupełniające wiedzę i kwalifikacje uczestników.• programy edukacyjne podnoszące wiedzę ogólną	78

	i rozwijające zdolności dzieci i młodzieży oraz zainteresowanych osób dorosłych w tym takie jak: zajęcia warsztatowe, prelekcje, koła zainteresowań. <ul style="list-style-type: none"> • zajęcia zorganizowane dla dzieci wiejskich - kolonie, półkolonie i inne formy. • organizacja działań edukacyjnych (szkolenia i kursy, wyjazdy studyjne) służących wzmocnieniu organizacji społecznych. • programy wsparcia działalności organizacji społecznych wykorzystujące obiekty infrastruktury społecznej. 			
Produktu	Działanie	Ilość operacji	Zakres kwotowy operacji	Łącznie wartość operacji
	Odnowa wsi	21		2 069 000,00 zł
	Małe projekty	57		495 000,00 zł

Przedsięwzięcie nr 3

TUTAJ ŻYJEMY.

Poprawa jakości życia na wsi i wzrost integracji społeczności lokalnych - spotkania, festyny, obrzędy

Przedsięwzięcie przyczynia się do realizacji:

Celu ogólnego nr 1: Poprawa jakości życia - podniesienie standardów cywilizacyjnych

Celu szczegółowego:

- 1.1. Ożywienie życia społecznego i kulturalnego wsi,
- 1.5. Promowanie zdrowego stylu życia i aktywnych form wypoczynku.
- 1.6. Wzrost tożsamości lokalnej społeczności, promowanie dorobku wsi i społeczności lokalnej.

Celu ogólnego nr 2: Budowanie kapitału społecznego poprzez aktywizację społeczności lokalnych - samoorganizacja mieszkańców dla lepszego wykorzystania istniejącego potencjału i lokalnych zasobów.

Celu szczegółowego:

- 2.1. Wspieranie i promowanie różnorodnych aktywności lokalnych, aktywizacja społeczności lokalnych, wzrost integracji społeczności lokalnej.

- 2.2. Samoorganizacja wiejskich społeczności dla lepszego wykorzystania istniejących obiektów kultury, sportu i rekreacji - ożywianie oraz rozwój aktywnych form działalności kulturalnej i sportowej.
- 2.3. Promowanie tożsamości lokalnej i dziedzictwa kulturowego - kultywowanie tradycji dożynkowej, kultury i obyczajów wiejskich, promowanie osiągnięć rolnictwa.
- 2.5. Promowanie pozytywnych wzorców aktywnego i pożytecznego spędzania wolnego
- 2.7. Podniesienie atrakcyjności turystycznej obszaru LGD – budowanie stałej oferty cyklicznych imprez wykorzystujących lokalne zasoby i dziedzictwo.

Celu ogólnego nr 3: Różnicowanie działalności gospodarczej - tworzenie pozarolniczych miejsc pracy w turystyce

Celu szczegółowego:

- 3.1. Wspieranie rozwoju produktów turystycznych będących specjalnością poszczególnych obszarów LGD.
- 3.5. Rozwój oferty i poprawa jakości usług turystycznych na obszarze LGD.

Uzasadnienie:

Operacje zrealizowane w ramach przedsięwzięcia będą wpływać na poprawę jakości życia na obszarach wiejskich przez zaspokojenie podstawowych potrzeb społecznych i kulturalnych mieszkańców wsi oraz promowanie obszarów wiejskich. Umożliwią rozwój tożsamości społeczności wiejskiej, zachowanie dziedzictwa kulturowego i specyfiki obszarów wiejskich oraz wpłyną na wzrost atrakcyjności turystycznej i inwestycyjnej obszarów wiejskich.

Rodzaje operacji w ramach projektu 3:

1. Organizowanie imprez integracyjnych dla mieszkańców obszarów wiejskich takich jak festyny i pikniki rodzinne.
2. Organizowanie akcji, imprez okolicznościowych i działań aktywizujących różne grupy społeczne, wspierających i promujących różnego rodzaju aktywności lokalne i środowiskowe.
3. Organizowanie imprez kultywujących tradycje wiejskie takich jak dożynki i inne obrzędy folklorystyczne.
4. Organizowanie imprez, akcji i innego rodzaju działań służących prezentacji osiągnięć wsi, rolnictwa, nowych technologii produkcji rolnej, kultury i obyczajów wiejskich oraz prezentowaniu dorobku organizacji i stowarzyszeń - na terenie LGD i poza nim.
5. Rozwój aktywnych form działalności sportowej, w tym organizacja zawodów sportowych, prowadzących do promocji uprawiania sportów, integracji środowisk sportowych oraz aktywnego i pożytecznego spędzania wolnego czasu przez mieszkańców.
6. Przygotowanie i wdrażanie różnego rodzaju programów działalności zmierzających do efektywnego wykorzystania istniejącej bazy technicznej - sportowej, kulturalnej i edukacyjnej oraz kadry instruktorskiej.
7. Rozwój aktywnych form działalności kulturalnej, w tym organizacja wycieczek, wyjazdów studyjnych, wyjazdów do instytucji kultury (teatr, muzeum, kino, galeria), służących wyrównywaniu dostępu do dóbr kultury i wspieraniu procesów integracji społeczności lokalnej.

Aktywizacja i nabywanie umiejętności:

Szkolenia z zakresu budowania planów działania, przygotowywania projektów i wniosków do funduszy. Doradztwo w zakresie przygotowywania i wdrażania projektów aktywizujących społeczności lokalne. Szkolenia i doradztwo dla organizacji pozarządowych.

Projekty współpracy:

Wymiana doświadczeń i wspólne projekty z LGD z terenu Kujaw.

Preferowane rodzaje operacji:

Małe projekty - preferowane będą operacje cykliczne, przewidujące jak najliczniejsze zaangażowanie społeczności lokalnych w realizację operacji oraz operacje charakteryzujące się uniwersalnością oferty, dużym zasięgiem oddziaływania, uwzględniające współpracę innych podmiotów i uwarunkowania środowiskowe. Operacje polegające na organizowaniu imprez o charakterze masowym, ogólnie dostępnym, powinny przewidywać wykorzystanie istniejących obiektów sportowych, edukacyjnych, kulturalnych i terenów rekreacyjnych na terenie LGD. Operacje powinny przyczyniać się do promocji obszaru LGD i być komplementarne w stosunku do innych operacji i przedsięwzięć.

Grupy docelowe - uprawnieni beneficjenci:

Małe projekty:

Podmioty uprawnione do skorzystania z dotacji w ramach Osi IV LEADER „Małe Projekty”, w tym samorządy, instytucje kultury, kluby, organizacje społeczne i stowarzyszenia oraz przedsiębiorcy i rolnicy tj. podmioty, które są zainteresowane działaniami na rzecz poprawy jakości życia i integracji społeczności lokalnych obszaru LGD Czarnoziem na Soli.

Wskaźniki

Rodzaj wskaźnika	Wskaźnik	Wartość w 2015 roku
Oddziaływania	<ul style="list-style-type: none"> • Zmiana opinii mieszkańców na temat swojej sytuacji życiowej – badania ankietowe • Saldo migracji – dane statystyczne 	<ul style="list-style-type: none"> • 20% opinii pozytywnych • + 500 osób
Rezultatu	<p>Liczba zrealizowanych operacji takich jak:</p> <ul style="list-style-type: none"> • imprezy integracyjne dla mieszkańców obszarów wiejskich - festyny i pikniki rodzinne. • akcje, imprezy okolicznościowe i działania aktywizujące różne grupy społeczne, wspierających i promujących różnego rodzaju aktywności lokalne i środowiskowe. • imprezy kultywujące tradycje wiejskie - dożynki i inne obrzędy folklorystyczne. • imprezy, akcje i innego rodzaju działania służące prezentacji osiągnięć wsi, rolnictwa, nowych technologii produkcji rolnej, kultury i obyczajów wiejskich oraz prezentowaniu dorobku organizacji i stowarzyszeń - na terenie LGD i poza nim. • aktywne formy działalności sportowej - w tym organizacja zawodów sportowych, prowadzących do promocji uprawiania sportów, integracji środowisk sportowych oraz aktywnego i 	106

	pożytecznego spędzania wolnego czasu przez mieszkańców. • przygotowanie i wdrażanie różnego rodzaju programów działalności zmierzających do efektywnego wykorzystania istniejącej bazy technicznej - sportowej, kulturalnej i edukacyjnej oraz kadry instruktorskiej. • aktywne formy działalności kulturalnej - w tym organizacja wycieczek, wyjazdów studyjnych, wyjazdów do instytucji kultury (teatr, muzeum, kino, galeria), służących wyrównywaniu dostępu do dóbr kultury i wspieraniu procesów integracji społeczności lokalnej.			
Produktu	Działanie	Ilość operacji	Zakres kwotowy operacji	Łączna wartość operacji
	Małe projekty	106		1 251 029,00 zł

Przedsięwzięcie nr 4

KUJAWY - STĄD NASZ RÓD.

Zachowanie dziedzictwa historycznego, kulturowego i przyrodniczego

Przedsięwzięcie przyczynia się do realizacji:

Celu ogólnego nr 1: Poprawa jakości życia - podniesienie standardów cywilizacyjnych

Celu szczegółowego:

- 1.1. Ożywienie życia społecznego i kulturalnego wsi,
- 1.4. Podniesienie atrakcyjności wsi i poprawa estetyki wsi.
- 1.6. Wzrost tożsamości lokalnej społeczności, promowanie dorobku wsi i społeczności lokalnej.

Celu ogólnego nr 2: Budowanie kapitału społecznego poprzez aktywizację społeczności lokalnych - samoorganizacja mieszkańców dla lepszego wykorzystania istniejącego potencjału i lokalnych zasobów.

Celu szczegółowego:

- 2.3. Promowanie tożsamości lokalnej i dziedzictwa kulturowego - kultywowanie tradycji dożynkowej, kultury i obyczajów wiejskich, promowanie osiągnięć rolnictwa.
- 2.7. Podniesienie atrakcyjności turystycznej obszaru LGD – budowanie stałej oferty cyklicznych imprez wykorzystujących lokalne zasoby i dziedzictwo.

Celu ogólnego nr 3: Różnicowanie działalności gospodarczej - tworzenie pozarolniczych miejsc pracy w turystyce

Celu szczegółowego:

- 3.1. Wspieranie rozwoju produktów turystycznych będących specjalnością poszczególnych obszarów LGD.
- 3.3. Wypromowanie walorów turystycznych obszaru LGD i opartych o nie usług turystycznych.
- 3.4. Wypromowanie atrakcyjnych i oryginalnych produktów turystycznych dla obszaru gmin leżących wokół Inowrocławia, bazujących na lokalnych zasobach przyrodniczych, historycznych i leczniczych Kujaw Zachodnich.
- 3.5. Rozwój oferty i poprawa jakości usług turystycznych na obszarze LGD.

Celu ogólnego nr 4: Zachowanie dziedzictwa historycznego, kulturowego i przyrodniczego obszaru LGD - waloryzacja lokalnych zasobów Kujaw Zachodnich.

Celu szczegółowego:

- 4.1. Zachowanie i ochrona dziedzictwa kulturowego i historycznego.
- 4.2. Aktywizacja i integracja społeczności lokalnych poprzez kultywowanie wspólnych tradycji i poszanowanie obiektów kultury materialnej.
- 4.3. Poprawa dostępności do dziedzictwa i atrakcji turystycznych.
- 4.4. Promocja obszaru LGD, a w szczególności jego historii, tradycji, walorów przyrodniczych i folkloru.

Uzasadnienie:

Zachowanie i ochrona dziedzictwa kulturowego i historycznego Kujaw przyczyni się do aktywizacji i integracji społeczności lokalnych wokół wspólnoty wartości – efektem będzie zachowanie tradycji lokalnych i tożsamości społeczności lokalnych. Realizacja przedsięwzięcia przyczyni się do promocji regionu a w szczególności jego historii, tradycji, walorów przyrodniczych i folkloru oraz poprawy dostępności do dziedzictwa i atrakcji turystycznych Kujaw Zachodnich. Promowanej lokalnej twórczości ludowej, kulturalnej i artystycznej z wykorzystaniem lokalnego dziedzictwa kulturowego i historycznego, także wpłynie na poprawienie atrakcyjności turystycznej terenu, rozwój tożsamości społeczności wiejskiej i zachowanie dziedzictwa kulturowego

Rodzaje operacji w ramach przedsięwzięcia nr 4:

1. Renowacja i odnowa obiektów zabytkowych, pomników przyrody, miejsc historycznych, pomników.
2. Inwentaryzacja, oznakowanie oraz promocja zabytków i zasobów kulturowych, historycznych i przyrodniczych.
3. Budowa nowych obiektów pokazujących/promujących zasoby kulturowe, historyczne, przyrodnicze.
4. Stworzenie nowych ścieżek edukacyjnych wykorzystujących zasoby historyczne, kulturowe i przyrodnicze.
5. Wytyczenie i opis ścieżek rowerowych nowych i już wcześniej istniejących.
6. Sporządzenie opisu i oznakowanie szlaków turystycznych - rowerowych, pieszych, wodnych i samochodowych.
7. Promowanie produktów lokalnych oraz regionalnych i lokalnych tradycji kulinarnych.

8. Organizacja uroczystości patriotycznych, historycznych i okolicznościowych.
9. Wsparcie działalności artystycznej zespołów folklorystycznych (bez wydatków osobowych).

Preferowane rodzaje operacji wg podziału na działania:

Odnowa Wsi - operacje powinny przyczyniać się do promocji obszaru LGD i być komplementarne w stosunku do innych operacji i przedsięwzięć. Preferowane będą operacje dotyczące obiektów wpisanych do rejestrów zabytków, wyróżniające się szczególnymi walorami historycznymi lub kulturowymi:

- remonty obiektów zabytkowych - min. 2 operacje o wartości dopuszczalnej operacji **50-200 tys. zł**
- opracowania dokumentacji dotyczącej infrastruktury turystycznej min. 1 operacja wartość dopuszczalna do **40 tys. zł**

Małe projekty - preferowane będą operacje cykliczne, przewidujące jak najliczniejsze zaangażowanie społeczności lokalnych w realizację operacji oraz operacje charakteryzujące się uniwersalnością oferty, dużym zasięgiem oddziaływania, uwzględniające współpracę innych podmiotów i uwarunkowania środowiskowe. Operacje powinny przewidywać wykorzystanie istniejących obiektów sportowych, edukacyjnych, kulturalnych i terenów rekreacyjnych na terenie LGD. Operacje powinny przyczyniać się do promocji obszaru LGD i być komplementarne w stosunku do innych operacji i przedsięwzięć. Preferowane będą operacje przewidujące:

- działalność i wyposażenie zespołów folklorystycznych - min. 4 operacje
- organizacja imprez patriotyczno – kulturalnych – min. 17 operacji
- promocja zasobu historycznego i kulturowego – min. 1 operacja
- oznaczenie szlaków turystycznych Kujaw Zachodnich - min.3 operacje
- renowacja pomników i miejsc pamięci - min. 4 operacje
- opracowanie i wykonanie materiałów promocyjnych min. 3 operacje
- wzbogacenie oferty turystycznej poprzez stworzenie miejsc nawiązujących do tradycji lokalnych min. 1 operacja
- promocja lokalnych produktów kulinarnych min. 6 operacji

Aktywizacja i nabywanie umiejętności:

Szkolenia z zakresu budowania planów działania, przygotowywania projektów i wniosków do funduszy. Doradztwo w zakresie przygotowywania i wdrażania projektów aktywizujących społeczności lokalne. Szkolenia i doradztwo dla organizacji pozarządowych.

Projekty współpracy:

Wymiana doświadczeń i wspólne projekty z LGD z terenu Kujaw. Wspólne projekty z LGD z innych krajów UE dotyczące zachowania dziedzictwa regionów Europy.

Grupy docelowe - uprawnieni beneficjenci:

Odnowa Wsi:

Podmioty uprawnione do skorzystania z dotacji w ramach Osi IV LEADER „Odnowa i Rozwój Wsi” tj. samorządy, parafie lub związki wyznaniowe oraz organizacje pozarządowe, które są zainteresowane zachowaniem i promowaniem dziedzictwa historycznego, kulturowego i przyrodniczego obszaru LGD Czarnoziem na Soli.

Małe projekty:

Podmioty uprawnione do skorzystania z dotacji w ramach Osi IV LEADER „Małe Projekty”, w tym samorządy, instytucje kultury i stowarzyszenia oraz przedsiębiorcy i rolnicy tj. podmioty, które są zainteresowane zachowaniem i promowaniem dziedzictwa historycznego,

kulturowego i przyrodniczego obszaru LGD Czarnoziem na Soli.

Wskaźniki

Rodzaj wskaźnika	Wskaźnik			Wartość w 2015 roku
Oddziaływania	<ul style="list-style-type: none"> Zmiana opinii mieszkańców na temat swojej sytuacji życiowej – badania ankietowe Wzrost tożsamości lokalnej społeczności - badania ankietowe Podniesienie atrakcyjności turystycznej obszaru LGD i wypromowanie walorów turystycznych obszaru LGD - badania ankietowe turystów 			<ul style="list-style-type: none"> 20% opinii pozytywnych + 500 osób
Rezultatu	1. Liczba obiektów zabytkowych poddanych modernizacji lub remontowi. 2. Liczba opracowanych dokumentacji dotyczących infrastruktury turystycznej. 3. Liczba zrealizowanych aktywności takich jak: <ul style="list-style-type: none"> wsparcie działalności i wyposażenie zespołów folklorystycznych, imprezy patriotyczno – kulturalne, promocja zasobu historycznego i kulturowego, oznaczenie szlaków turystycznych Kujaw Zachodnich, renowacja pomników i miejsc pamięci, opracowanie i wykonanie materiałów promocyjnych, wzbogacenie oferty turystycznej poprzez stworzenie miejsc nawiązujących do tradycji lokalnych, promocja lokalnych produktów kulinarnych. 			42
Produktu	Działanie	Ilość operacji	Zakres kwotowy operacji	Łącznie wartość operacji
	Odnowa wsi	3		290 000,00 zł
	Małe projekty	39		272 500,00 zł

Przedsięwzięcie nr 5

NASZA HISTORIA I PRZYRODA .
Turystyka źródłem dochodów dla mieszkańców wsi

Przedsięwzięcie przyczynia się do realizacji:

Celu ogólnego nr 2: Budowanie kapitału społecznego poprzez aktywizację społeczności lokalnych - samoorganizacja mieszkańców dla lepszego wykorzystania istniejącego potencjału i lokalnych zasobów.

Celu szczegółowego:

- 2.3. Promowanie tożsamości lokalnej i dziedzictwa kulturowego - kultywowanie tradycji dożynkowej, kultury i obyczajów wiejskich, promowanie osiągnięć rolnictwa.
- 2.4. Promocja uprawiania sportów wodnych, integracja środowisk sportowych, zdobycie uprawnień do uprawiania sportów wodnych - efektywne wykorzystanie istniejącej walorów przyrodniczych, bazy sportowej i doświadczonych instruktorów.
- 2.7. Podniesienie atrakcyjności turystycznej obszaru LGD – budowanie stałej oferty cyklicznych imprez wykorzystujących lokalne zasoby i dziedzictwo.

Celu ogólnego nr 3: Różnicowanie działalności gospodarczej - tworzenie pozarolniczych miejsc pracy w turystyce

Celu szczegółowego:

- 3.1. Wspieranie rozwoju produktów turystycznych będących specjalnością poszczególnych obszarów LGD.
- 3.2. Stworzenie nowych miejsc pracy i źródeł dochodu dla mieszkańców obszarów wiejskich LGD.
- 3.3. Wypromowanie walorów turystycznych obszaru LGD i opartych o nie usług turystycznych.
- 3.4. Wypromowanie atrakcyjnych i oryginalnych produktów turystycznych dla obszaru gmin leżących wokół Inowrocławia, bazujących na lokalnych zasobach przyrodniczych, historycznych i leczniczych Kujaw Zachodnich.
- 3.5. Rozwój oferty i poprawa jakości usług turystycznych na obszarze LGD.

Celu ogólnego nr 4: Zachowanie dziedzictwa historycznego, kulturowego i przyrodniczego obszaru LGD - waloryzacja lokalnych zasobów Kujaw Zachodnich.

Celu szczegółowego:

- 4.1. Zachowanie i ochrona dziedzictwa kulturowego i historycznego.
- 4.2. Aktywizacja i integracja społeczności lokalnych poprzez kultywowanie wspólnych tradycji i poszanowanie obiektów kultury materialnej.
- 4.3. Poprawa dostępności do dziedzictwa i atrakcji turystycznych.
- 4.4. Promocja obszaru LGD, a w szczególności jego historii, tradycji, walorów przyrodniczych i folkloru.

Uzasadnienie:

Skierowanie środków ramach przedsięwzięcia na rozwój i poprawę jakości usług turystycznych na obszarze LGD pozwoli na stworzenie nowych miejsc pracy i dodatkowych źródeł dochodu dla mieszkańców obszarów wiejskich LGD. Wykorzystanie unikalnych walorów przyrody i dziedzictwa historycznego oraz kulturalnego będzie skutkowało rozwojem produktów turystycznych będących specjalnością poszczególnych obszarów LGD.

Waloryzacja zasobów turystycznych obszaru LGD, pozwoli na wypromowanie atrakcyjnych i oryginalnych produktów turystycznych dla obszaru gmin leżących wokół Inowrocławia, bazujących na lokalnych zasobach przyrodniczych, historycznych i leczniczych Kujaw Zachodnich.

Rodzaje operacji w ramach przedsięwzięcia nr 5:

1. Stworzenie warunków technicznych (obiekty, maszyny, sprzęt, wyposażenie itd.) do świadczenia usług turystycznych, rekreacyjnych, prozdrowotnych, gastronomicznych i innych związanych z obsługą turystów spoza regionu, kuracjuszy i mieszkańców okolicznych miast aktywnie spędzających czas wolny.
2. Budowa nowych obiektów usługowych i/lub wyposażenie i modernizacje istniejących obiektów usługowych w zakresie turystyki i obsługi ruchu turystycznego (hotele, restauracje, punkty gastronomiczne, wypożyczalnie sprzętu, pola namiotowe i inne podobne) skutkujące stworzeniem nowych produktów turystycznych lub ulepszeniem już istniejących.
3. Budowa i wyposażenie obiektów tworzących nowe atrakcje turystyczne bazujące na wykorzystaniu walorów przyrodniczych, historycznych i kulturowych Kujaw Zachodnich takie jak: wieże i punkty widokowe, tereny rekreacyjne i sportowe, przystanie wodniackie, parki rekreacji i inne podobne obiekty.
4. Przystosowanie gospodarstw rolnych do świadczenia usług turystycznych – utworzenie nowych i zmodernizowanie istniejących gospodarstw agroturystycznych.
5. Wydawnictwa i akcje promujące obszar LGD i wspierające rozwój produktów turystycznych przyjętych w LSR dla LGD Czarnoziem na Soli.
6. Operacje w ramach działania „Różnicowania w kierunku działalności nierolniczej” mogą uzyskać wsparcie do kwoty 100 tys. zł, a operacje w ramach działania „Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw” do kwoty 200 tys. zł.

Wykaz produktów turystycznych przyjętych w ramach LSR dla obszaru LGD Czarnoziem na Soli:

- I. **Piastowskie dziedzictwo historyczne Kruszwicy i jej okolic.**
- II. **Obszary wiejskie wokół Uzdrowiska Inowrocław bazą dla usług prozdrowotnych i rekreacyjnych.**
- III. **Usługi turystyczne bazujące na dziedzictwie historycznym Gniewkowa i okolic.**
- IV. **Walory Noteci i jezior wykorzystane dla rekreacji weekendowej.**
- V. **Szlaki wodne Noteci i jezior bazą dla kwalifikowanej turystyki wodnej i aktywnych form rekreacji.**
- VI. **Lasy jako teren szlaków aktywnej turystyki rowerowej i rekreacji.**

Preferowane rodzaje operacji wg podziału na działania:

Różnicowanie:

Utworzenie, modernizacja, doposażenie gospodarstw rolnych prowadzących lub rozpoczynających działalność agroturystyczną lub usługową w branży turystycznej i związanej z obsługą ruchu turystycznego. Preferowane będą operacje o wielkości kwoty pomocy do 50 tys. zł. Przewiduje się zrealizowanie min. 19 operacji.

Mikroprzedsiębiorstwa:

Utworzenie, modernizacja, doposażenie mikroprzedsiębiorstw prowadzących lub rozpoczynających działalność usługową w branży turystycznej i związanej z obsługą ruchu turystycznego. Preferowane będą operacje o wielkości kwoty pomocy do 100 tys. zł. Przewiduje się zrealizowanie min. 9 operacji.

Małe projekty:

Przygotowanie i wydrukowanie wydawnictw promocyjnych lub przeprowadzenie akcji promocyjnych dotyczących obszaru LGD i produktów turystycznych przyjętych w ramach LSR. Preferowane będą operacje o charakterze innowacyjnym oparte na wykorzystaniu lokalnych zasobów. Przewiduje się zrealizowanie min. 8 operacji.

Aktywizacja i nabywanie umiejętności:

Szkolenia z zakresu budowania planów działania, przygotowywania projektów i wniosków do funduszy. Doradztwo w zakresie przygotowywania i wdrażania projektów aktywizujących społeczności lokalne. Szkolenia i doradztwo dla organizacji pozarządowych.

Projekty współpracy:

Wymiana doświadczeń i wspólne projekty z LGD z terenu Kujaw. Wspólne projekty z LGD z innych krajów UE dotyczące zachowania dziedzictwa regionów Europy i rozwoju usług turystycznych opartych o to dziedzictwo.

Grupy docelowe - uprawnieni beneficjenci:**Różnicowanie:**

- Zgodnie z zasadami Osi III PROW – rolnicy opłacający KRUS, otrzymujący dopłaty obszarowe itd.
- Osoby zamieszkujące na terenie gmin wchodzących w skład LGD i uprawnione do skorzystania z dotacji w ramach Osi III, które są zainteresowane rozwijaniem produktów turystycznych przyjętych w ramach LSR dla obszaru LGD Czarnoziem na Soli.

Mikroprzedsiębiorstwa:

- Zgodnie z zasadami Osi III PROW – przedsiębiorcy tworzący lub rozwijający działalność gospodarczą, opłacający ZUS itd.
- Osoby prowadzące i rozpoczynające działalność gospodarczą oraz podmioty prawne prowadzące działalność i zamieszkujące na terenie gmin wchodzących w skład LGD, uprawnione do skorzystania z dotacji w ramach Osi III, które są zainteresowane rozwijaniem produktów turystycznych przyjętych w ramach LSR dla obszaru LGD Czarnoziem na Soli.

Małe projekty:

Podmioty uprawnione do skorzystania z dotacji w ramach Osi IV LEADER „Małe Projekty”, w tym samorządy, instytucje kultury i stowarzyszenia oraz przedsiębiorcy i rolnicy tj. podmioty, które są zainteresowane rozwijaniem produktów turystycznych przyjętych w ramach LSR dla obszaru LGD Czarnoziem na Soli.

Wskaźniki

Rodzaj wskaźnika	Wskaźnik			Wartość w 2015 roku
Oddziaływania	<ul style="list-style-type: none"> • Poprawa sytuacji materialnej mieszkańców obszarów wiejskich poprzez stworzenie nowych miejsc pracy i dodatkowych źródeł dochodu dla mieszkańców - badania ankietowe • Podniesienie atrakcyjności turystycznej obszaru LGD i wypromowanie walorów turystycznych obszaru LGD - badania ankietowe turystów 			<ul style="list-style-type: none"> • 20% opinii pozytywnych • + 500 osób
Rezultatu	1. Liczba stworzonych miejsc pracy poza rolnictwem – samozatrudnienie rolników i członków ich rodzin oraz pracownicy najemni w mikroprzedsiębiorstwach			20
	2. Liczba operacji polegających na stworzeniu warunków technicznych (obiekty, maszyny, sprzęt, wyposażenie itd.) do świadczenia usług turystycznych, rekreacyjnych, prozdrowotnych, gastronomicznych i innych związanych z obsługą turystów spoza regionu, kuracjuszy i mieszkańców okolicznych miast aktywnie spędzających czas wolny. 3. Liczba zbudowanych nowych obiektów usługowych i/lub wyposażonych oraz liczba zmodernizowanych istniejących obiektów usługowych w zakresie turystyki i obsługi ruchu turystycznego (hotele, restauracje, punkty gastronomiczne, wypożyczalnie sprzętu, pola namiotowe i inne podobne). 4. Liczba zbudowanych i wyposażonych obiektów tworzących nowe atrakcje turystyczne bazujące na wykorzystaniu walorów przyrodniczych, historycznych i kulturowych Kujaw Zachodnich takich jak: wieże i punkty widokowe, tereny rekreacyjne i sportowe, przystanie wodniackie, parki rekreacji i innych podobnych obiektów. 5. Liczba przystosowanych gospodarstw rolnych do świadczenia usług turystycznych – utworzenie nowych i zmodernizowanie istniejących gospodarstw agroturystycznych. <ul style="list-style-type: none"> • Liczba przygotowanych i wydrukowanych wydawnictw i liczba akcji promujących obszar LGD i wspierających rozwój produktów turystycznych przyjętych w LSR dla LGD Czarnoziem na Soli. 			41
Produktu	Działanie	Ilość operacji	Zakres kwotowy	Łącznie wartość

			operacji	operacji
	Różnicowanie	22		1 024 000,00 zł
	Mikroprzedsiębiorstwa	11		1 024 000,00 zł
	Małe projekty	8		84 749,00 zł

Rozdział 5: Określenie misji LGD

Misja LGD CZARNOZIEM NA SOLI

LGD CZARNOZIEM NA SOLI jest partnerstwem integrującym społeczności lokalne, instytucje publiczne i sektor gospodarczy dla kreowania i realizacji kompleksowych projektów prorozwojowych na obszarach wiejskich powiatu inowrocławskiego

Rozdział 6: Wykazanie spójności specyfiki obszaru z celami LSR.

Skrócona charakterystyka specyfiki obszaru LGD:

1. Rozwinięta gospodarka rolna i przetwórstwo rolne oraz przemysł i usługi zlokalizowane w miastach stanowią o stosunkowo wysokim poziomie rozwoju obszaru LGD. Problemem są szanse rozwojowe w przyszłości i pozarolnicze źródła dochodów dla osób odchodzących z rolnictwa oraz szanse młodego pokolenia a także jakość życia.
2. Bogate dziedzictwo przyrodnicze, kulturowe, historyczne Kujaw Zachodnich. Kultywowanie tradycji, aktywność społeczna.
3. Obszar o dużych, niewykorzystanych walorach dla rozwoju kwalifikowanej turystyki wodnej, historycznej i prozdrowotnej.

Cele LSR	Specyfika obszaru LGD
Cel ogólny nr 1 Poprawa jakości życia - podniesienie standardów cywilizacyjnych <u>Cele szczegółowe:</u> 1.1. Ożywienie życia społecznego i kulturalnego wsi, 1.2. Poprawa organizacji ładu przestrzennego wsi i jej wizerunku. 1.3. Stworzenie bezpiecznych stref zabawy i wypoczynku dla dzieci i młodzieży oraz dorosłych.	1. Rozwinięta gospodarka rolna i przetwórstwo rolne przemysł i usługi zlokalizowane w miastach stanowią o stosunkowo wysokim poziomie rozwoju obszaru LGD. Problemem są szanse rozwojowe w przyszłości i pozarolnicze źródła dochodów dla osób odchodzących z rolnictwa oraz szanse młodego pokolenia a także jakość życia. 2. Bogate dziedzictwo przyrodnicze, kulturowe, historyczne Kujaw Zachodnich.

<p>1.4. Podniesienie atrakcyjności wsi i poprawa estetyki wsi.</p> <p>1.5. Promowanie zdrowego stylu życia i aktywnych form wypoczynku.</p> <p>1.6. Wzrost tożsamości lokalnej społeczności, promowanie dorobku wsi i społeczności lokalnej.</p>	<p>Kultywowanie tradycji, aktywność społeczna.</p>
<p>Cel ogólny nr 2 Budowanie kapitału społecznego poprzez aktywizację społeczności lokalnych - samoorganizacja mieszkańców dla lepszego wykorzystania istniejącego potencjału i lokalnych zasobów. Cele szczegółowe:</p> <p>2.1. Wspieranie i promowanie różnorodnych aktywności lokalnych, aktywizacja społeczności lokalnych, wzrost integracji społeczności lokalnej.</p> <p>2.2. Samoorganizacja wiejskich społeczności dla lepszego wykorzystania istniejących obiektów kultury, sportu i rekreacji - ożywanie oraz rozwój aktywnych form działalności kulturalnej i sportowej.</p> <p>2.3. Promowanie tożsamości lokalnej i dziedzictwa kulturowego - kultywowanie tradycji dożynkowej, kultury i obyczajów wiejskich, promowanie osiągnięć rolnictwa.</p> <p>2.4. Promocja uprawiania sportów wodnych, integracja środowisk sportowych, zdobycie uprawnień do uprawiania sportów wodnych - efektywne wykorzystanie istniejącej walorów przyrodniczych, bazy sportowej i doświadczonych instruktorów.</p> <p>2.5. Promowanie pozytywnych wzorców aktywnego i pożytecznego spędzania wolnego</p> <p>2.6. Wzrost umiejętności i wiedzy mieszkańców, wyrównywanie szans rozwojowych społeczności wiejskiej, w szczególności dzieci i młodzieży - zwiększenie oferty zajęć szkoleniowych.</p> <p>2.7. Podniesienie atrakcyjności</p>	<p>1. Rozwinięta gospodarka rolna i przetwórstwo rolne przemysł i usługi zlokalizowane w miastach stanowią o stosunkowo wysokim poziomie rozwoju obszaru LGD. Problemem są szanse rozwojowe w przyszłości i pozarolnicze źródła dochodów dla osób odchodzących z rolnictwa oraz szanse młodego pokolenia a także jakość życia.</p> <p>2. Bogate dziedzictwo przyrodnicze, kulturowe, historyczne Kujaw Zachodnich. Kultywowanie tradycji, aktywność społeczna.</p> <p>3. Obszar o dużych, niewykorzystanych walorach dla rozwoju kwalifikowanej turystyki wodnej, historycznej i prozdrowotnej.</p>

<p>turystycznej obszaru LGD – budowanie stałej oferty cyklicznych imprez wykorzystujących lokalne zasoby i dziedzictwo.</p>	
<p>Cel ogólny nr 3 Różnicowanie działalności gospodarczej - tworzenie pozarolniczych miejsc pracy w turystyce Cele szczegółowe:</p> <p>3.1. Wspieranie rozwoju produktów turystycznych będących specjalnością poszczególnych obszarów LGD.</p> <p>3.2. Stworzenie nowych miejsc pracy i źródeł dochodu dla mieszkańców obszarów wiejskich LGD.</p> <p>3.3. Wypromowanie walorów turystycznych obszaru LGD i opartych o nie usług turystycznych.</p> <p>3.4. Wypromowanie atrakcyjnych i oryginalnych produktów turystycznych dla obszaru gmin leżących wokół Inowrocławia, bazujących na lokalnych zasobach przyrodniczych, historycznych i leczniczych Kujaw Zachodnich.</p> <p>3.5. Rozwój oferty i poprawa jakości usług turystycznych na obszarze LGD.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Rozwinięta gospodarka rolna i przetwórstwo rolne przemysł i usługi zlokalizowane w miastach stanowią o stosunkowo wysokim poziomie rozwoju obszaru LGD. Problemem są szanse rozwojowe w przyszłości i pozarolnicze źródła dochodów dla osób odchodzących z rolnictwa oraz szanse młodego pokolenia a także jakość życia. 2. Bogate dziedzictwo przyrodnicze, kulturowe, historyczne Kujaw Zachodnich. Kultywowanie tradycji, aktywność społeczna. 3. Obszar o dużych, niewykorzystanych walorach dla rozwoju kwalifikowanej turystyki wodnej, historycznej i prozdrowotnej.
<p>Cel ogólny nr 4 Zachowanie dziedzictwa historycznego, kulturowego i przyrodniczego obszaru LGD - waloryzacja lokalnych zasobów Kujaw Zachodnich. Cele szczegółowe:</p> <p>4.1. Zachowanie i ochrona dziedzictwa kulturowego i historycznego.</p> <p>4.2. Aktywizacja i integracja społeczności lokalnych poprzez kultywowanie wspólnych tradycji i poszanowanie obiektów kultury materialnej.</p> <p>4.3. Poprawa dostępności do dziedzictwa i atrakcji turystycznych.</p> <p>4.4. Promocja obszaru LGD, a w szczególności jego historii, tradycji, walorów przyrodniczych i folkloru.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Bogate dziedzictwo przyrodnicze, kulturowe, historyczne Kujaw Zachodnich. Kultywowanie tradycji, aktywność społeczna. 2. Obszar o dużych, niewykorzystanych walorach dla rozwoju kwalifikowanej turystyki wodnej, historycznej i prozdrowotnej.

Rozdział 7: Uzasadnienie podejścia zintegrowanego dla przedsięwzięć planowanych w ramach LSR.

- Zaplanowane do realizacji przedsięwzięcia w ramach LSR uwzględniają zastosowanie zintegrowanego podejścia poprzez włączenie podmiotów z sektora gospodarczego, społecznego i publicznego zarówno na etapie planowania jak i wdrażania przedsięwzięć a także podczas dalszego wykorzystywania efektów realizacji poszczególnych operacji (np. poprzez organizowanie wspólnych imprez łączących sektor społeczny z gospodarczym - zwłaszcza w turystyce, edukacji i kulturze).
- Przedsięwzięcia wprowadzone do LSR są zgodne z celami strategii gmin dotyczących obszaru realizacji operacji, a w szczególności są komplementarne z innymi projektami wdrażanymi w ramach planów odnowy wsi, inwestycji infrastrukturalnych gmin, które na bieżąco i na każdym etapie uczestniczyły w formułowaniu założeń LSR.
- W zakresie budowania i rozwoju specyficznych produktów turystycznych obszaru LGD zapewniono brak jakichkolwiek sprzeczności i przeciwwskazań pomiędzy celami LSR i wdrażanymi przedsięwzięciami na terenie gmin tworzących obszar LGD, poprzez włączenie przedstawicieli wszystkich gmin do procesu definiowania tych produktów.

1. Integracja projektów dotyczących różnych sektorów gospodarki

Przedsięwzięcia wdrażające strategię LSR i sektory gospodarki (grupy docelowe), których przedsięwzięcia dotyczą:

1. TU SIĘ SPOTYKAMY I WYPOCZYWAMY. Zagospodarowanie terenów i obiektów na cele sportowe i rekreacyjne

- Usługi sportowe i rekreacyjne
- Usługi turystyczne

2. NASZA ŚWIETLICA. Rozwój aktywnych form działalności edukacyjnej, kulturalnej, rekreacyjnej i sportowej w świetlicach wiejskich

- Edukacja
- Usługi informatyczne
- Usługi w zakresie kultury
- Usługi sportowe i rekreacyjne

3. TUTAJ ŻYJEMY. Poprawa jakości życia na wsi i wzrost integracji społeczności lokalnych - spotkania, festyny, obrzędy

- Edukacja
- Usługi w zakresie kultury
- Usługi sportowe i rekreacyjne

4. KUJAWY - STĄD NASZ RÓD. Zachowanie dziedzictwa historycznego, kulturowego i przyrodniczego

- Usługi w zakresie kultury
- Usługi sportowe i rekreacyjne
- Usługi turystyczne
- Usługi gastronomiczne – produkty lokalne

5. NASZA HISTORIA I PRZYRODA. Turystyka źródłem dochodów dla mieszkańców wsi

- Usługi w zakresie kultury
- Usługi sportowe i rekreacyjne
- Usługi turystyczne, rekreacyjne, prozdrowotne
- Usługi gastronomiczne

2. Integracja partnerów z sektora publicznego, społecznego i gospodarczego

Projekty w ramach poszczególnych przedsięwzięć realizowane będą przez podmioty z różnych sektorów społeczno-gospodarczych.

Lp	Przedsięwzięcie	Beneficjenci
1	TU SIĘ SPOTYKAMY I WYPOCZYWAMY. Zagospodarowanie terenów i obiektów na cele sportowe i rekreacyjne	<ul style="list-style-type: none">• Publiczni (urzędy gmin, domy kultury)• Organizacje pozarządowe (OSP, KGW, stowarzyszenia, fundacje, związki kościelne)• Przedsiębiorcy, rolnicy
2	NASZA ŚWIETLICA. Rozwój aktywnych form działalności edukacyjnej, kulturalnej, rekreacyjnej i sportowej w świetlicach wiejskich	<ul style="list-style-type: none">• Publiczni (urzędy gmin, domy kultury)• Organizacje pozarządowe (OSP, KGW, stowarzyszenia, fundacje, związki kościelne)• Przedsiębiorcy, rolnicy
3	TUTAJ ŻYJEMY. Poprawa jakości życia na wsi i wzrost integracji społeczności lokalnych - spotkania, festyny, obrzędy	<ul style="list-style-type: none">• Publiczni (urzędy gmin, domy kultury)• Organizacje pozarządowe (OSP, KGW, stowarzyszenia, fundacje, związki kościelne)• Przedsiębiorcy, rolnicy
4	KUJAWY - STĄD NASZ RÓD. Zachowanie dziedzictwa historycznego, kulturowego i przyrodniczego	<ul style="list-style-type: none">• Publiczni (urzędy gmin, domy kultury)• Organizacje pozarządowe (OSP, KGW, stowarzyszenia, fundacje, związki kościelne)• Przedsiębiorcy, rolnicy
5	NASZA HISTORIA I PRZYRODA. Turystyka źródłem dochodów dla mieszkańców wsi	<ul style="list-style-type: none">• Publiczni (urzędy gmin, domy kultury)• Organizacje pozarządowe (OSP, KGW, stowarzyszenia, fundacje, związki kościelne)• Przedsiębiorcy, rolnicy

3. Integracja wykorzystania zasobów kulturowych, historycznych i przyrodniczych

W realizacji większości przedsięwzięć wykorzystywane będą jednocześnie zasoby kulturowe i historyczne, a także przyrodnicze obszaru objętego LSR określające jego specyfikę. W wielu operacjach bezpośrednio wykorzystywane będą zasoby przestrzenne, przyrodnicze, kulturowe i historyczne - uwzględnienie ich w ramach realizowanych operacji w większości przypadków przyczyni się do ich waloryzacji.

1. **TU SIĘ SPOTYKAMY I WYPOCZYWAMY.** Zagospodarowanie terenów i obiektów na cele sportowe i rekreacyjne – wykorzystywane będą zasoby przestrzenne i przyrodnicze, a wielu przypadkach także historyczne i kulturowe, co jest związane z lokalizacją obiektów w atrakcyjnych miejscach.

2. **NASZA ŚWIETLICA.** Rozwój aktywnych form działalności edukacyjnej, kulturalnej, rekreacyjnej i sportowej w świetlicach wiejskich - wykorzystywane będą głównie zasoby historyczne i kulturowe oraz przyrodnicze związane z kultywowaniem tradycji kujawskich, w szczególności związanych z rolnictwem.
3. **TUTAJ ŻYJEMY.** Poprawa jakości życia na wsi i wzrost integracji społeczności lokalnych - spotkania, festyny, obrzędy - wykorzystywane będą zasoby przestrzenne i przyrodnicze, a także historyczne i kulturowe, co jest związane z lokalizacją imprez w atrakcyjnych miejscach i z kultywowaniem tradycji kujawskich.
4. **KUJAWY - STĄD NASZ RÓD.** Zachowanie dziedzictwa historycznego, kulturowego i przyrodniczego - wykorzystywane będą zasoby historyczne, kulturowe i przyrodnicze co wiąże się bezpośrednio z celami LSR dotyczącymi ochrony i udostępniania zachowanych jeszcze obiektów dziedzictwa obszaru LGD.
5. **NASZA HISTORIA I PRZYRODA.** Turystyka źródłem dochodów dla mieszkańców wsi - w sposób zintegrowany będą wykorzystywane zasoby przestrzenne, przyrodnicze, kulturowe i historyczne tworzące rdzeń produktów turystycznych.

Rozdział 8: Uzasadnienie podejścia innowacyjnego dla przedsięwzięć planowanych w ramach LSR.

1. Powiązanie zaproponowanych innowacyjnych rozwiązań z wykorzystaniem lokalnych zasobów

Podejście innowacyjne przedsięwzięć planowanych w ramach LSR przejawia się w wykorzystywaniu niepowtarzalnych walorów lokalnych, w szczególności kulturalnych historycznych i przyrodniczych do tworzenia produktów turystycznych, przy czym produkty te mają charakter zintegrowany na obszarze całego LGD. Walory poszczególnych obszarów wzajemnie się uzupełniają tworząc spójny wizerunek Kujaw Zachodnich jako atrakcyjnego miejsca do życia, wypoczynku i odnowy zdrowia. Innowacyjne podejście zakłada, że przedsięwzięcia dotyczące poprawy jakości życia, takie jak np. ścieżki rowerowe, boiska, ale także imprezy kultywujące lokalne tradycje, będą wspierały komercyjne produkty turystyczne. Łącznie działania te będą wzbogacały zarówno mieszkańców obszaru LGD jak i będą elementem tzw. turystycznego produktu sieciowego.

2. Innowacyjne, niestosowane wcześniej na danym obszarze rozwiązania w ramach realizowanych operacji

Większość projektów LSR, to projekty wdrażające nowe rozwiązania na obszarze LGD. Innowacyjnym rozwiązaniem, mającym charakter innowacji procesowej, jest odmienne od dotychczasowego zorganizowanie współpracy pomiędzy podmiotami i tworzenie trwałych sieci kooperacji pomiędzy lokalnymi podmiotami. Wspólna aktywność różnych środowisk w ramach LGD pozwoli na uzyskiwanie efektu synergii poprzez wzajemną stymulację, szybką wymianę dobrych doświadczeń i wykorzystanie nowych kanałów (w tym także technologii informatycznych) w komunikacji społecznej mieszkańców całego obszaru LGD - dotąd zdeintegrowanych poprzez niejednokrotnie sztuczne podziały gminne.

3. Możliwość stosowania zaprezentowanych innowacyjnych rozwiązań na innych obszarach
Innowacyjne rozwiązanie polegające na tworzeniu nowego atrakcyjnego wizerunku obszaru - zarówno dzięki działaniom służącym bezpośrednio jakości życia mieszkańców jak i budowaniu atrakcji turystycznych – jako nowa w warunkach polskich koncepcja budowania tzw. produktów sieciowych w turystyce (w niektórych branżach jest to koncepcja „klastra”),

może być upowszechniona na innych obszarach charakteryzujących się podobnym nagromadzeniem walorów przyrodniczych, historycznych i kulturowych.

Rozdział 9: Określenie procedury oceny zgodności operacji z LSR, procedury wyboru operacji przez LGD, procedury odwołania od rozstrzygnięć organu decyzyjnego w sprawie wyboru operacji w ramach działania, o którym mowa w art. 5 ust. 1 pkt 21 ustawy z dnia 7 marca 2007 r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich, kryteriów, na podstawie których jest oceniana zgodność operacji z LSR, oraz kryteriów wyboru operacji, a także procedury zmiany tych kryteriów.

Lokalna Grupa Działania Czarnoziem na Soli kierować się będzie następującymi zasadami określającymi możliwość składania wniosków i dokonywania wyboru operacji.

- Beneficjenci zamierzający złożyć wniosek o pomoc, mogą korzystać z pomocy Biura LGD przy jego przygotowywaniu;
- Decydującą ocenę przedstawionego do wyboru projektu wydaje organ decyzyjny LGD – Rada, zgodnie z zapisami §22 Statutu;
- Rada dokonuje oceny zgodności operacji z LSR w oparciu o ustaloną procedurę oraz z zastosowaniem lokalnych kryteriów wyboru, określających preferencje LGD. W przypadku pozytywnej decyzji wniosek o pomoc kierowany jest do realizacji. Realizacja wniosku następuje za pośrednictwem Zarządu i Biura LGD, które nadają dalszy bieg wnioskowi;
- **Odwołanie się od decyzji Rady w sprawie wyboru operacji** może nastąpić zgodnie z §25 pkt.10-Od uchwały, o której mowa ust. 9 przysługuje wnioskodawcy odwołanie do Rady, za pośrednictwem Zarządu.
- Organ decyzyjny – Rada- dokonuje oceny zgodności operacji z LSR poprzez wypełnienie Karty Oceny Zgodności operacji z LSR i głosowanie czy można ją uznać za zgodną z LSR czy też należy ją odrzucić;

Karta Oceny Zgodności ma odpowiedzieć na pytania:

Czy operacja przyczynia się do osiągnięcia co najmniej jednego celu ogólnego określonego w LSR?

Czy operacja przyczynia się do osiągnięcia co najmniej jednego celu szczegółowego określonego w LSR?

Czy operacja jest zgodna z planowanymi przedsięwzięciami w ramach LSR?

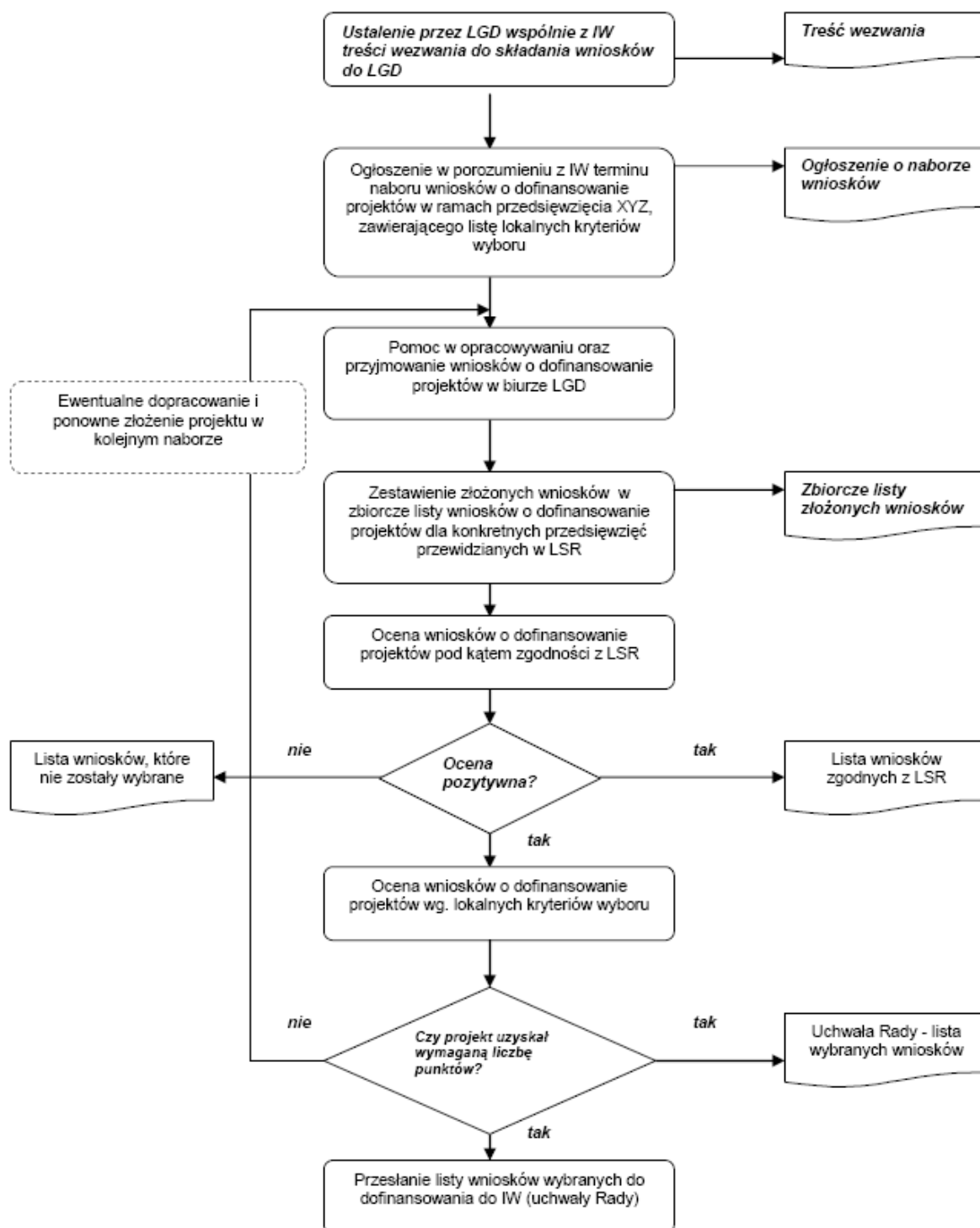
Pozytywna odpowiedź na wszystkie trzy pytania uznana będzie za głos członka Rady za wyborem danej operacji. Operacje uznaje się za zgodną z LSR tylko wtedy, gdy większość bezwzględna składu Rady uznaje operację zgodną z LSR.

Procedura przeprowadzenia głosowania zawarta jest w Regulaminie Rady w § 21, § 22, §23, stanowiący Załącznik do niniejszej LSR; Wzór Karty Oceny zgodności operacji z LSR stanowi Załącznik do LSR.

LGD jako instytucja finansująca rozwój lokalny decyduje o przyjęciu odpowiedniego zestawu kryteriów preferujących projekty o charakterze niekomercyjnym, realizowanych w małych miejscowościach. Ze względu na zróżnicowany charakter operacji, które będą rozpatrywane i oceniane przez organ decyzyjny- Radę, przyjęto stosowanie odmiennych zestawów kryteriów do różnych operacji. Przyjęty system oceny złożony z czterech zestawów kryteriów odnosi się do następujących działań:

8. Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej;
9. Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw;
10. Odnowa i rozwój wsi;
11. Małe projekty.

PROCEDURA WYBORU OPERACJI – schemat

DEKLARACJA POUFNOŚCI I BEZSTRONNOŚCI

Imię i nazwisko oceniającego:

.....

Instytucja organizująca konkurs:

.....

Niniejszym oświadczam, że:

- zapoznałem/zapoznałam się z Regulaminem Rady,
- nie pozostaję w związku małżeńskim ani w faktycznym pożyciu albo w stosunku pokrewieństwa lub powinowactwa w linii prostej, i nie jestem związany/a z tytułu przysposobienia, opieki, kurateli z podmiotem ubiegającym się o dofinansowanie, jego zastępcami prawnymi lub członkami władz osoby prawnej ubiegającej się o udzielenie dofinansowania. W przypadku stwierdzenia takiej zależności zobowiązuję się do niezwłocznego poinformowania o tym fakcie Przewodniczącego Rady i wycofania się z oceny danej operacji,
- nie pozostaję z podmiotem ubiegającym się o dofinansowanie w takim stosunku prawnym lub faktycznym, że może to budzić uzasadnione wątpliwości co do mojej bezstronności. W przypadku stwierdzenia takiej zależności zobowiązuję się do niezwłocznego poinformowania o tym fakcie Przewodniczącego Rady i wycofania się z oceny danej operacji,
- zobowiązuję się, do wypełniania moich obowiązków w sposób uczciwy i sprawiedliwy, zgodnie z posiadaną wiedzą,
- zobowiązuję się również nie zatrzymywać kopii jakichkolwiek pisemnych lub elektronicznych informacji,
- zobowiązuję się do zachowania w tajemnicy i zaufaniu wszystkich informacji i dokumentów ujawnionych mi lub wytworzonych przeze mnie lub przygotowanych przeze mnie w trakcie lub jako rezultat oceny i zgadzam się, że informacje te powinny być użyte tylko dla celów niniejszej oceny i nie mogą zostać ujawnione stronom trzecim.

Miejscowośćdnia-.....- r.

.....

Podpis czytelny

KARTA OCENY ZGODNOŚCI OPERACJI Z LSR

Wniosek nr złożony przez

Nazwa operacji:

.....

Działanie PROW:

- Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej
- Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw
- Odnowa i rozwój wsi
- Wdrażanie lokalnych strategii rozwoju – małe projekty

• **Czy operacja przyczyni się do osiągnięcia celów ogólnych LSR?**

Cel ogólny nr 1: Poprawa jakości życia - podniesienie standardów cywilizacyjnych

tak nie

Cel ogólny nr 2: Budowanie kapitału społecznego poprzez aktywizację społeczności lokalnych - samoorganizacja mieszkańców dla lepszego wykorzystania istniejącego potencjału i lokalnych zasobów.

tak nie

Cel ogólny nr 3: Różnicowanie działalności gospodarczej - tworzenie pozarolniczych miejsc pracy w turystyce

tak nie

Cel ogólny nr 4: Zachowanie dziedzictwa historycznego, kulturowego i przyrodniczego obszaru LGD - waloryzacja lokalnych zasobów Kujaw Zachodnich

tak nie

• **Czy operacja przyczyni się do osiągnięcia celów szczegółowych LSR?**

1.1. Ożywienie życia społecznego i kulturalnego wsi.

tak nie

1.2. Poprawa organizacji ładu przestrzennego wsi i jej wizerunku.

tak nie

1.3. Stworzenie bezpiecznych stref zabawy i wypoczynku dla dzieci i młodzieży oraz dorosłych.

tak nie

1.4. Podniesienie atrakcyjności wsi i poprawa estetyki wsi.

tak nie

1.5. Promowanie zdrowego stylu życia i aktywnych form wypoczynku.

tak nie

1.6. Wzrost tożsamości lokalnej społeczności, promowanie dorobku wsi i społeczności lokalnej.

tak nie

2.1. Wspieranie i promowanie różnorodnych aktywności lokalnych, aktywizacja społeczności lokalnych, wzrost integracji społeczności lokalnej.

tak nie

2.2. Samoorganizacja wiejskich społeczności dla lepszego wykorzystania istniejących obiektów kultury, sportu i rekreacji - ożywianie oraz rozwój aktywnych form działalności kulturalnej i sportowej.

tak nie

2.3. Promowanie tożsamości lokalnej i dziedzictwa kulturowego - kultywowanie tradycji dożynkowej, kultury i obyczajów wiejskich, promowanie osiągnięć rolnictwa.

tak nie

2.4. Promocja uprawiania sportów wodnych, integracja środowisk sportowych, zdobycie uprawnień do uprawiania sportów wodnych - efektywne wykorzystanie istniejącej walorów przyrodniczych, bazy sportowej i doświadczonych instruktorów.

tak nie

2.5. Promowanie pozytywnych wzorców aktywnego i pożytecznego spędzania wolnego

tak nie

2.6. Wzrost umiejętności i wiedzy mieszkańców, wyrównywanie szans rozwojowych społeczności wiejskiej, w szczególności dzieci i młodzieży - zwiększenie oferty zajęć szkoleniowych.

tak nie

2.7. Podniesienie atrakcyjności turystycznej obszaru LGD – budowanie stałej oferty cyklicznych imprez wykorzystujących lokalne zasoby i dziedzictwo.

tak nie

3.1. Wspieranie rozwoju produktów turystycznych będących specjalnością poszczególnych obszarów LGD.

tak nie

3.2. Stworzenie nowych miejsc pracy i źródeł dochodu dla mieszkańców obszarów wiejskich LGD.

tak nie

3.3. Wypromowanie walorów turystycznych obszaru LGD i opartych o nie usług turystycznych.

tak nie

3.4. Wypromowanie atrakcyjnych i oryginalnych produktów turystycznych dla obszaru gmin leżących wokół Inowrocławia, bazujących na lokalnych zasobach przyrodniczych, historycznych i leczniczych Kujaw Zachodnich.

tak nie

3.5. Rozwój oferty i poprawa jakości usług turystycznych na obszarze LGD.

tak nie

4.1. Zachowanie i ochrona dziedzictwa kulturowego i historycznego.

tak nie

4.2. Aktywizacja i integracja społeczności lokalnych poprzez kultywowanie wspólnych tradycji i poszanowanie obiektów kultury materialnej.

tak nie

4.3. Poprawa dostępności do dziedzictwa i atrakcji turystycznych.

tak nie

4.4. Promocja obszaru LGD, a w szczególności jego historii, tradycji, walorów przyrodniczych i folkloru.

tak nie

• **Czy operacja jest zgodna z Przedsięwzięciami planowanymi w ramach LSR?**

Przedsięwzięcie nr 1: **TU SIĘ SPOTYKAMY I WYPOCZYWAMY.**

Zagospodarowanie terenów i obiektów na cele sportowe i rekreacyjne

tak nie

Przedsięwzięcie nr 2: **NASZA ŚWIETLICA.**

Rozwój aktywnych form działalności edukacyjnej, kulturalnej, rekreacyjnej i sportowej w świetlicach wiejskich

tak nie

Przedsięwzięcie nr 3: **TUTAJ ŻYJEMY.**

Poprawa jakości życia na wsi i wzrost integracji społeczności lokalnych - spotkania, festyny, obrzędy

tak nie

Przedsięwzięcie nr 4: **KUJAWY - STĄD NASZ RÓD.**

Zachowanie dziedzictwa historycznego, kulturowego i przyrodniczego

tak nie

Przedsięwzięcie nr 5: **NASZA HISTORIA I PRZYRODA.**

Turystyka źródłem dochodów dla mieszkańców wsi

tak nie

Uzasadnienie zgodności operacji z przedsięwzięciami planowanymi w ramach LSR (w uzasadnieniu należy m.in. wykazać, że oceniana operację można uznać za rekomendowaną w ramach LSR):

.....
.....

Głosuję za uznaniem, że operacja jest/nie jest* zgodna z LSR (*niepotrzebne skreślić)

.....

data, imię i nazwisko

Instrukcja wypełniania Karty

1. W odniesieniu do każdego celu i przedsięwzięcia wyszczególnionego w punktach 1, 2 i 3 należy wybrać i niepotrzebne słowo „tak” lub „nie” skreślić.
2. Operację można uznać za zgodną z LSR jeżeli odpowiedzi udzielone na pytania zawarte w punktach 1, 2 i 3 wynika, że jej realizacja przyczynia się do osiągnięcia co najmniej jednego celu ogólnego, co najmniej jednego celu szczegółowego oraz że jest zgodna z co najmniej jednym przedsięwzięciem planowanym w ramach LSR.

KARTA OCENY OPERACJI WEDŁUG LOKALNYCH KRYTERIÓW

Wniosek nr.....złożony przez

Nazwa operacji

Działanie PROW – Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej

Działanie PROW	Lokalne kryteria oceny operacji	ocena
Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej	1. Wnioskodawca posiada udokumentowane środki na realizację operacji <ul style="list-style-type: none"> • promesę bankową - 2 pkt • oświadczenie wnioskodawcy – 1 pkt • brak dokumentów poświadczających posiadanie środków – 0 pkt 	
	2. Realizacja operacji przyczyni się do lepszego wykorzystania zasobów obszaru objętego strategią (maksymalnie 6 pkt.) <ul style="list-style-type: none"> • zasobów przyrodniczo-krajobrazowych – 1-2 pkt. • zasobów historyczno-kulturowych – 1-2 pkt. • lokalnych surowców, w tym produktów rolnych i leśnych – 1-2 pkt. 	
	3. Realizacja operacji przyczyni się do wzbogacenia i promocji produktu turystycznego obszaru LGD : <ul style="list-style-type: none"> • 2 i więcej produktów turystycznych – 3 pkt. • 1 produkt – 1 pkt. • brak – 0 pkt 	
	4. Wysokość wnioskowanej kwoty pomocy: <ul style="list-style-type: none"> • mniej niż 50 tys. zł - 2 pkt • powyżej 50 tys. zł – 0 pkt 	
	5. Wniosek został złożony w terminie określonym w Ogłoszeniu konkursowym – 0-100 pkt. <ul style="list-style-type: none"> • w terminie – 100 pkt. • po terminie – 0 pkt. 	
	SUMA PUNKTÓW	
	Data czytelny podpis	

KARTA OCENY OPERACJI WEDŁUG LOKALNYCH KRYTERIÓW

Wniosek nr.....złożony przez

Nazwa operacji

Działanie PROW – Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw

Działanie PROW	Lokalne kryteria oceny operacji	ocena
Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw	3. Wnioskodawca posiada udokumentowane środki na realizację operacji <ul style="list-style-type: none"> • promesę bankową - 2 pkt • oświadczenie wnioskodawcy – 1 pkt • brak dokumentów poświadczających posiadanie środków – 0 pkt na podstawie załącznika do wniosku	
	4. Realizacja operacji przyczyni się do lepszego wykorzystania zasobów obszaru objętego strategią (maksymalnie 6 pkt.) <ul style="list-style-type: none"> • zasobów przyrodniczo-krajobrazowych – 2 pkt. • zasobów historyczno-kulturowych – 2 pkt. • lokalnych surowców, w tym produktów rolnych i leśnych – 2 pkt. wg uznania oceniającego	
	5. Realizacja operacji przyczyni się do wzbogacenia i promocji produktu turystycznego obszaru LGD : <ul style="list-style-type: none"> • 2 i więcej produktów turystycznych – 3 pkt. • 1 produkt – 1 pkt. • brak – 0 pkt na podstawie oświadczenia wnioskodawcy	
	6. Wysokość wnioskowanej kwoty pomocy: <ul style="list-style-type: none"> • mniej niż 100 tys. zł - 2 pkt • powyżej 100 tys. zł – 0 pkt 	
	5. Realizacja operacji spowoduje utworzenie: <ul style="list-style-type: none"> • 3 lub więcej miejsc pracy – 2 pkt. • 2 miejsc pracy – 1 pkt • 1 miejsca pracy – 0 pkt 	
	6. Wniosek został złożony w terminie określonym w Ogłoszeniu konkursowym – 0-100 pkt. <ul style="list-style-type: none"> • w terminie – 100 pkt. • po terminie – 0 pkt. 	
	SUMA PUNKTÓW	
	Data czytelny podpis	

KARTA OCENY OPERACJI WEDŁUG LOKALNYCH KRYTERIÓW

Wniosek nr.....złożony przez

Nazwa operacji

Działanie PROW – **Odnowa i Rozwój wsi**

Działanie PROW	Lokalne kryteria oceny operacji	ocena
Odnowa i Rozwój wsi	7. Zasięg oddziaływania operacji -, 0-3 pkt. <ul style="list-style-type: none"> • do 300 mieszkańców – 1 pkt. • od 300 do 500 mieszkańców – 2 pkt. • powyżej 500 mieszkańców – 3 pkt. na podstawie oświadczenia wnioskodawcy	
	8. Wnioskodawca posiada udokumentowane środki na realizację operacji -0-5pkt. <ul style="list-style-type: none"> • 100% zabezpieczenia – 5pkt. • Brak zabezpieczenia -0 pkt. (na podstawie promesy, uchwały Rady Gminy lub informacji z banku – w załączeniu do wniosku)	
	9. Realizacja operacji przyczyni się do wzrostu aktywności społecznej i/lub gospodarczej mieszkańców obszaru-0-1 pkt. <ul style="list-style-type: none"> • Tak – 1 pkt. • Nie – 0 pkt wg uznania oceniającego	
	10. Wkład społeczności lokalnej w realizację operacji: 0-3 pkt. <ul style="list-style-type: none"> • cel wpisany jest w plan odnowy miejscowości – 1 pkt. • partnerstwo w realizacji przedsięwzięcia – 1 pkt. • wkład rzeczowy i finansowy – 1 pkt. • brak – 0 pkt. (Plan Odnowy Miejscowości, Umowa o współpracy, oświadczenie o wkładzie rzeczowy i finansowy - w załączeniu do wniosku)	
	11. Wnioskodawca jest członkiem LGD:0-5 pkt	

	<ul style="list-style-type: none"> • członek LGD – 5 pkt. • brak członkostwa – 0 pkt. <p>(informacja Zarządu LGD o przyjęciu na członka LGD - w załączeniu do wniosku)</p>	
	<p>12. Realizacja operacji przyczyni się do poprawy sytuacji w dziedzinach uznanych w LSR za priorytetowe (maksymalnie 2 pkt):</p> <ul style="list-style-type: none"> • wzrost poziomu aktywności mieszkańców -1 pkt • poprawa jakości życia mieszkańców - 1 pkt • nie przyczynia się – 0 pkt. <p>wg uznania oceniającego</p>	
	<p>13. Operacja przyczyni się do odtworzenie lokalnego dziedzictwa przyrodniczego, kulturowego lub historycznego:0-1 pkt.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Przyczynia się – 1 pkt • Nie przyczynia się – 0 pkt. <p>wg uznania oceniającego</p>	
	<p>14. Realizacja operacji przyczyni się do lepszego wykorzystania walorów obszaru objętego strategią (maksymalnie 3 pkt.)</p> <ul style="list-style-type: none"> • walorów przyrodniczo-krajobrazowych – 1 pkt • dziedzictwa historyczno-kulturowego – 1 pkt • aktywności społecznej, kulturalnej lub gospodarczej mieszkańców - 1 pkt. • nie przyczynia się – 0 pkt. <p>wg uznania oceniającego</p>	
	<p>15. Realizacja operacji przyczyni się do promocji obszaru LGD (w szczególności jego produktów turystycznych):0-1 pkt</p> <ul style="list-style-type: none"> • Tak – 1 pkt. • Nie – 0 pkt <p>Wg uznania oceniającego</p>	
	<p>16. Wniosek został złożony w terminie określonym w Ogłoszeniu konkursowym – 0-100 pkt.</p> <ul style="list-style-type: none"> • w terminie – 100 pkt. • po terminie – 0 pkt. 	
	SUMA PUNKTÓW	
	Data czytelny podpis	

KARTA OCENY OPERACJI WEDŁUG LOKALNYCH KRYTERIÓW

Wniosek nr.....złożony przez

Nazwa operacji

Działanie PROW – **Wdrażanie LSR - Małe Projekty**

Działanie PROW	Lokalne kryteria oceny operacji	ocena
Małe Projekty	1. Zasięg oddziaływania operacji: <ul style="list-style-type: none"> do 300 mieszkańców – 1 pkt. od 300 do 500 mieszkańców – 2 pkt. powyżej 500 mieszkańców – 3 pkt. na podstawie oświadczenia wnioskodawcy	
	2. Wnioskodawca posiada udokumentowane środki na realizację operacji: <ul style="list-style-type: none"> oświadczenie wnioskodawcy - 5 pkt brak dokumentów poświadczających posiadanie środków - 0 pkt 	
	3. Wnioskodawca jest członkiem LGD: 0-5 pkt <ul style="list-style-type: none"> członek LGD – 5 pkt. brak członkostwa – 0 pkt. (informacja Zarządu LGD o Uchwale w sprawie przyjęcia na członka LGD - w załączeniu do wniosku)	
	4. Realizacja operacji przyczyni się do poprawy sytuacji w dziedzinach uznanych w LSR za priorytetowe (maksymalnie 2 pkt): <ul style="list-style-type: none"> wzrost poziomu aktywności mieszkańców -1 pkt poprawa jakości życia mieszkańców - 1 pkt nie przyczynia się – 0 pkt. wg uznania oceniającego	
	5. Doświadczenie wnioskodawcy w realizacji projektów – 0-2 pkt. <ul style="list-style-type: none"> Zrealizowanie 2 lub więcej projektów – 2 pkt. Zrealizowanie 1 projektu – 1 pkt. Brak zrealizowanych projektów – 0 pkt. (na podstawie załączonych kopii umów na realizację projektów- w załączeniu do wniosku)	
	6. Wnioskodawca ma doświadczenie w pozyskiwaniu środków finansowych: 0-1 pkt. <ul style="list-style-type: none"> Złożenie 2 wniosków – 1 pkt. Brak doświadczenia – 0 pkt. (na podstawie załączonych kopii umów na realizację projektów lub potwierdzeń złożenia wniosków - w załączeniu do wniosku))	

7.	<p>Doświadczenie i kwalifikacje wnioskodawcy: 0-2 pkt.</p> <ul style="list-style-type: none"> • udział w 2 lub więcej szkoleniach, seminariach – 2pkt • udział w 1 szkoleniu, seminarium – 1pkt • brak udziału w szkoleniach, seminariach – 0pkt <p>(potwierdzenie certyfikatem lub innym dokumentem potwierdzającym udział - w załączeniu do wniosku))</p>	
8.	<p>Realizacja operacji przyczyni się do lepszego wykorzystania walorów obszaru objętego strategią (maksymalnie 3 pkt):</p> <ul style="list-style-type: none"> • walorów przyrodniczo-krajobrazowych – 1 pkt • dziedzictwa historyczno-kulturowego – 1 pkt • aktywności społecznej, kulturalnej lub gospodarczej mieszkańców - 1 pkt. • nie przyczynia się – 0 pkt. <p>wg uznania oceniającego</p>	
9.	<p>Wkład społeczności lokalnej w realizację operacji : 0-3 pkt.</p> <ul style="list-style-type: none"> • cel wpisany jest w Plan Odnowy Miejscowości – 1 pkt. • partnerstwo w realizacja przedsięwzięcia – 1 pkt. • wkład rzeczowy i finansowy – 1 pkt. • brak – 0 pkt. <p>(Plan Odnowy Miejscowości, Umowa o Współpracy, oświadczenie o wkładzie rzeczowym i finansowym - w załączeniu do wniosku)</p>	
10.	<p>Realizacja operacji przyczyni się do promocji obszaru LGD (w szczególności jego produktów turystycznych):0-1 pkt.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Tak – 1 pkt. • Nie – 0 pkt <p>Wg uznania oceniającego</p>	
17.	<p>Wniosek został złożony w terminie określonym w Ogłoszeniu konkursowym – 0-100 pkt.</p> <ul style="list-style-type: none"> • w terminie – 100 pkt. • po terminie – 0 pkt 	
<p>SUMA PUNKTÓW</p>		
<p>Data czytelny podpis</p>		

PROCEDURA OCENY OPERACJI NA PODSTAWIE LOKALNYCH KRYTERIÓW

1. Procedura oceny na podstawie lokalnych kryteriów wyboru polega na dokonaniu oceny operacji zakwalifikowanych wcześniej, jako zgodnych z LSR na podstawie specyficznych dla danej LGD lokalnych kryteriów wyboru. Jej zasadniczym celem jest wybór operacji, które w największym stopniu mogą realizować założenia LSR.
2. Ze względu na różne cele i charakter poszczególnych działań (Odnowa i rozwój wsi, Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej, Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw oraz Małe Projekty) stosowane będą różne zestawy lokalnych kryteriów wyboru.
3. Ocena dokonywana jest indywidualnie przez członków Rady – organu decyzyjnego LGD- na imiennych kartach oceny operacji wg. lokalnych kryteriów wyboru. Miejsce operacji na liście rankingowej określi średnia arytmetyczna wszystkich indywidualnych ocen.

PROCEDURA ODWOŁAWCZA OD DECYZJI RADY

1. Każdy wnioskodawca ma prawo do odwołania się od decyzji Rady – organu decyzyjnego LGD.
2. Odwołanie ma postać wniosku do Rady – organu decyzyjnego LGD o ponowne rozpatrzenie wniosku o dofinansowanie operacji, wg wzoru udostępnionego przez Biuro LGD. Jedynym organem uprawnionym do rozpatrywania odwołań jest Rada – organ decyzyjny LGD, zgodnie ze Statutem LGD - § 25 pkt.10.
3. Wnioskodawca po otrzymaniu pisma informującego o nie zakwalifikowaniu operacji do dofinansowania ma prawo w terminie 14 dni kalendarzowych złożyć pisemny wniosek o ponowne rozpatrzenie wniosku o dofinansowanie operacji. W tym samym terminie wnioskodawcy przysługuje prawo wglądu do protokołu oceny w siedzibie Biura LGD.
4. Odwołanie podlega na ponownym rozpatrzeniu przez Radę – organ decyzyjny LGD wniosku o dofinansowanie operacji na najbliższym posiedzeniu Rady.
5. Wniosek o ponowne rozpatrzenie operacji pozostaje bez rozpatrzenia w przypadku gdy:
 - a) został wniesiony po upływie terminu określonego w pkt 3
 - b) został wniesiony przez nieuprawniony podmiot, tzn. nie będący wnioskodawcą, którego wniosek o dofinansowanie operacji podlegał ocenie
 - c) nie zawierał pisemnego uzasadnienia lub innych danych wymaganych we wniosku o ponowne rozpatrzenie.
6. Wniosek o ponowne rozpatrzenie wniosku o dofinansowanie operacji musi zostać szczegółowo uzasadniony.
7. W momencie ponownego rozpatrywania wniosku o dofinansowanie operacji członkowie Rady – organu decyzyjnego LGD rozpatrują wniosek na podstawie kryteriów obowiązujących w danym konkursie i tylko w tych jego elementach, których dotyczy uzasadnienie podane przez wnioskodawcę.

8. Wniosek o dofinansowanie operacji, który w wyniku ponownego rozpatrzenia uzyskał liczbę punktów, która kwalifikowałaby go do objęcia dofinansowaniem w danym naborze zyskuje prawo dofinansowania w ramach dostępnych środków.

9. Wniosek o ponowne rozpatrzenie wniosku o dofinansowanie konkretnej operacji może zostać złożony tylko jeden raz.

10. O wynikach ponownego rozpatrzenia wniosku wnioskodawca zostaje poinformowany w terminie 14 dni od dnia posiedzenia, Rady – organu decyzyjnego LGD na którym wniosek był rozpatrywany.

wyciąg ze Statutu LGD Czarnoziem na Soli

§ 25

1. Członkowie Rady są wybierani i odwoływani przez Walne Zebranie Członków spośród członków tego zebrania.
2. Liczba członków Rady ustalona jest każdorazowo przez Walne Zebranie Członków w liczbie nie mniejszej niż 8 osób. Rada składa się z co najmniej 50% z przedstawicieli podmiotów o których mowa w art. 6 ust. 1 lit b i c rozporządzenia Rady (WE) nr 1698/2005 z dnia 20 września 2005 r. w sprawie wsparcia rozwoju obszarów wiejskich przez Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich, czyli partnerów gospodarczych i społecznych oraz innych odpowiednich podmiotów reprezentujących społeczeństwo obywatelskie, organizacje pozarządowe, w tym organizacje zajmujące się zagadnieniami z zakresu środowiska naturalnego, oraz podmiotów odpowiedzialnych za promowanie równości mężczyzn i kobiet, działających na obszarze, którego dotyczy Lokalna Strategia Rozwoju (parytet równowagi sektorów), przy czym w składzie Rady nie może być mniej niż 40% kobiet i mniej niż 40% mężczyzn (parytet równowagi płci).

3. Rada może ze swego grona wybrać Przewodniczącego, dwóch Wiceprzewodniczących i Sekretarza.

4. Szczegółowe uprawnienia, organizację pracy oraz tryb obradowania określa regulamin Rady.

5. Rada składa się z co najmniej 50% członków, którzy posiadają doświadczenie w zakresie realizacji projektów z zakresu rozwoju obszarów wiejskich współfinansowanych ze środków unijnych.
6. Co najmniej jedna osoba spośród członków Rady powinna posiadać udokumentowaną znajomość przynajmniej jednego języka roboczego UE (angielski, francuski lub niemiecki) w stopniu umożliwiającym swobodne porozumiewanie się.
7. Co najmniej połowę składu członków Rady stanowią osoby zameldowane na pobyt stały na obszarze objętym LSR przez okres co najmniej 3 lat przed ich powołaniem.
8. Do wyłącznej kompetencji Rady należy wybór operacji zgodnie z art. 62 ust. 4 rozporządzenia Rady (WE) nr 1698/2005 z dnia 20 września 2005 r. w sprawie wsparcia Rozwoju Obszarów Wiejskich przez Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (Dz. Urz. UE L 277 z 21.10.2005, str.1, z późn. zm.), które mają być realizowane w ramach opracowanej przez Stowarzyszenie Lokalnej Strategii Rozwoju.
9. Wybór operacji, o których mowa w ust. 9, dokonywany jest w formie uchwały Rady, podjętej zwykłą większością głosów przy obecności co najmniej połowy członków uprawnionych do głosowania.

10. Od uchwały, o której mowa ust. 9 przysługuje wnioskodawcy odwołanie do Rady, za pośrednictwem Zarządu.

11. Członek Rady nie może być równocześnie członkiem Komisji Rewizyjnej ani Zarządu.
12. Członkowie Rady powinni ponadto spełniać następujące wymogi:
 - a) posiadać wykształcenie wyższe lub średnie;
 - b) ukończyć szkolenia lub kursy z zakresu rolnictwa, rozwoju obszarów wiejskich i podejścia Leader;
 - c) legitymować się co najmniej 1 rokiem doświadczenia w strukturach podmiotu rekomendującego;
 - d) uczestniczyć w realizacji projektów na rzecz rozwoju obszarów wiejskich.
13. Członkiem Rady nie może być osoba skazana prawomocnym wyrokiem za przestępstwo popełnione umyślnie.
14. Członkowie Rady nie mogą pozostawać z członkami Zarządu, oraz członkami Komisji Rewizyjnej w związku małżeńskim, ani też w stosunku pokrewieństwa, powinowactwa lub podległości z tytułu zatrudnienia.

Rozdział 10. Określenie budżetu LSR dla każdego roku jej realizacji.

Lata realizacji LSR	4.1/413 - Wdrażanie lokalnych strategii rozwoju					4.21 Wdrażanie projektów współpracy	4.31 Funkcjonowanie lokalnej grupy działania, w tym:			Razem Oś 4
	operacje spełniające warunki przyznania pomocy dla działań:			małe projekty	Razem 4.1/413		funkcjonowanie LGD (koszty bieżące)	nabywanie umiejętności i aktywizacja	Razem 4.31	
	Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej	Tworzenie i rozwój mikro-przedsiębiorstw	Odnowa i rozwój wsi							
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
2008-2009	0,00	0,00	5 903 390,00	0,00	5 903 390,00	0,00	200 000,00	200 000,00	400 000,00	6 303 390,00
2010	0,00	1 030 880,40	0,00	618 653,20	1 649 533,60	33 300,00	230 000,00	150 000,00	380 000,00	2 062 833,60
2011	1 030 880,40	0,00	0,00	575 000,00	1 605 880,40	66 651,00	230 000,00	150 000,00	380 000,00	2 052 531,40
2012	0,00	0,00	0,00	575 000,00	575 000,00	33 351,00	230 000,00	150 000,00	380 000,00	988 351,00
2013	0,00	0,00	0,00	575 000,00	575 000,00	133 305,00	230 000,00	150 000,00	380 000,00	1 088 305,00
2014	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00		230 000,00	150 000,00	380 000,00	380 000,00
2015							183 548,85	93 652,15	277 201,00	277 201,00
2008-2015	1 030 880,40	1 030 880,40	5 903 390,00	2 343 653,20	10 308 804,00	266 607,00	1 533 548,85	1 043 652,15	2 577 201,00	13 152 612,00

Rozdział 11: Opis procesu przygotowania i konsultowania LSR.

Lokalna Strategia Rozwoju (LSR) została opracowana w ramach działań LGD Czarnoziem na Soli. Jest ona niezbędnym dokumentem do uzyskania funduszy z Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich PROW 2007-2013, dostępnych w ramach Osi 3 „Jakość życia na obszarach wiejskich i różnicowanie gospodarki wiejskiej” oraz Osi 4 „LEADER”.

W ramach uspołecznienia procesu powstawania Lokalnej Strategii Rozwoju dla obszaru Lokalnej Grupy Działania Czarnoziem na Soli przeprowadzone zostały konsultacje społeczne. Owe konsultacje były o tyle istotne, że w myśl oddolnego podejścia charakteryzującego działania typu Leader konieczne było poznanie opinii i uwzględnienie głosów lokalnych środowisk w kwestii zapotrzebowania na przedsięwzięcia i operacje mające poprawić jakość życia i przyczynić się do rozwoju terenów wiejskich Powiatu Inowrocławskiego.

Jednym z elementów konsultacji społecznych było przeprowadzenie badania ankietowego na temat pożądanych kierunków LSR. Badanie trwało od **15 stycznia do 2 kwietnia 2008**. W pierwszym etapie zebrano ponad 100 ankiet w ramach spotkań w każdej z 8 gmin z terenu działania LGD Czarnoziem na Soli, które odbyły się w II połowie stycznia. Następnie w celu uzupełnienia rozesłano ww. ankiety do poszczególnych sołectw z prośbą o konsultacje na zebraniach wiejskich. W ten sposób uzyskano **174 ankiety, w których liderzy z sektora publicznego, gospodarczego i społecznego wyrazili swoje opinie na temat zapotrzebowania na konkretne typy działań w ramach realizacji LSR.**

Można wyraźnie wyodrębnić najczęściej pojawiające się odpowiedzi, które wskazują na potrzeby zarówno w skali poszczególnych gmin, jak i całego obszaru LGD. Do dominujących wskazań należą:

- rozwój szeroko rozumianych usług dla ludności na terenach wiejskich (ze szczególnym uwzględnieniem agroturystyki, turystyki i rekreacji)
- wyrównywanie szans edukacyjnych młodzieży wiejskiej
- zachowanie i kultywowanie dziedzictwa kulturowego regionu poprzez organizację festynów, oraz wspomaganie lokalnych instytucji i organizacji
- wykorzystywanie nowoczesnych technologii w celu zwiększenia konkurencyjności rolnictwa i przedsiębiorstw działających na terenach wiejskich oraz poprawy dostępu do Internetu
- rozwój i budowa infrastruktury związanej z miejscami spotkań i rekreacji na terenach wiejskich (świetlice wiejskie, parki, boiska, place zabaw)

Autorami LSR są uczestnicy warsztatów prowadzonych w ramach projektu „LGD Czarnoziem na Soli - wielosektorowe partnerstwo pięciu podinowrocławskich gmin dla realizacji zadań edukacyjnych, doradczych i promocyjnych, objętych Zintegrowaną Strategią rozwoju Obszarów Wiejskich” realizowanego w ramach Schematu II Pilotażowego Programu Leader+. Warsztaty te odbywały się w okresie styczeń –maj 2008 w ramach ww projektu i w okresie czerwiec –grudzień w ramach działań powołanego Stowarzyszenia LGD Czarnoziem na Soli. Odbyły się 22 spotkania oraz przeprowadzono wiele konsultacji wewnątrzgminnych.

Lokalna Grupa Działania Czarnoziem na Soli przy opracowywaniu Lokalnej Strategii Rozwoju skorzystała z doświadczenia Stowarzyszenia „Partnerstwo Powiatu Inowrocławskiego”. Należy w tym miejscu wspomnieć, że SPPI odegrało kluczowe znaczenie dla utworzenia LGD poprzez realizację projektu „**Mobilizacja i aktywizacja społeczności wiejskich poprzez opracowanie zintegrowanej strategii promującej rozwój oraz utworzenie Lokalnej Grupy Działania Czarnoziem na Soli**”, sfinansowanego w ramach Schematu I Pilotażowego Programu LEADER+. Również fundatorem LGD Czarnoziem na

Soli było Stowarzyszenie „Partnerstwo Powiatu Inowrocławskiego”, dlatego działalność LGD jest naturalnym przedłużeniem i rozszerzeniem działalności Stowarzyszenia. SPPI wspierało swoim doświadczeniem LGD podczas realizacji Schematu II PP LEADER+.

Dlatego też naturalnym posunięciem było skorzystanie z dotychczasowego doświadczenia SPPI także przy opracowaniu LSR. Stowarzyszenie zajęło się przeprowadzeniem warsztatów w poszczególnych gminach tworzących LGD oraz dwudniowych warsztatów grupy roboczej dopracowującej szczegóły przedmiotowego dokumentu. Głównym ekspertem z ramienia SPPI był Pan Tadeusz Kacprzak – autor projektów: „Powiatowy Ośrodek Rozwoju Przedsiębiorczości” w Inowrocławiu, „Gminne Centrum Informacji” w Gniewkowie i Złotnikach Kujawskich, „Powiatowa sieć doradców wiejskich szansą inowrocławskiej wsi”; współautor projektów: „Mobilizacja i aktywizacja społeczności wiejskich poprzez opracowanie zintegrowanej strategii promującej rozwój oraz utworzenie LGD Czarnoziem na Soli” do Schematu I PP Leader+ oraz „Zacznijmy od tego co posiadamy...-nowe metody wykorzystania lokalnych zasobów” do programu wspólnotowego INTERREG III C Adep; kierownik merytoryczny oraz doradca i szkoleniowiec w projekcie PAOW „Powiatowy Ośrodek Rozwoju Przedsiębiorczości” w Inowrocławiu; koordynator i doradca projektu „Powiatowa sieć doradców wiejskich szansą inowrocławskiej wsi”, doświadczenie trenerskie w dziedzinie programów europejskich, marketingu, zarządzania i rozwoju zasobów ludzkich w firmie.

Pomoc ekspercka stanowiła uzupełnienie i wsparcie opracowania strategii, realizowanego z udziałem społeczności lokalnej.

Skład osobowy Grupy Roboczej ds. opracowania LSR

Boniek Grzegorz	Złotniki Kujawskie
Brylew Andrzej	Rojewo
Czeszyński Mieczysław	Rojewo
Drzażdżewski Paweł	Gniewkowo
Ewleszyn Karolina	Złotniki Kujawskie
Faligowski Jan	Kruszwica
Rozalew Anna	Złotniki Kujawskie
Kotwica-Zielińska Joanna	Kruszwica
Kręć Maria	Gniewkowo
Kulpa Anna	Pakość
Kwiatkowska Barbara	Dąbrowa Biskupia
Kubiak Jolanta	Inowrocław
Kucol Mirosława	Dąbrowa Biskupia
Maciejczyk Tadeusz	Gniewkowo
Maj Maria	Inowrocław
Maniakowska Barbara	Janikowo
Mielcarek Błażej	Rojewo
Milewski Rafał	Gniewkowo
Niewiadomska Joanna	Złotniki Kujawskie
Pawłowska Katarzyna	Gniewkowo
Pełczyński Piotr	Janikowo
Piechocka Eugenia	Pakość
Przeździeń Maciej	Rojewo
Pomianowski Grzegorz	Dąbrowa Biskupia
Posadzy Wiesława	Dąbrowa Biskupia

Roszak Adam	Gniewkowo
Rydlewska Beata	Gniewkowo
Sap Jolanta	Janikowo
Sawicka Elżbieta	Kruszwica
Wieczorek Roman	Dąbrowa Biskupia
Witkowski Sebastian	Janikowo
Wojtysiak Maciej	Pakość
Zagórska Łucja	Gniewkowo
Żurawska Urszula	Inowrocław
Zajączkowski Henryk	Kruszwica

Animatorzy Warsztatów:

Kacprzak Tadeusz

Lewandowski Zenon

Do konsultacji wśród partnerów i mieszkańców terenu objętego LSR przekazano 1500 szt. Ankiety-Ulotki informującej o projekcie LSR.

Rozdział 12: Opis procesu wdrażania i aktualizacji LSR.

Możliwość aktualizacji zmiany Lokalnej Strategii Rozwoju jest możliwa na mocy § 22 Statutu LGD Czarnoziem na Soli. Paragraf ten posiada m.in. zapisy:

Do kompetencji Walnego Zebrania Członków należy:

- 1. uchwalanie kierunków i programów organizacyjnej i finansowej działalności Stowarzyszenia, w tym budżetu Stowarzyszenia,**
- 2. wybór i odwołanie członków Zarządu, Rady i Komisji Rewizyjnej,**
- 3. rozpatrywanie i zatwierdzanie sprawozdań Zarządu, Rady i Komisji Rewizyjnej, w szczególności dotyczących projektów realizowanych w ramach Lokalnej Strategii Rozwoju,**
- 4. wysłuchanie i zatwierdzenie sprawozdania Zarządu z działalności Stowarzyszenia,**
- 5. wysłuchanie i zatwierdzenie sprawozdania Komisji Rewizyjnej z działalności Stowarzyszenia,**
- 6. udzielenie, po wysłuchaniu wniosków Komisji Rewizyjnej, absolutorium Zarządowi,**
- 7. rozpatrywanie odwołań od uchwał Zarządu i Rady oraz innych spraw i wniosków zgłoszonych przez członków Stowarzyszenia,**
- 8. uchwalanie zmian Statutu,**
- 9. podejmowanie uchwały w sprawie rozwiązania Stowarzyszenia oraz o przeznaczeniu jego majątku,**
- 10. uchwalanie regulaminu obrad Walnego Zebrania Członków, regulaminów pracy Zarządu, Rady i Komisji Rewizyjnej, regulaminów konkursów grantowych,**
- 11. zatwierdzanie Lokalnej Strategii Rozwoju opracowanej pod kierunkiem Zarządu,**
- 12. nadawanie honorowego członkostwa, przyznawanie nagród i wyróżnień osobom zasłużonym dla realizacji celów obranych przez Stowarzyszenie lub dla samego Stowarzyszenia,**
- 13. podejmowanie uchwał w zakresie rozszerzenia bądź zawężenia obszaru objętego Lokalną Strategią Rozwoju,**
- 14. ustalenie wysokości składek członkowskich,**
- 15. podejmowanie innych uchwał w sprawach nie przekazanych dla kompetencji innych organów.**

Sposób i procedury aktualizacji/zmiany LSR

Aktualizacja i zmiany Lokalnej Strategii Rozwoju będą dotyczyły trzech głównych zagadnień związanych ze:

- a) zmianami zachodzącymi w obrębie uwarunkowań rozwoju obszaru,
- b) zakresem realizacji przedsięwzięć zapisanych w LSR oraz uzyskiwanych w tym procesie efektów,
- c) skutecznością zarządzania procesem wdrażania strategii.

W odniesieniu do powyższych aspektów, uwaga zostanie poświęcona badaniu dynamiki zmian w gminach obszaru oraz w ich otoczeniu, zarówno tych wynikających z ewolucji sytuacji, jak też tych, które są wynikiem realizacji przedsięwzięć zapisanych w LSR. Podstawą dla podjęcia decyzji o aktualizacji strategii będzie:

- monitorowanie uwarunkowań rozwoju obszaru LGD Czarnoziem na Soli, w szczególności czynników zawartych w analizie SWOT; zmiana układu sił i słabości wewnątrz obszaru lub szans i zagrożeń w jego otoczeniu prowadzić może do zmian treści całej strategii lub jej części, zwłaszcza zaś służyć może wygenerowaniu nowych przedsięwzięć – lepiej dostosowanych do nowych warunków oraz stale zmieniających się oczekiwań podmiotów lokalnych;
- monitorowanie przedsięwzięć wdrażających strategię, przede wszystkim w zakresie:
 - osiągania wyników zakładanych w ramach przedsięwzięć,
 - osiągania celów strategii na skutek realizacji przedsięwzięć,
 - dotrzymywania harmonogramów dotyczących realizacji przedsięwzięć i zawartych w nich zadań,
 - zainteresowania podmiotów lokalnych podejmowaniem działań w ramach zdefiniowanych przedsięwzięć;
- monitorowanie organizacji procesu wdrażania strategii, w szczególności zadań związanych z:
 - promowaniem Lokalnej Strategii Rozwoju wśród podmiotów lokalnych,
 - usuwaniem barier informacyjnych i kompetencyjnych podmiotów lokalnych w zakresie przygotowywania pełnowartościowych projektów realizowanych w ramach LSR.

Wymienione analizy będą prowadzone w sposób ciągły, przy czym zakłada się, że decyzja o aktualizacji strategii będą podejmowana w dwóch trybach:

- **okresowym** – na początku roku kalendarzowego, po podsumowaniu wykonania przedsięwzięć zakładanych do wykonania w mijającym roku,
- **doraźnym** – na skutek pojawienia się zasadniczych zmian w uwarunkowaniach wdrażania strategii lub w sposobach jej wdrażania.

Zakres zmian dokonywanych w ramach aktualizacji strategii może być następujący:

- a) **zmiana przedsięwzięć:**
 - wyeliminowanie lub przeformułowanie treści przedsięwzięć nie cieszących się zainteresowaniem lokalnych podmiotów,
 - wyeliminowanie lub przeformułowanie treści przedsięwzięć dezaktualizujących się na skutek zmiany uwarunkowań rozwojowych obszaru,
 - wyeliminowanie, ograniczenie lub przeformułowanie treści przedsięwzięć, dla których w minionych okresach wdrażania udało się w pełni uzyskać zakładane wyniki,
 - wprowadzenie nowych przedsięwzięć lub zmiana treści przedsięwzięć dotychczasowych wynikająca z nowego spojrzenia na rzeczywistość i innowacyjnych pomysłów na wykorzystanie lokalnych potencjałów rozwoju;

- b) **zmiana celów** strategii, a w ślad za tym odpowiednie przeformułowanie przedsięwzięć;
 c) **przeformułowanie strategii** wykonane poprzez powielenie procedury wykorzystywanej w ramach partnerskiego procesu formułowania aktualnej wersji Lokalnej Strategii Rozwoju.

Wdrażanie LSR będzie zorganizowane w ramach kilku współzależnych, wzajemnie się wspomagających procesów.

Lp	Proces wdrażania	Narzędzia
	Rozwijanie partnerstwa w ramach Lokalnej Grupy Działania	- promowanie idei programu Leader, LSR i LGD, - organizacyjne wzmacnianie relacji między lokalnymi podmiotami: w ramach sektorów, między sektorami, między obszarami tworzącymi partnerstwo,
	Realizacja przedsięwzięć	- promowanie LSR i korzyści z niej wynikających dla podmiotów lokalnych, - informowanie o zasadach przyznawania wsparcia i zasadach funkcjonowania LGD, - pomoc dla podmiotów lokalnych w zakresie przygotowywania dobrych projektów,
	Wykorzystywanie LSR dla wzmacniania pozycji obszaru w otoczeniu	- promowanie obszaru LGD w otoczeniu, - promowanie produktów i usług wytwarzanych w ramach przedsięwzięć strategicznych LSR w otoczeniu, - wykorzystywanie LSR do pozyskiwania środków wsparcia ze źródeł zewnętrznych,
	Monitoring realizacji strategii	- rozpoznawanie oczekiwań lokalnych podmiotów oraz ich opinii na temat LSR i funkcjonowania LGD, - rozpoznawanie uwarunkowań wdrażania LSR, - analiza efektów wdrażania LSR.

Proces wdrażania strategii organizowany będzie na bieżąco przez Zarząd Lokalnej Grupy Działania Czarnoziem na Soli

Monitorowanie ma na celu zapewnienie zgodności realizacji operacji z wcześniej zatwierdzonymi założeniami i celami oraz zarządzanie informacją, co wspomaga proces decyzyjny.

System monitorowania wybrany przez Lokalną Grupę Działania Czarnoziem na Soli będzie się opierał o następujące elementy:

1. Analiza celów projektu – przy wykorzystaniu tzw. matrycy logicznej będą monitorowane cele ogólne, cele szczegółowe, programy oraz mierzalne wskaźniki.
2. Przegląd procedur wdrażania – dzięki ustaleniu roli, funkcji i odpowiedzialności poszczególnych osób zaangażowanych we wdrażanie operacji będzie możliwe dokonanie corocznego przeglądu procedur wewnętrznych wdrażania operacji LSR.
3. Przegląd wskaźników – dzięki ustaleniu na etapie planowania przedsięwzięć mierzalnych i realnych wskaźników możliwa będzie weryfikacja rzeczywistych rezultatów.
4. Zaprojektowanie sposobów raportowania – Lokalna Grupa Działania Czarnoziem na Soli przewiduje dwa sposoby raportowania:
 - półroczne raporty pisemne na temat postępów realizacji operacji. Raporty te przygotowywane są przez poszczególnych wykonawców operacji w ramach osi 3 PROW 2007-2013 i mają formę opisu wykonanych zadań popartego wskaźnikami. Obowiązek raportowania jest nałożony na beneficjentów osi 3 w

umowach o dofinansowanie. To okresowe raportowanie zapewni kontrolę nad osiągnięciem celów całej LSR.

- 2 razy w roku będą organizowane spotkania monitorujące postęp prac i osiągniętych rezultatów w stosunku do planów. Podstawowymi dokumentami będą półroczne raporty składane przez beneficjentów realizujących poszczególne operacje.
5. Przygotowanie planu wdrażania dla systemu monitorowania – zostanie opracowany szczegółowy harmonogram wdrażania poszczególnych operacji, na podstawie którego możliwy będzie monitoring realizacji całego projektu realizowanego w ramach LSR.

Raport monitoringowy z realizacji operacji

1. Tytuł operacji

--

2. Kolejny numer raportu i okres objęty raportem

--

3. Nazwa instytucji realizującej operację

--

4. Dane teleadresowe osoby przygotowującej raport

--

5. Opis działań zrealizowanych w okresie objętym raportem

--

6. Planowany i rzeczywisty harmonogram realizacji projektu

Etapy realizacji operacji	Rok 20.....				Rok 20.....				Rok 20.....				Rok 20.....			
	I	II	III	IV	I	II	III	IV	I	II	III	IV	I	II	III	IV

7.Działania jakie zostaną zrealizowane w najbliższym okresie

--

8.Informacje o problemach związanych z realizacją operacji

--

9.Informacje o kontrolach realizacji operacji przeprowadzonych przez uprawnione podmioty

--

10.Finansowa realizacja projektu

Etapy realizacji operacji	Źródło 1		Źródło 2		Źródło 3		RAZEM	
	Planowane wydatki	Faktyczne wydatki	Planowane wydatki	Faktyczne wydatki	Planowane wydatki	Faktyczne wydatki	Planowane wydatki	Faktyczne wydatki
RAZEM								

Rozdział 13: Zasady i sposób dokonywania oceny (ewaluacji) własnej.

Ewaluacja LSR i LGD ma na celu obniżenie ryzyka wystąpienia błędów we wdrażaniu poszczególnych operacji oraz zapobiec negatywnym skutkom tych ewentualnych błędów. Ewaluacja będzie miała na celu sprawdzenie czy prawne, administracyjne i finansowe środki przeznaczone na konkretne przedsięwzięcia zaplanowane w LSR pozwoliły wyprodukować oczekiwane efekty i czy zostały osiągnięte przypisane do nich cele.

Stowarzyszenie LGD Czarnoziem na Soli przyjęło za właściwe przeprowadzanie:

- ewaluacji typu *ex-ante*, która jest przeprowadzana przed wdrażaniem danej operacji i ma na celu ocenienie, na ile planowana operacja jest trafna z punktu widzenia potrzeb beneficjentów ostatecznych oraz spójna co do celów i sposobów jej realizacji zawartych w LSR. Ewaluacja tego typu będzie polegała na sporządzeniu analizy spodziewanych efektów danej operacji oraz jej wpływu na osiągnięcie celów zawartych w LSR. Analiza ta będzie obowiązkowym dokumentem załączanym do dokumentacji konkursowej poszczególnych operacji rozpatrywanych przez organ decyzyjny LGD, do którego wyłącznej kompetencji należy wskazywanie operacji do realizacji.
- ewaluacji typu *ex-post*, która jest przeprowadzana po zakończeniu realizacji danej operacji i ma na celu zbadać, jakie są długotrwałe efekty operacji i ich trwałość, czyli całościowo ocenić skuteczność, efektywność, trafność i użyteczność operacji. Ewaluacja tego typu przeprowadzana będzie raz w roku przez Komisję Rewizyjną, która dokona analizy wszystkich zrealizowanych w minionym roku kalendarzowym operacji pod kątem ich efektów oraz wpływu ich realizacji na osiągnięcie celów zapisanych w LSR. Coroczny raport z ewaluacji będzie przedstawiany przez Komisję Rewizyjną podczas Walnego Zgromadzenia Członków. Raport ten będzie zawierał:
 - wykaz operacji zrealizowanych w minionym roku kalendarzowym, z opisem zakresu merytorycznego i finansowego poszczególnych operacji;
 - opis bezpośrednich efektów operacji i porównanie ich z zakładanymi w analizie dołączanej do dokumentacji konkursowej;
 - analizę wpływu zrealizowanych operacji na osiągnięcie celów określonych w LSR;
 - wnioski, uwagi, rekomendacje dotyczące zmian w funkcjonowaniu LGD dla zapewnienia efektywniejszej realizacji LSR.

Ewaluacja typu *ex-post* będzie dotyczyć także jakości partnerstwa oraz sprawności funkcjonowania LGD. Ocena będzie dotyczyć funkcjonowania biura LGD i jego pracowników, funkcjonowania organów LGD, przepływu informacji, efektywności stosowanych procedur, sprawności podejmowania decyzji. Ocena ta będzie dokonywana na podstawie analizy dokumentów określających procedury i zakres funkcjonowania poszczególnych organów stowarzyszenia oraz analizy wykonanych czynności w minionym roku kalendarzowym.

Zasady i sposób dokonywania ewaluacji działalności LGD i realizacji LSR będą uregulowane stosowną uchwałą Walnego Zgromadzenia Członków.

Coroczne raporty Komisji Rewizyjnej dotyczące ewaluacji działalności LGD i realizacji LSR będą podawane do wiadomości publicznej poprzez opublikowanie na stronie internetowej LGD.

Rozdział 14: Określenie powiązań LSR z innymi dokumentami planistycznymi związanymi z obszarem objętym LSR.

LSR dla obszaru działania LGD Czarnoziem na Soli wpisuje się w nadrzędny dla Polski wieloletni dokument strategiczny rozwoju społeczno-gospodarczego, tj. **Strategię Rozwoju Kraju 2007-2015** (SRK), stanowiący odniesienie dla innych strategii i programów rządowych, jak i innych dokumentów opracowywanych na szczeblu regionalnym i lokalnym.

Dokument ten określa cele i priorytety rozwoju Polski oraz warunki, które powinny ten rozwój zapewnić, uwzględniając przy tym najważniejsze trendy rozwoju gospodarki światowej oraz cele, jakie stawia Unia Europejska w odnowionej Strategii Lizbońskiej.

Zapisana w LSR polityka rozwoju będzie przyczyniać się do realizacji zapisanej w Strategii Rozwoju Kraju wizji kraju, która zakłada, że *Polska w roku 2015 będzie krajem o wysokim poziomie i jakości życia mieszkańców oraz silnej i konkurencyjnej gospodarce, zdolnej do tworzenia nowych miejsc pracy*. Wizja ta ma zostać osiągnięta poprzez działania realizowane w 6 priorytetach, wśród których 2, tj. *Priorytet 5. Rozwój obszarów wiejskich* (bezpośrednio) oraz *Priorytet 6. Rozwój regionalny i podniesienie spójności terytorialnej* (pośrednio) stanowić będą główne obszary korelacji priorytetów rozwoju zapisanych w LSR.

W szczególności poprzez cele zapisane w LSR realizowane będą działania: a) Rozwój przedsiębiorczości i aktywności pozarolniczej oraz d) Wzrost jakości kapitału ludzkiego oraz aktywizacja zawodowa mieszkańców wsi w Priorytecie 5 SRK, z kolei w Priorytecie 6 w sposób pośredni realizowane będą dwa zapisane działania, tj. a) Podniesienie konkurencyjności polskich regionów oraz b) Wyrównywanie szans rozwojowych obszarów problemowych.

Drugim istotnym dokumentem planistycznym w jaki wpisuje się LSR dla obszaru LGD są **Narodowe Strategiczne Ramy Odniesienia (Narodowa Strategia Spójności) 2007-2013** wspierające wzrost gospodarczy i zatrudnienie. Dokument ten reguluje w szczególności realizację tzw. polityki spójności w Polsce, a tym samym wydatkowanie największej puli środków pomocowych, pochodzących z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności. Nie dotyczy on wprost rozwoju obszarów wiejskich, jednak sporo uwagi poświęca koordynacji polityki spójności z innymi politykami wspólnotowymi, w tym w szczególności Wspólną Polityką Rolną i realizowaną ramach niej polityką rozwoju obszarów wiejskich. Działania w ramach LSR będą spójne zarówno z głównym celem strategicznym NSRO, tj. *tworzeniem warunków dla wzrostu konkurencyjności gospodarki opartej na wiedzy i przedsiębiorczości zapewniającej wzrost zatrudnienia oraz wzrost poziomu spójności społecznej, gospodarczej i przestrzennej*, jak i jednym z 6 głównych celów horyzontalnych, tj. *Wyrównywaniem szans rozwojowych i wspomaganiem zmian strukturalnych na obszarach wiejskich*. Realizacja LSR będzie powiązana pośrednio również z innymi celami NSRO, w tym w szczególności z celem 2. *Poprawa jakości kapitału ludzkiego i zwiększenie spójności społecznej*.

Dokumentem strategicznym o charakterze krajowym, z którym poprzez branżowy charakter w największym stopniu powiązana musi być LSR dla obszaru LGD jest **Krajowy Plan Strategiczny Rozwoju Obszarów Wiejskich 2007-2013** (KPSROW). Zawiera on priorytety rozwoju obszarów wiejskich na okres 7 lat, uwzględniające zarówno regulacje wspólnotowe (Strategiczne Wytyczne Wspólnoty dla Rozwoju Obszarów Wiejskich), jak i spójność z dokumentami krajowymi (KPS, NSRO oraz Krajowy Program Reform). KPSROW jest tym samym podstawowym dokumentem ramowym, na podstawie którego został przygotowany główny instrument wdrażania Wspólnej Polityki Rolnej w Polsce, w części dotyczącej rozwoju obszarów wiejskich, tj. Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013.

Podstawę realizacji KPSROW stanowi koncepcja wielofunkcyjności rolnictwa i obszarów wiejskich. Zakłada ona wzmocnienie ekonomiczne gospodarstw rolnych i wzrost konkurencyjności sektora rolno-spożywczego, przy jednoczesnym zapewnieniem instrumentów na rzecz różnicowania działalności gospodarczej w kierunku pozyskania i stworzenia alternatywnych źródeł dochodów mieszkańców wsi. Równie ważnym aspektem obszarów wiejskich w Polsce, poza funkcjami ekonomicznymi i dobrymi warunkami dla rozwoju społecznego, jest ich rola w zachowaniu i odtwarzaniu walorów krajobrazowych oraz zasobów przyrody, tj. zachowanie dobrego stanu ekologicznego wód i gleb, bogactwa siedlisk i różnorodności biologicznej, a także dziedzictwa kulturowego wsi.

Powyższe istotne kwestie znajdują swój wyraz w głównych kierunkach / priorytetach rozwoju

Ze względu na wynikowy charakter tych dokumentów, tj. Strategia Rozwoju Kraju → Krajowy Plan Strategiczny dla Rozwoju Obszarów Wiejskich → Program Rozwoju Obszarów Wiejskich → Lokalna Strategia Rozwoju największe związki pomiędzy celami, priorytetami i działaniami występują w obszarze tzw. osi priorytetowych rozwoju 3 i 4, tj. *jakości życia na obszarach wiejskich i różnicowania gospodarki wiejskiej oraz LEADER*, stanowiących jednocześnie obszary interwencji potencjalnego wsparcia udzielanego przez Lokalne Grupy Działania w ramach realizacji LSR.

Cele zawarte w Lokalnej Strategii Rozwoju dla obszaru działania LGD Czarnoziem na Soli są spójne i zmierzają do zrealizowania celów zawartych w ***Regionalnym Programie Operacyjnym Województwa Kujawsko-Pomorskiego***, dokumencie strategicznym na poziomie regionalnym.

Działania wynikające z wizji, misji oraz celów LSR LGD Czarnoziem na Soli są spójne dokumentami planistycznymi powiatu inowrocławskiego i poszczególnych gmin obszaru LGD. Strategia Rozwoju Powiatu Inowrocławskiego na lata 2007-2015 oraz Plan Rozwoju Lokalnego Powiatu Inowrocławskiego 2008-2015 zawierają cele i działania skierowane na rozwój terenu całego powiatu. LGD Czarnoziem na Soli obejmuje 8 z 9 gmin obszaru powiatu. W wymienionych dokumentach planistycznych powiatu integralną częścią są Załączniki, którymi są Strategie, Plany Rozwoju Lokalnego i Programy Rewitalizacyjne poszczególnych gmin.

Dokumenty planistyczne i strategiczne:

Powiat Inowrocławski

1. Strategia Rozwoju Powiatu Inowrocławskiego na lata 2007-2015 przyjęta uchwałą nr XIII/129/2007 Rady Powiatu Inowrocławskiego z dnia 27 grudnia 2007 r.
2. Wieloletni Plan Inwestycyjny Powiatu Inowrocławskiego na lata 2008-2010 przyjęty uchwałą nr XIII/130/2007 Rady Powiatu Inowrocławskiego z dnia 27 grudnia 2007 r.
3. Program współpracy Powiatu Inowrocławskiego z organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego na 2008r przyjęty Uchwałą Rady Powiatu w Inowrocławiu Nr XII/122/2007 z dnia 6 grudnia 2007 r.

Gmina Gniewkowo

1. Strategia Rozwoju Gminy Gniewkowo na lata 2007-2013 przyjęta uchwałą nr XVII/136/2007 Rady Miejskiej w Gniewkowie z dnia 27 grudnia 2007 r.
2. Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Gniewkowo na lata 2007-2013 przyjęty uchwałą nr XVII/135/2007 Rady Miejskiej w Gniewkowie z dnia 27 grudnia 2007 r.
3. Wieloletni Plan Inwestycyjny Gminy Gniewkowo na lata 2007-2013 przyjęty uchwałą nr XVI/126/2007 Rady Miejskiej w Gniewkowie z dnia 19 grudnia 2007 r.

Gmina Janikowo

1. Strategia Rozwoju Gminy i Miasta Janikowo do 2010 r. przyjęta uchwałą nr XXII-195/2001 Rady Miejskiej w Janikowie z dnia 02 marca 2001 r.
2. Plan Rozwoju Lokalnego Gminy i Miasta Janikowo przyjęty uchwałą nr XVI-98/2004 Rady Miejskiej w Janikowie ze zmianami z dnia 24 czerwca 2004
3. Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy i Miasta Janikowa przyjęte uchwałą nr VII-50/2003 Rady Miejskiej w Janikowie z dnia 27 czerwca 2003 r.
4. Miejska Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy i Miasta Janikowa przyjęta uchwałą nr XXVI-177/2005 Rady Miejskiej w Janikowie z dnia 25 sierpnia 2005 r.
5. Program Ochrony Środowiska wraz z Planem Gospodarowania Odpadami przyjęty uchwałą nr XXVI-178/2005 Rady Miejskiej w Janikowie z dnia 25 sierpnia 2005 r.

Gmina Pakość

1. Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Pakość przyjęte uchwałą Rady Miejskiej w Pakości nr XII/83/99 z dnia 29 grudnia 1999 r.

Gmina Złotniki Kujawskie

1. Strategia Rozwoju Gminy Złotniki Kujawskie do roku 2020 przyjęta uchwałą nr XX/128/199 Rady Gminy Złotniki Kujawskie z dnia 9 września 1999 r.
2. Wieloletnie Programy Inwestycyjne na lata 2008-2014 – załącznik nr 3 do uchwały budżetowej nr XIII/100/2007 Rady Gminy Złotniki Kujawskie z dnia 20 grudnia 2007 r.
3. Program Ochrony Środowiska wraz z Planem Gospodarki Odpadami Gminy Złotniki Kujawskie przyjęty uchwałą nr XXI/168/2004 Rady Gminy Złotniki Kujawskie z dnia 27 sierpnia 2004 r.
- 99
4. Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Złotniki Kujawskie przyjęte uchwałą nr XXXVI/290/2006 Rady Gminy Złotniki Kujawskie z dnia 27 lutego 2006 r.
5. Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2004-2015 przyjęta uchwałą nr XXIII/197/2004 Rady Gminy Złotniki Kujawskie z dnia 19 listopada 2004 r.

Gmina Dąbrowa Biskupia

1. Strategia Rozwoju Gminy Dąbrowa Biskupia na lata 2007 – 2013 przyjęta uchwałą nr VIII/47/2007 Rady Gminy Dąbrowa Biskupia z dnia 29 czerwca 2007 r.
2. Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Dąbrowa Biskupia na lata 2007 – 2013 przyjęty uchwałą nr VIII/46/2007 Rady Gminy Dąbrowa Biskupia z dnia 29 czerwca 2007 r.
3. Wieloletni Plan Inwestycyjny (Załącznik nr 6 do Budżetu Gminy Dąbrowa Biskupia na 2008r.) przyjęty uchwałą Nr XIII/81/2007 Rady Gminy Dąbrowa Biskupia z dnia 28 grudnia 2007 r.

Gmina Inowrocław

1. Projekt Planu Rozwoju Lokalnego Gminy Inowrocław na lata 2008-2015
2. Projekt Wieloletniego Planu Inwestycyjnego Gminy Inowrocław na lata 2007-2010
3. Program Rozwoju Produktu Turystycznego oraz Kreacja Marki dla Gmin Nadnoteckich
4. Program Aktywizacji Gospodarczej Wybranych Obszarów Gminy Inowrocław przez Rozwój Turystyki
5. Planu Rozwoju Miejscowości: Balczewo, Cieślin, Czyste, Gnojno, Kłopot, Komaszycy,

Krusza Duchowna, Krusza Zamkowa, Łakocin, Łojewo, Sławęcinek przyjęty uchwałą nr XIII/69/2007 Rady Gminy Inowrocław z dnia 27 lipca 2007 roku

6. Stadium: Koncepcja Programowo Przestrzenna: Gospodarka Ściekowa dla Gminy Inowrocław, 2001

7. „Budowa kanalizacji sanitarnej i deszczowej na terenie Gminy Inowrocław” Program Funkcjonalno-Użytkowy, 2007

Gmina Rojewo

1. Strategia Rozwoju Gminy Rojewo na lata 2007 – 2013 przyjęta uchwałą nr XIII/72/2008 Rady Gminy Rojewo z dnia 4 lutego 2008 r.

2. Wieloletni Plan Inwestycyjny Gminy Rojewo na lata 2007-2013 przyjęty uchwałą nr XIII/73/2008 Rady Gminy Rojewo z dnia 4 lutego 2008 r.

3. Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Rojewo przyjęte uchwałą nr XX/138/2000 Rady Gminy Rojewo z dnia 25 maja 2000 r.

Wartości wspólne w deklarowanych misjach rozwoju poszczególnych gmin

1. Dąbrowa Biskupia: „Gmina, której mieszkańcy mają dostęp do oświaty i kultury na wysokim poziomie, powszechną opiekę zdrowotną, nowoczesną infrastrukturę, czyste i estetyczne środowisko oraz poczucie bezpieczeństwa i możliwość aktywnego uczestnictwa w życiu i rozwoju lokalnej wspólnoty
2. Gmina Gniewkowo – prężny i nowoczesny obszar gospodarczy oparty na drobnym przemyśle, handlu i usługach, z rozwiniętym nowoczesnym rolnictwem oraz turystyką i agroturystyką. Gmina z nowoczesną infrastrukturą, wykształconym zdrowym społeczeństwem i przyjaznym środowiskiem naturalnym. Samorząd o dobrze rozwiniętej bazie kulturalnej i sportowej.
3. „Gmina Inowrocław – bliski miastu nowoczesny obszar z pełną infrastrukturą techniczną, sprzyjający rozwojowi małej i średniej przedsiębiorczości i tworzący warunki do rozwoju budownictwa mieszkaniowego i usług o charakterze rekreacyjno-wypoczynkowym. Samorząd o stabilnym rynku producentów rolnych i zapleczem dla przetwórstwa rolno-spożywczego. Dobre drogi dojazdowe, pełna modernizacja i rozwój urządzeń technicznych w obszarach wiejskich.
4. Rojewo - Tworząc klimat dla porozumienia wszystkich mieszkańców dbamy o rozwój oparty na aktywności mieszkańców, troszczących się o wykształcenie swoich dzieci i organizujący własną działalność gospodarczą w czystym środowisku przyrodniczym.
5. Złotniki Kujawskie - Stabilizacja życiowa i bezpieczeństwo bytu rodzin, zapewnienie dostępu do pracy, edukacji i opieki zdrowotnej na wysokim poziomie, stworzenie warunków do życia w godziwych warunkach cywilizacyjnych i w czystym środowisku w ramach zintegrowanej społeczności lokalnej.

Wspólne wartości dla gmin:

- ZINTEGROWANA SPOŁECZNOŚĆ LOKALNA
- AKTYWNOŚĆ, PRZEDSIĘBIORCZOŚĆ, PRACA
- CZYSTE ŚRODOWISKO PRZYRODNICZE
- GODNE WARUNKU ŻYCIA – OŚWIATA, KULTURA, ZDROWIE, BEZPIECZEŃSTWO
- ROZWINIĘTA INFRASTRUKTURA TECHNICZNA

Rozdział 15: Wskazanie planowanych działań, przedsięwzięć lub operacji realizowanych przez LGD w ramach innych programów wdrażanych na obszarze objętym LSR.

LGD Czarnoziem na Soli aktywizując społeczność wiejską oraz budując potencjał społeczny na obszarach wiejskich, zamierza wykorzystywać nie tylko środki finansowe dostępne w ramach osi 4 Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013, ale także będzie ubiegała się o wsparcie dla projektów w ramach innych programów, konkursów przeznaczonych dla organizacji pozarządowych.

Działania podejmowane w ramach innych programów będą miały **charakter uzupełniający** wobec działań realizowanych w ramach osi 4 PROW.

Działania, które LGD planuje podjąć w ramach innych programów mają za zadanie przede wszystkim **wspierać zapisy LSR**, ale również ogólnie pojęty rozwój obszaru objętego strategią. Trudno jednak w tym momencie wskazać konkretnie, jakie działania będzie podejmowało Stowarzyszenie, gdyż zależy to np. od harmonogramu ogłaszanych w ramach innych programów konkursów, czy kryteriów naboru.

Biorąc jednak pod uwagę profil działalności Stowarzyszenia i jego formę prawną można wskazać ogólnie, że będą to działania występujące m.in. w następujących programach:

1. Program Operacyjny Kapitał Ludzki

Środki dostępne w ramach PO KL planuje się pozyskać w celu realizacji m.in. projektów:

- w zakresie podnoszenia kwalifikacji i umiejętności przez osoby, które mają problemy z wejściem i utrzymaniem się na rynku pracy;
- w zakresie podnoszenia kwalifikacji i umiejętności przydatnych poza rolnictwem,
- mających na celu promocję przedsiębiorczości, w tym organizacja szkoleń dostarczających
- wiedzy z zakresu funkcjonowania małych firm,
- aktywnej integracji osób niepełnosprawnych z pozostałą częścią społeczności lokalnej,
- związanych z tworzeniem świetlic na obszarach wiejskich dla dzieci i młodzieży jako pozaszkolnych form integracji,
- w zakresie tworzenia punktów doradztwa (np. prawnego, księgowego, marketingowego) dla mieszkańców,
- związanych z rozwojem pracowników i przedsiębiorstw w regionie,
- związanych z oddolnymi inicjatywami edukacyjnymi.

2. Regionalny Program Operacyjny Województwa Kujawsko-Pomorskiego

Środki dostępne w ramach RPO planuje się pozyskać w celu realizacji m.in. projektów:

- dotyczących budowy, rozbudowy czy modernizacji szlaków/ścieżek turystycznych (w tym rowerowych),
- budowy, rozbudowy małej infrastruktury turystycznej,
- profesjonalnej obsługi ruchu turystycznego,
- w zakresie kształtowania postaw ekologicznych wśród mieszkańców.

3. Inne dostępne środki finansowe (w tym ze źródeł organizacji pozarządowych wspierających

- inicjatywy wiejskie, jak np. konkursy samorządów terytorialnych, Fundacja Wspomagania Wsi, Polsko Amerykańska Fundacja Wolności, Polska Fundacja Dzieci i Młodzieży, itp.) w celu realizacji m.in. projektów:

- kultury i zachowania dziedzictwa kulturowego i historycznego,
- kultury fizycznej i sportu,
- edukacja i promocja zdrowia,
- współpracy LGD z innymi sektorami np. jednostkami samorządowymi, przedsiębiorstwami w obszarze społecznych i gospodarczych innowacji
- edukacji obywatelskiej dzieci i młodzieży,
- diagnozowania problemów lokalnych.

Rozdział 16: Przewidywany wpływ realizacji LSR na rozwój regionu i obszarów wiejskich.

Realizacja zadań zapisanych w Lokalnej Strategii Rozwoju LGD Czarnoziem na Soli wpłynie zasadniczo na sytuację społeczno – gospodarczą nie tylko obszaru objętego projektem, ale również całego regionu, województwa kujawsko-pomorskiego. Przedsięwzięcia realizowane w ramach LSR w połączeniu z przedsięwzięciami realizowanymi w ramach programów regionalnych umożliwią osiągnięcie celów spójności społecznej, gospodarczej i terytorialnej. Na obszarach wiejskich zostaną stworzone warunki do rozwoju przedsiębiorczości i tworzenia nowych miejsc pracy poza rolnictwem. Na wsiach będzie prowadzona promocja przedsiębiorczości i rozwijane będą pozarolnicze funkcje wsi.

Poszczególne działania zapisane w LSR wpłyną na:

- zwiększenie ilości organizacji pozarządowych i zaktywizowanie ich wzajemnej współpracy,
- wzrost aktywności mieszkańców, która przyczyni się do zwiększenia ilości podejmowanych wspólnych działań,
- zwiększenie ilości realizowanych projektów co spowoduje większe wykorzystanie środków z Unii Europejskiej,
- zachowania dziedzictwa kulturowego, przyrodniczego i historycznego,
- zwiększenie ilości mikroprzedsiębiorstw i ich zróżnicowanie branżowe,
- podniesienia atrakcyjności turystycznej obszaru w oparciu o własne zasoby,
- wzrost atrakcyjności turystycznej obszaru poprzez powstanie punktów informacji turystycznej, rozwój bazy gastronomiczno – hotelowej,
- poprawę promocji obszaru,
- wzrost wiedzy i umiejętności mieszkańców obszarów wiejskich,
- zwiększenie atrakcyjności wsi poprzez zagospodarowanie przestrzeni rekreacyjno-wypoczynkowych, zachowanie i rewitalizację parków wiejskich, obszarów zieleni, zbiorników i cieków wodnych,
- powstrzymanie zagranicznej migracji zarobkowej, szczególnie młodych, wykształconych ludzi,
- zaktywizowanie działalności lokalnych liderów,
- zachowanie cennych bądź charakterystycznych dla budownictwa wiejskiego obiektów gospodarczych i zaadaptowanie ich do nowych funkcji.

Realizacja LSR na obszarze LGD przyczyni się także, w znacznym stopniu, do utrwalenia wielofunkcyjnego modelu rozwoju obszarów wiejskich, w którym rozwijać się będą pozarolnicze funkcje wsi, zmierzające do niwelowania różnic rozwojowych w regionie. Realizacja LSR pozwoli na osiągnięcie zamierzonych efektów, umożliwi przezwyciężenie stagnacji społeczno-gospodarczej na terenach wiejskich, będzie sprzyjać tworzeniu warunków

dla pobudzenia i wspierania lokalnych inicjatyw społecznych i gospodarczych idących w kierunku poszukiwania dodatkowych źródeł dochodu i zwiększenia poczucia tożsamości kulturowej oraz zachowanie dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego. Będzie stwarzać dobry klimat dla rozwijania partnerstwa przy realizacji działań rozwojowych.

Przewidywaną zmianę sytuacji obszaru wskutek realizacji LSR określą w tym zakresie takie wskaźniki jak: wzrost liczby utworzonych miejsc integracji społecznej, wzrost inicjatyw społecznych w zakresie wykorzystania potencjału obszaru, wzrost liczby miejsc pracy poza rolnictwem, wzrost dochodów mieszkańców z pozarolniczych źródeł, wzrost dochodu podatkowego gmin, wzrost liczby mikroprzedsiębiorstw, powstanie nowych organizacji pozarządowych, wzrost atrakcji turystycznych obszaru oraz wzrost liczby turystów odwiedzających region objęty LSR .

Rozdział 17: Informacja o dołączanych do LSR załącznikach.

Załącznik nr 1

Załącznik nr 2

Załącznik nr 3

Regulamin Rady Stowarzyszenia LGD Czarnoziem na Soli

Regulamin Zarządu Stowarzyszenia LGD Czarnoziem na Soli

Regulamin Biura Stowarzyszenia LGD Czarnoziem na Soli